సంపుటము – IV
నెం· 4

3 ఏప్రిల్, 1935·
సోమవారము,
(శక సం· 1917,
చైత్రం – 13)·

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ కార్యకలాపములు

అధికార నివేదిక

విషయ సూచిక

		పేజి నెం·
1·	సభా కార్యక్రమము: పదవ తరగతి ప్రశ్న పత్రములు ముందుగా వెల్లడి అగుట గురించి· ..	339
2·	ప్రశ్నలు – వాగ్రూప సమాధానములు ..	392
3·	ప్రకటన: 5–4–1995వ తేదీన విధాన సభకు సెలవు గురించి· ..	420
4·	సభా కార్యక్రమము· ..	420
5·	అర్జీల సమర్పణ· .	427
6·	ప్రాథమిక, మాధ్యమిక విద్యాశాఖామాత్యుల ప్రకటన: పదవ తరగతి ప్రశ్నా పత్రములు ముందుగా వెల్లడి అగుట గురించి· ..	428
7·	ముఖ్యమంత్రిగారి ప్రకటన: పదవ తరగతి ప్రశ్నా పత్రములు ముందుగా వెల్లడి అగుట గురించి· ..	430
8·	రూలు – 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకురాబడిన విషయము: కరీంనగర్ జిల్లా గోదావరి ఖనిలో పోలీసుల చిత్రహింసలవల్ల ముగ్గురు స్త్రీలు మరణించుటను గూర్చి· ..	432

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ముద్రణాలయ కమీషనరుగారిచే శాసనసభ ముద్రణాలయము, హైదరాబాదునందు ముద్రించబడినది·

1995·

సంపుటము - IV
నెం· 4

3 ఏప్రిల్, 1995·
సోమవారము,
(శక సం· 1917,
చైత్రం - 13)·

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ కార్యకలాపములు

అధికార నివేదిక

విషయ సూచిక

			పేజి నెం·
1·	సభా కార్యక్రమము: పదవ తరగతి ప్రశ్న పత్రములు ముందుగా వెల్లడి అగుట గురించి·	··	339
2·	ప్రశ్నలు - వాగ్రూప సమాధానములు	··	392
3·	ప్రకటన: 5-4-1995వ తేదీన విధాన సభకు సెలవు గురించి·	··	420
4·	సభా కార్యక్రమము·	··	420
5·	అర్జీల సమర్పణ·	·	427
6·	ప్రాథమిక, మాధ్యమిక విద్యాశాఖామాత్యుల ప్రకటన: పదవ తరగతి ప్రశ్నా పత్రములు ముందుగా వెల్లడి అగుట గురించి·	·	428
7·	ముఖ్యమంత్రిగారి ప్రకటన: పదవ తరగతి ప్రశ్నా పత్రములు ముందుగా వెల్లడి అగుట గురించి·	··	430
8·	రూలు - 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకురాబడిన విషయము: కరీంనగర్ జిల్లా గోదావరి ఖనిలో పోలీసుల చిత్రహింసలవల్ల ముగ్గురు స్త్రీలు మరణించుటను గూర్చి·	··	432

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ముద్రణాలయ కమీషనరుగారిచే శాసనసభ ముద్రణాలయము, హైదరాబాదునందు ముద్రించబడినది·

1995·

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ

ప్రధాన అధికారులు

సభాపతి	:	శ్రీ యనమల రామకృష్ణుడు
ఉప సభాపతి	:	శ్రీ మహమ్మద్ ఫరూక్
అధ్యక్షుల పేర్ల పట్టిక	:	శ్రీ టి. గోపాలకృష్ణారెడ్డి
		శ్రీ ఎం. రాజయ్య
		శ్రీమతి ప్మై. సీతాదేవి
		శ్రీ జి. అప్పల సూర్యనారాయణ
		శ్రీ డి.ఎస్. రెడ్యానాయక్
		శ్రీ డి. రాజగోపాల్
ప్రత్యేక కార్యదర్శి	:	శ్రీ సి. వెంకటేషన్
కార్యదర్శి	:	శ్రీ ఎ.వి.జి. కృష్ణమూర్తి
సంయుక్త కార్యదర్శి	:	శ్రీ ఎ.డి. భాస్కరరెడ్డి
ఆఫీసర్ ఆన్ స్పెషల్ డ్యూటీ	:	శ్రీ డి. సుబ్రహ్మణ్యం
ఉప కార్యదర్శులు	:	శ్రీ ఎస్. స్మైలాస్
		శ్రీ టి. సుబ్బారావు
		శ్రీ ఎస్.డి. కమలాకర్
సహాయ కార్యదర్శులు	:	శ్రీ టి.వి. శర్మ
		శ్రీ ఎమ్.హెచ్. కేశవరావు
		శ్రీ కె. తుల్జానందసింగ్
		శ్రీ అహమద్ అతావుల్లా
		శ్రీమతి టి. అంజనీబాయి
		శ్రీ టి.వి. సత్యనారాయణ
		శ్రీ కె.సి. డేవిడ్ జ్ఞానకన్
		శ్రీ ఎన్. సువర్ణరాజు
		శ్రీ ఖాజామొయినుద్దీన్
		శ్రీ ఇ. నరసయ్య
		శ్రీ ఆర్. బాస్కరన్
చీఫ్ రిపోర్టర్		శ్రీ పి. కాశిరాజు

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ చర్చలు

అధికార నివేదిక

(పదవ శాసన సభ)

(రెండవ సమావేశము : పదవ రోజు)

సోమవారము, 3 ఏప్రిల్, 1995.

(సభ ఉదయం 8.30 గంటలకు సమావేశమైనది)

(సభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో వున్నారు)

సభా కార్యక్రమము

పదవ తరగతి ప్రశ్నా పత్రములు ముందుగా వెల్లడి అగుట గురించి.

(When the House met at 8.30 A.M. all the Members belonging to Congress-I, Communist Party and M.B.T. stood up at once in support of the Adjournment Motion, given notice of by them.)

Mr. Speaker:- Please take your seats. Every thing will be taken up after the Question Hour.

(At this juncture, Sri P. Janardhan Reddy, Sri P. Nageswar Rao, Sri B. Venkateswar Rao and Sri Mohd. Amanullah Khan insisted to speak):

Mr. Speaker:- Please hear me first. I have received a notice of Adjournment Motion given by Sri P. Janardhan Reddy, Sri Mohd. Amanullah Khan, Sri P. Nageswar Rao, Sri B. Venkateswar Rao and others with regard to leakage of S.S.C. question papers. I am also informed by the Minister for Primary and Secondary Education that he wants to make a statement after Question Hour. I am allowing that after Question Hour. if you want to submit any thing, you do so

* An asterisk before the name indicates confirmation by the Member.

after the Question Hour. Now, Question Hour. Question No. 433 is postponed at the request of the Member. Now, Question No. 365.

Sri P. Indra Reddy:- Speaker Sir,....

(Interruptions)

Mr. Speaker:- Whatever you have given, I have read out. Your Adjournment Motion has been disallowed. The Minister has also come forward to make a statement. So I will allow you after the completion of the Question Hour but not at this juncture.

(Interruptions)

Let the statement be made by the Minister afer the Question Hour. Then I will allow one or two clarifications. Please take your seats and co-operate with the Chair.

Sri P. Nageswar Rao (Khammam):- Sir, One minute, Sir.

Mr. Speaker:- Once the Motion has been disallowed, there is no question of permitting you before the Question Hour.

Sri P. Janardhan Reddy (Khairatabad):- Sir, What are the reasons for rejection of the Adjournment Motion?

Mr. Speaker:- As the Hon'ble Members know, the reasons cannot be given by the Speaker for rejecting any Adjournment Motion.

Sri P. Janardhan Reddy:- Sir, This is an important issue.

Mr. Speaker:- Yes, I know it is an important issue. That is why I have requested the Minister for Primary and Secondary Education to make a statement after the Question Hour. So, after the statement is made by the Minister, you can have one or two clarifications.

(Interruptions)

There is no procedure where you can submit when the Motion is disallwed. You cannot deviate from the procedure. I request the Members to please obey the instructions from the Chair. Already 5 minutes are over in the Question Hour.

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబునాయుడు:- క్వశ్చన్ అవర్ అయితూనే మంత్రిగారు స్టేట్‌మెంట్ యిస్తున్నారు. అప్పుడు మీరు క్లారిఫికేషన్స్ అడగవచ్చు. ఇప్పటికే 10 నిమిషాలు అయితోంది. క్వశ్చన్ అవర్ నడవనీయండి.

(అంతరాయం)

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి:- అధ్యక్షా, కొంతమంది మినిస్టరుగారికి దీనితో సంబంధం వుంది అంటున్నారు.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, మినిస్టర్‌గారికి దీనితో సంబంధం వుంది అంటున్నారు. మేము మీ మాటలకు గౌరవం ఎప్పుడూ యిస్తామండి. గౌరవిస్తాము...

(అంతరాయం)

Mr. Speaker:- There is collective responsibility of the entire Cabinet. That is left to the Government. The Minister for Primary and Secondary Education is dealing with the subject and he wants make a statement. I have allowed it after the completion of the Question Hour. After the statement is over, I will allow one or two clarifications.

(అంతరాయం)

I am appealing to the Hon'ble Members to resume their seats and co-operate with the Chair. After the Minister's statement, if necessary, I will convert it into 304 and I will post it.

ప్రశ్నలు – వాగ్రూప సమాధానములు

రోడ్డు ప్రమాదాలు

*365– శ్రీ కె. ఎర్రన్నాయుడు (హరిశ్చంద్రాపురం):– హోం శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) రాష్ట్రంలో ప్రతి సంవత్సరం రోడ్డు ప్రమాదాలలో అనేకమంది మరణిస్తున్న విషయం వాస్తవమా?

(ఆ) అయినచో, భవిష్యత్తులో అట్టి ప్రమాదాలను నివారించేందుకు ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలేవి?

హోం శాఖ మంత్రి (శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి):–(అ) అవునండి.

(ఆ) రోడ్డు ప్రమాదాల నివారణకు ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలు ఇలా ఉన్నాయి:

1. నిందితులను శిక్షించేందుకు అతివేగంగా అదుపుతప్పి నడుపుతున్న వారిని పట్టుకోవడానికి ఏర్పాటు చేయడం.

2. రాష్ట్రంలో ముఖ్యమైన రోడ్లపై స్పీడ్ బ్రేకర్లను నిర్మించడం.

3. రోడ్డు ప్రక్కల ట్రాఫిక్ బోర్డులు, సిగ్నల్స్ నెలకొల్పడం.

4. ట్రాఫిక్ నియమాలు, నిబంధనలను గురించి ప్రజలకు తెలియచేసేందుకు ట్రాఫిక్ భద్రతా వారోత్సవాలను నిర్వహించడం. పాఠశాల విద్యార్థులు సెమినార్లలో పాల్గొనేటట్లు చేసి, పబ్లిక్ రోడ్లపై సిగ్నల్స్‌ను చూపించి వారికి ట్రాఫిక్ పరిజ్ఞానాన్ని కలుగజేయడం.

ఇలాంటి నిర్ణయాలు ప్రభుత్వం తీసుకొన్నదని చెప్పి సభవారికే తెలియజేస్తున్నాను. ఉ. గత 3 సంవత్సరాల వివరాలు ఈ విధంగా ఉన్నాయి. 1992లో 17,120 ప్రమాదాలు 8.40 జరిగినాయి. అందులో రమారమిగా 6 వేల మంది మరణించడం జరిగింది. అంతే కాకుండా 20,850 మంది గాయాలకు గురికావడం జరిగింది. 1993లో 17,542 సంఘటనలు జరిగినాయి. అందులో 5,850 మంది మరణించారు. గాయపడినటువంటి వారు 21,820 మంది, 1994లో 19,675 సంఘటనలు జరిగినాయి. అందులో 6,504 మంది మరణించారు. 25,075 మంది ప్రమాదానికి గురికావడం జరిగింది అని తమ ద్వారా తెలియచేస్తున్నాను.

శ్రీ వై. సీతాదేవి (ముదినేపల్లి):- అధ్యక్షా, రోడ్ల స్పీడు పర్స్ ఎక్కువ ఉండడం వలన లారీలు అన్నీ నిలబెట్టడం వలన ఎక్కువ యాక్సిడెండ్సు అవుతున్నాయి. దానిని నివారించడానికి చర్యలు ఏమి తీసుకోంటారు మెయిన్‌గా ఇనుపసామాన్లు అంటే స్టీలు రాడ్సు అనేటటువంటివి అన్నీ కూడా రిక్షాలో వేసుకొని వెళ్ళడం వల్ల మోస్ట్లీ స్కూటరిస్టులు, ప్రమాదలకు గురిఅవుతున్నారు. దానికి రెడ్ సిగ్నెల్సు అనేటటువంటివి ఏర్పాటుచేయడానికి చర్యలు తీసుకోగల్గుతారా? విజయవాడలో ట్రాఫిక్ భద్రతా వారోత్సవాలు నిర్వహించడం జరిగింది. కాని అది ఏమి సక్సెస్సు కాలేదు. మీడియా ద్వారా అడ్వర్టైజ్ చేయగల్గుతారా?

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి:- అధ్యక్షా, జాతీయ రహదారులలో హెవీ వెహికిల్సు నిలపడం వల్ల ప్రమాదాలు జరుగుతున్నాయి అనే మాట మాత్రము వాస్తవమే. వాటిని క్రమబద్ధీకరణ చేయడం కోసం ప్రభుత్వం పరంగా కొన్ని కేంద్ర కూడలులను ఏర్పాటు చేసి అక్కడనే ఖచ్చితంగా హెవీ వెహికిల్సు నిలబెట్టడానికి ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకొంటుంది. అంతే కాకుండా భారీ ఎత్తున ఇనుమును రావాణాచేసే లారీ వెహికిల్సును క్రమబద్ధీకరణ కోసం నిర్దిష్టమైనటువంటి పథకాన్ని ప్రభుత్వం రూపొందించింది. వెహికిల్సులో టన్నుల మోత బరువును క్రమబద్ధీకరణ చేసేదానికి ఖచ్చితంగా చర్యలు తీసుకోడానికి సంబంధించిన అధికారులకు ఆదేశించడం జరిగింది. విజయవాడలో ట్రాఫిక్ భద్రతా వారోత్సవాలను నిర్వహించడం జరిగిందని గౌరవ సభ్యురాలు తెలియచేసినారు. జాతీయ స్థాయిలో ఒక నిర్దిష్టమైనటువంటి విధానానికి భద్రతా వారోత్సవాలు సమావేశాల ద్వారా ఆ రంగంలో అనుభవం ఉన్న వ్యక్తుల ద్వారా సలహాలను సూచనలను ప్రభుత్వం తీసుకోవడం జరుగుతుంది. వాళ్ళు ఇచ్చినటువంటి సలహాలను ఎఫెక్టివ్‌గా అమలు చేయడం కోసం ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకొంటుందని ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. ఎర్రన్నాయుడు:- అధ్యక్షా ప్రతి సంవత్సరం చూస్తూంటే ఈ రోడ్డు ప్రమాదాలు చాలా ఎక్కువగా జరుగుతున్నాయి. ఈ ప్రమాదాలల్లో దేశాభివృద్ధికి ఉపయోగపడేటటువంటివారు ఎంతోమంది యాక్సిడెంట్సులో చనిపోతున్నారు. రోడ్డు ప్రమాదంలో రాఘవేంద్రరావుగారు చనిపోయినారు. అట్లాగే మంత్రులు, పెద్ద పెద్ద వాళ్ళు చనిపోతున్నారు. భద్రతా వారోత్సవాలను చేస్తున్నారు కాని యాక్సిడెంటు ప్రతి

సంవత్సరం లెక్కలోకి తీసుకొంటే పెరుగుతున్నాయి. కాబట్టి పటిష్టమైన ట్రాన్సుపోర్టు డిపార్టుమెంటు, పోలీసు డిపార్టుమెంటు ప్రతి సంవత్సరం ఈ యక్సిడెంట్సు తగ్గించామని ప్రభుత్వం పరంగా లెక్కలు చెబితే ప్రజలకు విశ్వాసం వస్తుంది. భద్రతా వారోత్సవాలు ఇటువంటి సమావేశాలవల్ల యాక్సిడెంట్సు తగ్గించలేము. కాబట్టి పకడ్బందీగా ఒక కమిటీ వేసి రెవ్యూచేసే దానికి ఏమైనా ఇబ్బందులు ఉన్నాయా? మహబూబ్‌నగర్ హైవే ఉంది. అక్కడ నుంచి హైదరాబాదుకు లారీల్లో ఇసుక వస్తుంది. విశాఖపట్టణం – తగరపువలస మధ్యలో లారీల ట్రాఫిక్ చాలా హెవీగా ఉంటుంది. ఒక గంట సేపు సభలో చర్చించి తరువాత విడచి పెడుతున్నాము. ప్రజలలో విశ్వాసం కల్గించడం కోసం తగినటువంటి కార్యక్రమాలు ప్రభుత్వం తీసుకోవాలి. ఇంకా పటిష్టవంతంగా చేయడానికి ఏమి చేయబోతున్నారు.?

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి:– అధ్యక్షా 1992, 93, 94లలో జరిగినటువంటి ప్రమాదాల సంఖ్య ఇందులో మరణించిన వారి సంఖ్య తెలియచేయడం జరిగింది. ఆకస్మికంగా ప్రమాదాలలో ప్రాణాలు కోల్పోవడం అవి వారి దురదృష్ట సంఘటనలుగా ప్రభుత్వం భావిస్తున్నది. ఆర్టీసీలో ప్రమాదాలు పెరుగుతున్నాయి, కాబట్టి పోలీసు డిపార్టుమెంటును, ట్రాన్స్‌పోర్ట్ డిపార్టుమెంటును, ఆర్.టి.సి.ని ఈ మూడిటిని సమన్వయ పరచి రాష్ట్ర స్థాయిలో కమిటీని ఏర్పాటు చేయాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది. జాతీయ రహదారిలో అధిక సంఖ్యలో ఇసుక లారీలు కాన్వీయండి. గృహనిర్మాణం కోసం సామానులు, తీసుకొని వెళ్ళే లారీలలో ఎక్కువ మంది ప్రయాణం చేయటంవల్ల ఈ ప్రమాదాలు ఏర్పడుతున్నాయని ప్రభుత్వం దృష్టికిరావడం జరిగింది. ట్రాన్సుపోర్టు వారికి, పోలీసు వారికి ఖచ్చితమైన ఆదేశాలు ఇచ్చి లారీలలో వస్తు సామాగ్రితో ప్రయాణించే ప్రయాణీకులను నివారించడం కోసం కట్టుదిట్టమైన చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది. ఎవరైన లారీ యజమాని ప్రయాణీకులను లారీపైకి ఎక్కించినట్లైతే వారిని వెంటనే నిలిపివేసి ఫైను వేసే చర్యలను తీసుకోవాలని ప్రభుత్వం నిర్దిష్టమైనటువంటి ఆదేశాలను డిపార్టుమెంటుకు ఇవ్వడం జరిగింది. జాతీయ స్థాయిలో కూడా భద్రతా వారోత్సవాలు సందర్భంగా కేంద్ర ప్రభుత్వం, ఆరష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు నిర్దిష్టమైనటువంటి ఆదేశాలు ఇవ్వడం వాటిని అమలు పర్చడంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ముందుకు వెళ్ళడం జరుగుతున్నది. లైసెన్సు విధానం క్రమబద్దీకరణ చేయవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. మోటారు సైకిలు, మోపెడ్ నడిపేవారికి లైసెన్సు ఇచ్చేదానికి కనీస వయస్సు 18 సంవత్సరాలు ఉంటే బాగుంటుందని ప్రభుత్వం అభిప్రాయపడింది. 16 సంవత్సరాలు వయస్సు కలిగిన వారికి లైసెన్సు ఇస్తే ప్రమాదాలు జరుగుతున్నాయి. అనేటటువంటిది ప్రభుత్వ దృష్టికిరావడం జరిగింది. 18 సంవత్సరాల వయస్సు ఉన్నవారు మోపెడ్‌లు, మోటారు సైకిళ్ళ నడిపించేదానికి లైసెన్సు ఇచ్చే విధానాన్ని ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తున్నది.

శ్రీ కె. ఎర్రన్నాయుడు:– అధ్యక్షా, ప్రభుత్వం వారు రాష్ట్ర స్థాయిలో కమిటీ వేస్తామని చెప్పి గౌరవనీయులైన మంత్రిగారు చెప్పినారు. నా ఉద్దేశ్యం ఏమంటే జిల్లా స్థాయిలో సైకిలోన్ మిటిగేషన్ మీటింగ్సు ఎట్లా ఏర్పాటు చేస్తున్నారో అదే విధంగా 60

రోజులకు, 90 రోజులకు రాష్ట్ర స్థాయిలో ఉన్నటువంటి కమిటీ మాదిరిగానే జిల్లా స్థాయిలో కూడా కమిటి వేసి యాక్సిడెంట్సు జరగడానికి కారణాలు ఏమిటి అక్కడ అన్వేషించినట్లైతే జిల్లా స్థాయిలో స్టెప్సు తీసుకోవడానికి అవకాశం కల్గుతుంది· జిల్లా స్థాయిలో మీటింగ్ కలెక్టరు, ఎస్·పి· మరియు ఆర్·టి·ఒ· ఆధ్వర్యంలో కమిటిని ఫారం చేయండి· వాళ్ళు చర్చించుకొని ఎక్కడ అవకతవకలు ఉన్నాయో అక్కడ సరిదిద్దుకోవడానికి అవకాశం ఉంటుంది దానిని ఏర్పాటు చేస్తారా అని మీద్వారా అడుగుతున్నాను·

శ్రీ పి· ఇంద్రారెడ్డి:– అధ్యక్షా, తప్పనిసరిగా జిల్లా స్థాయిలో రాష్ట్ర స్థాయి స్వరూపంలో కమిటీ ఏర్పాటు చేస్తాము· జిల్లా స్థాయిలో కమిటిని ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రభుత్వానికి ఏమాత్రం ఇబ్బంది లేదు·

శ్రీ ఎం· కొదండరెడ్డి (ముషీరాబాద్) :– ఈ ప్రశ్న వాస్తవంగా హోం ఉ· నిస్టరుగారికి సంబంధించికాదు· ట్రాన్స్‌పోర్టు మినిస్టరుగారికి సంబంధించింది· హోం 8·50 మినిస్టరుగారికి దీనిలో కొంతవరకే సంబంధముంది· మంత్రిగారు మాట్లాడుతూ రాష్ట్రములో ముఖ్యమైన రోడ్లపై స్పీడ్ బ్రేకర్స్ పెడుతున్నామని అన్నారు· కానీ ఈ మధ్యన దేశం మొత్తం మీద ఒక సెమినార్ జరిగితే స్పీడ్ బ్రేకర్స్‌వల్లే ప్రమాదాలు జరుగు తున్నాయని, స్పీడ్ బ్రేకర్స్ సిస్టమ్ను మార్చివేస్తే ప్రమాదాలు తగ్గుతాయని ఆ సెమినార్‌లో అభిప్రాయపడినట్లు తేలింది· అందువల్ల మంత్రిగారికి సరియైన సమాచారము అందించినట్లు లేదు· ఇది చాలా సున్నితమైన ఇష్యూ· ఇసుక లారీలపై దాదాపు 50–60 మందికి పైన కూర్చోబెట్టి తీసుకొనిపోవడం, బస్సులపైన కూడా టాప్‌మీద కూర్చోబెట్టుకొని తీసుకొని వెళుతూ వుండడంవల్ల కూడా కొన్ని ప్రమాదాలు జరుగుతున్నాయి· క్యాబిన్‌లో డ్రయివర్, క్లీనరే కాకుండా, ఇద్దరిని ఎలా చేస్తారు· ఈ మధ్య కాలములో ట్రాన్స్‌పోర్టు ఆథారటీ వాళ్ళు సరియైన చర్యలు తీసుకోనందువల్ల, లైసెన్సింగ్ విధానములో కూడా···

(బెల్)

హోం మినిస్టర్‌గారికి కొంతవరకు సమాచారము అందింది ఇందులో సరియైన సమాధానములేదు· దీనికి మీరు తొందరగా, అతితొందరగా, ట్రాన్స్‌పోర్టు అథారిటీని, పోలీసు డిపార్టుమెంటును, ఆర్·టి·సి·ని ఈ ముగ్గురిని కలిపి, సమన్వయం చేసి, త్వరలో నేషనల్ హైవేస్‌లోనే కాకుండా, పెద్ద పెద్ద పట్టణాలలో కాని, చిన్నచిన్న రోడ్లపైన కానీ, జరిగే ప్రమాదాలను నివారించడానికి ఏవిధమైన చర్యలు గైకొంటారో చర్చించి, హౌస్‌కు తెలియజేయాలి· స్పీడ్ బ్రేకర్స్‌వల్ల ప్రమాదాలు జరగడం లేదనేది తెలిసింది·

హెడ్ లైట్స్ లారీలకుగాని, వాహనాలకు గానీ, భారీ వాహనాలకు గానీ మెర్క్యురీ బల్బులు వాడుతూ వుండడంవల్ల, వాటిని నిషేధించమని గతములో పలుమారులు చెప్పాము·

ఇప్పటికీ ఆ బల్బులనే వాడుతూ వుండడంవల్ల, అతి కాంతివంతమైన లైట్ ఎదుటి వారి కళ్లకు తగలడంవల్ల కూడా ప్రమాదాలు జరుగుతున్నట్లు వింటున్నాము. దీనిపైన ఏమి చర్యలు తీసుకొంటున్నారు?

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి:- కోదండరెడ్డిగారు చెప్పినట్లుగా, ప్రమాదాలు జరిగినప్పుడు న్యాచురల్‌గా పోలీసు వారిచే ఇన్వెస్టిగేషన్ జరుగుతుంది కాబట్టి, వారే ఆన్సర్ చేయడం జరుగుతుంది జాతీయ స్థాయిలో జరిగిన సెమినార్‌లో స్పీడ్ బ్రేకర్స్‌వల్ల ప్రమాదాలు జరుగుతున్నాయని నిర్ణయం చేశారని అన్నారు. ఆవిధంగా అభిప్రాయపడడం వాస్తవమే. కానీ కొన్ని కొన్ని సందర్భాలలో ప్రమాదాలు జరిగినప్పుడు, ఫ్రీక్వెంట్‌గా జరిగినప్పుడు, ఆ ప్రాంతములోని పెద్దలు, స్వచ్ఛంద సంస్థలు వచ్చి, ఆ ప్రదేశములో స్పీడ్ బ్రేకర్ పెట్టాలని ఆర్.టి.సి మీద వత్తిడి చేయడం వల్ల, స్పీడ్ బ్రేకర్స్ పెట్టడం జరుగుతున్నది. ఈ సంవత్సరం జనవరి 6వ తేదీన జరిగిన భద్రతా వారోత్సవాల సందర్భంగా, ట్రాన్స్‌పోర్ట్, పోలీసు, ఆర్ టి సి. డిపార్టుమెంటులు ముగ్గురం కలిసి ఒక నిర్ణయానికి రావడం, ప్రభుత్వం ఆ నిర్ణయాన్ని ప్రకటించడం జరిగింది రాష్ట్ర స్థాయిలో మూడు డిపార్టుమెంట్స్‌తో ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేయాలని నిర్ణయించడం జరిగింది కానీ ఎర్రన్నాయుడుగారు రాష్ట్ర స్థాయిలో కమిటీని వేస్తే సరిపోదు, జిల్లా స్థాయిలో సమన్వయ కమిటీని వేస్తే బాగుంటుందని అన్నారు. జిల్లా స్థాయిలో కూడా సమన్వయ కమిటీలను వేసి ప్రమాదాలు నివారించడానికి కట్టుదిట్టమైన చర్యలు తీసుకోవడంలో ప్రభుత్వము ముందుకు వస్తుందని తెలియజేస్తున్నాను.

వాహనాలకు మెర్క్యురీ బల్బులు వాడడంవల్ల అధికంగా కాంతి ఎదుటివారిపై పడి ప్రమాదాలకు గురవుతున్నారని కోదండరెడ్డిగారు చెప్పారు అది కూడా పరిశీలన చేసి, ఖచ్చితమైన ఆదేశాలు ప్రభుత్వం ఇస్తుందని తెలియజేస్తున్నాను. వారు చెప్పినట్లుగా మిగతా డిపార్టుమెంట్ల వారికి ఖచ్చితమైన ఆదేశాలిచ్చి, బస్సులు కానీ, లారీలు కాని అధికంగా ప్రయాణీకులను ఎక్కించుకొనకుండా, ఫయిన్స్ వేయడం, తరచు తనఖీలు చేయడం, జరుగుతుంది చట్టాన్ని ఉల్లంఘించిన వారిని లారీలను గాని, బస్సులను గానీ ఆపి, కఠినమైన చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుందని తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్ రాఘవరెడ్డి (నక్రేకల్):- మంత్రిగారు కమిటీలను వేస్తామని అంటున్నారు గత శాసన సభలో దీనిపై ప్రశ్న వేసినప్పుడు ఏమన్నారంటే, రాత్రింబవళ్లు నిద్రకాసి డ్రయివర్స్ వస్తూ వుంటారు, అందువల్లనే యాక్సిడెంట్స్ జరుగుతున్నాయనే అభిప్రాయానికి వచ్చి, తెల్లవారగానే డ్రయివర్స్ రెస్టు తీసుకోవడం కోసము ఒకచోట రెస్టు హౌస్ ఏర్పాటు చేస్తామని ఎస్యూరెన్స్ ఇచ్చారు. ఆ ప్రభుత్వము ఒక ఆలోచన చేసింది, ఈ ప్రభుత్వము యింకో ఆలోచన చేస్తుంది. ఈ మధ్య కాలంలో ప్రమాదాలు జరుగుతూనే వుంటాయి హైదరాబాదు, విజయవాడ రూటులో రోజుకు కనీసం ముగ్గురు, నలుగురు చచ్చిపోతున్నారు యాక్సిడెంట్స్ వల్ల పోలీసులు మాత్రం తిరుగుతున్నారు. వారు చేసే పని లారీలను ఆపడం, డబ్బులు అడగడం తప్ప, అసలు పని చేయడం లేదు రాత్రి అంతా

నిద్రమేల్కొని లారీలను నడిపే డ్రయివర్లను ఆపే ప్రయత్నం చేస్తారా? అసలు యాక్సిడెంట్లకు ప్రధాన కారణం రాత్రి అంతా నిద్రమేల్కొని నడపడమే. యాక్సిడెంట్లు తెల్లవారుజామున నే ఎక్కువగా జరుగుతున్నాయి. దీన్ని అరికట్టటానికి ఏరకమైన చర్యలు తీసుకొంటారు? కమిటీలవల్ల జరిగేది కాదు. వేగాన్ని తగ్గించడం, రెండోది రెస్టు తీసుకొనటానికి సరియైన వసతి కల్పించడం ఇవి రెండే ప్రధాన కారణాలుగా కనిపిస్తున్నాయి.

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి:– రాఘవరెడ్డిగారు అపారమైన అనుభవము కలిగిన వారు శాసన సభ్యులుగా. వారు గతములో ఈ ప్రశ్న వేశారు. జాతీయ రహదారిలో కూడకి వద్ద డ్రయివర్స్ నిద్రించుటకు వసతిని ఏర్పాటు చేయాలని అన్నారు. వారి అభిప్రాయంతో ప్రభుత్వము ఏకీభవిస్తున్నది. విజయవాడ, హైదరాబాదు రూటులో ఎల్.బి. నగర్ వద్ద గత ప్రభుత్వము 7 సంవత్సరాలు అధికారంలో వున్నప్పుడు, కొన్ని నిర్ణయాలు తీసుకోవడం జరిగింది. 50 కి.మీ. దూరంలో, ఎక్కడయితే హోటల్స్ వుంటాయో, అక్కడ ఒక కూడలిని ఏర్పాటు చేసి, డ్రయివర్స్, క్లీనర్స్ నిద్రించుటకు ప్రభుత్వమే 25 ఎకరాల స్థలాన్ని ఇచ్చే ఏర్పాటు చేసింది. ఈ ప్రమాదాలకు ప్రధాన కారణం అదనపు వెయిట్ క్యారీ చేయడం, 10 టన్నులు తీసుకొని పోవలసిన లారీ 15–16 టన్నుల వరకు తీసుకొని వెళ్ళడంవల్ల ప్రమాదాలు జరుగుతున్నాయి. అదేవిధంగా బస్సులపైన అదనంగా జనాన్ని ఎక్కించడం ప్రభుత్వం గుర్తించింది. వాటిని నివారించటానికి కమిటీ పరిధిలో ప్రభుత్వము కఠినమైన చర్యలు తీసుకొంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. జనార్ధన్‌రెడ్డి (ఖైరతాబాద్):– ఇంతకు ముందే కోదండరెడ్డిగారు అడిగిన ప్రశ్నకు సరియైన సమాధానము రాలేదు. ఈ మధ్యనే లారీలో వెళ్ళిన వారు యాక్సిడెంటుకు గురయి, 15 మంది చనిపోయారు. ఆర్.టి.సి. బస్సు టాప్‌పైన ప్రమాణము చేయడంవల్ల కూడా యాక్సిడెంట్స్ జరిగి చనిపోతున్నారు. అటువంటి దాన్ని నిషేధిస్తారా లేదా? ఏమి చర్యలు తీసుకొంటారు? రాత్రి నిద్రలేని డ్రయివర్స్‌కు, క్లీనర్స్‌కు గాను రెస్టు తీసుకొనుటకు ఇంతకు ముందే రెస్టు హౌస్ కట్టించడం జరిగింది. ఆ రెస్టు హౌస్ మరల నడిపేట్లు ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి:– జనార్ధన్‌రెడ్డిగారికి తెలుసు. గతములో ఎల్.బి. నగర్ ప్రాంతములో నేషనల్ హైవేలో డ్రయివర్స్, క్లీనర్స్ నిద్రించుటకు గాను 25 ఎకరాల పరిధిలో రెస్టు హౌస్ నిర్మించడం జరిగింది. అదేవిధంగా అన్ని జాతీయ రహదారులలో కూడా ప్రభుత్వము త్వరలోనే అంచనాలను తయారుచేసి, కార్యక్రమాన్ని ఏర్పాటు చేయటానికి చర్యలు తీసుకొంటుంది. ప్రమాదాలు నివారించుటకుగాను లారీ, బస్సు డ్రయివర్స్‌కు, యాజమాన్యానికి ప్రభుత్వము ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ ఇచ్చి, యాజమాన్యాన్ని బాధ్యులను చేసేటట్లుగా, అదనపు భారాన్ని లేదా ప్యాసింజర్లను వేయనీయకుండా, ప్రభుత్వము నిర్దిష్టమైన చర్యలు తీసుకొంటుందని జనార్ధనరెడ్డిగారికి తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ బద్దం బాల్‌రెడ్డి (కార్వాన్):-- స్పీడ్ బ్రేకర్స్ విషయం మంత్రిగారు చెప్పారు. స్పీడ్ బ్రేకర్స్ వల్ల చాలా ప్రమాదాలు జరుగుతున్నాయని మీ దృష్టికి వచ్చిందా? స్పీడ్ బ్రేకర్స్ ఒక నమూనాలో ఒక పద్ధతిలో లేవు. దానికి ఎంత హైట్ వుండాలి? ఎంత స్లోప్ వుండాలి. అనేదానికి డిజైన్ అంటూ లేకుండా, ఒక చోట 1 1/2 అడుగులుంటే, యింకొకచోట 2 అడుగులు, ఒక అడుగు, ఈ విధంగా వివిధ డిజైన్స్‌లో నిర్మించడంవల్ల చాలా మందికి స్కూటర్స్‌పైన వెళ్ళే వారికి, వాటిని ఐడెంటిఫయి చేయలేక, స్పీడ్ బోర్డు లేకపోవడం, సరిగ్గా దానికి పెయింట్ వేయకపోవడం, అజాగ్రత్తవల్ల చాలా యాక్సిడెంట్స్ జరుగుతున్నాయి. పోలీసు డిపార్టుమెంటు తగిన చర్యలు తీసుకొంటున్నాయని మనవి చేస్తున్నాను. ఇప్పటివరకు చెప్పినటువంటి విషయం ఏమిటంటే ఆర్.టి.సి. వారు, లేకపోతే మనకు ఉన్నటువంటి ట్రాన్స్‌పోర్టు, హోమ్ డిపార్ట్‌మెంటు కాకుండా మున్సిపల్ [illegible] కార్పొరేషన్ బాధ్యత కూడా ఉంది. ఈ నాలుగు డిపార్టుమెంటులను సమన్వయపర[illegible] చేయడానికి ఒక మీటింగో, సమావేశమో ఏర్పాటు చేసి ఇటువంటి ఏక్సిడెంట్స్ తగ్గించడానికి ఏమైనా ప్రయత్నాలు చేస్తారా అని మీ ద్వారా అడుగుతున్నాను.

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి:- స్పీడ్ బ్రేకర్స్ గురించి బాల్‌రెడ్డిగారు తెలియచేయడం జరిగింది. కొన్ని కొన్ని సందర్భాలలో వారు తెలియచేసినట్లు ఏక్సిడెంట్స్ జరుగుతున్నాయని చాలా మంది ప్రయివేటు వ్యక్తులు కూడా ప్రభుత్వానికి కంప్లయింట్స్ చేయడం జరుగుతోంది. వాహనాలు పడిపోవడం టెక్సెయిన్ వస్తోంది అని అనేక సందర్భాలలో కొందరు విజ్ఞులు తెలియచేయడం జరిగింది. సైంటిఫిక్‌గా స్పీడ్ బ్రేకర్స్ ఉండి వాహనాల వేగాన్ని క్రమబద్ధీకరించడం కోసం ఏ మోస్తరుగా స్పీడ్ బ్రేకర్ ఉండాలన్న విషయములో టెక్నికల్‌గా ఆలోచించి శాస్త్రీయమైన ఒక డిజైన్ ఇవ్వమని చెప్పి ఆర్ అండ్ బి వారికి చెప్పడం జరిగింది. డిజైన్ ఇవ్వగానే జాతీయ స్థాయిలో ఉన్నటువంటి నిర్ణయాలు పరిధిలోకి తీసుకొని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆ నిర్ణయాలు అమలుచేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను.

شری محمد امان اللہ خان ۔ ٹرافک کا ایک اہم مسئلہ ہے۔ شہر حیدرآباد میں [illegible]
آندھرا پردیش میں روزانہ کئی حادثات ہو رہے ہیں۔ ٹرافک پولیس کی کمی بھی ایک وجہ ہے۔ بچے اسکول جاتے
وقت کا مسئلہ بھی بہت ہی اہم ہوتا ہے اس وقت کئی ٹرافک حادثات ہوتے ہیں۔ سواری گاڑیوں کی آمد
کا وقت کا بھی تعین کیا جائے۔ ان لاریوں کی وجہ سے بھی بہت حادثات ہو رہے ہیں۔ میں ہوم منسٹر صاحب
سے یہ پوچھنا چاہتا ہوں کہ ٹرافک پولیس شہر حیدرآباد اور سکندرآباد میں کتنی ہے۔ [illegible]
۵۰ فیصد [illegible] کیلئے ہونا چاہیئے کیونکہ دونوں شہروں کی آبادی تقریباً برابر برابر ہے۔ ہوم منسٹر صاحب
سے یہ کہنا چاہتا ہوں کہ ٹرافک پولیس میں اضافہ کرنے کے تعلق سے کیا کرنے والے ہیں تاکہ حادثات میں کمی ہو۔

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి:- హైదరాబాదు నగరంలో రోజు రోజుకు జనాభా పెరుగుతోందని అమానుల్లాఖాన్‌గారు తెలియజేయడం వాస్తవం. సి.సి.పి. ట్రాఫిక్ ప్రస్తుతం

ఒకరే ఉన్నారు. ఇద్దరు డి.సి.పి.లను నియమించె న్యూసిటీ, ఓల్డ్ సిటీ అనే దాని మీద పోలీస్ ట్రాఫిక్ సిబ్బందిని పెంచడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుంది. విద్యార్థులకు సౌకర్యంగా పాఠశాలల వద్ద ట్రాఫిక్ పోలీసులను నియమించి ట్రాఫిక్‌ను స్ట్రీమ్‌లైన్ చేయడానికి ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటుందని ఈ సందర్భముగా తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు (ఖమ్మం):- స్పీడ్ బ్రేకర్స్ అవసరమే. మీరు కూడా గమనిస్తూ ఉంటారు. స్పీడ్ బ్రేకర్స్ కొన్ని చోట్ల చాలా ఎత్తుగా పెట్టడం వల్ల గ్రామాలకు వెళ్ళవలసి ఉంటే అల్టిమేట్‌గా ఆ ఊరులోకి వెళ్ళకుండా తిరిగి వెళ్ళిపోవలసిన పరిస్థితి వస్తోంది. నేను నిన్న కూడా చూశాను. ఖమ్మం-సూర్యాపేట మధ్యలో మూడు చోట్ల స్పీడ్ బ్రేకర్స్ ఉన్నాయి. రాళ్ళు పెట్టి పైన ఎత్తు వేస్తున్నారు. స్పీడ్ బ్రేకర్స్ పద్ధతి ప్రకారంగా చేయాలి. ఎంత ఎత్తు ఉండాలన్నది పోలీసు వారికి ఆర్ అండ్ బి వారికి తెలిసినదే. స్పీడ్ బ్రేకర్స్ ఉండేది ఏక్సిడెంట్స్ అనకుండా ఉండడానికి కాని కారులో ఉన్న వారికి ఏక్సిడెంట్ అవడానికి కాదు. అటువంటి స్పీడ్ బ్రేకర్స్‌ను రిమూవ్ చేయించమని కోరుతున్నాను. అటువంటి ఆలోచన ఏమైనా ఉందా?

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి:- స్పీడ్ బ్రేకర్స్ డిజైన్ గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా వారు ఇచ్చినటువంటి పరిస్థితి ఉంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మీ అందరు ఇచ్చిన అభిప్రాయాలను పరిగణనలోనికి తీసుకొని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఒక నిర్దిష్టమైన కాంప్రిహెన్సివ్ నోట్ పంపిస్తాము. సూర్యాపేట - ఖమ్మం మధ్య ఉన్నటువంటి స్పీడ్ బ్రేకర్స్ విషయం వారు చెప్పారు. హాఫ్ మీటర్ స్పీడ్ బ్రేకర్స్ ఉండడం వల్ల వాహనాలు చెడిపోతున్నాయి. ప్రభుత్వానికి కంప్లయింట్స్ వచ్చాయి. సంబంధిత అధికారులతో చర్చించి క్రమబద్ధీకరణ చేయడం కోసం ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ జి. అప్పల సూర్యనారాయణ (శ్రీకాకుళం):- ఈ ఏక్సిడెంట్స్ చాలా ఎక్కువగా ఉన్నాయి. తరువాత హార్మోనియస్‌గా ఏక్షన్ తీసుకోవాలి. వాస్తవంగా నేషనల్ హైవేల మీద ఎక్కువ లారీ ఏక్సిడెంట్స్ అవుతున్నాయి. కాకా హోటల్స్ దగ్గర చాలా సేపు లారీలు ఆపుచేస్తున్నారు. పార్క్ చేసిన తరువాత విత్‌ఇన్ ది టైమ్ రీచ్ కావాలని స్పీడ్‌గా పోతున్నారు. డ్రైవర్స్ మిడ్‌నైట్ కూడా డ్రైవ్ చేస్తున్నారు లైసెన్స్ లేని క్లీనర్స్ కూడా లారీలు నడుపుతున్నారు. అందువల్ల నేషనల్ హైవేస్ మీద ప్రతి రోజు ఇంచుమించు కొన్ని వందల వెహికిల్స్ పడిపోతున్నాయి. దాని వల్ల ఆ వెహికల్స్ కాకుండా ఎదురుగా వస్తున్న వెహికిల్స్ కూడా ఏక్సిండెట్స్‌కి గురవుతున్నాయి. వాస్తవంగా చెప్పాలంటే ఈ లారీలను రెగ్యులేట్ చేయడానికి కాకా హోటల్స్ దగ్గర ఎక్కువ సేపు వీటిని నిలుపుదల చేయకుండా, క్లీనర్స్ డ్రైవ్ చేయకుండా ఉండడానికి చాలా కృషి చేయవలసిన అవసరం ఉంది. దీని మీద అన్ని డిపార్ట్‌మెంట్స్‌తో ఏవిధంగా కో ఆర్డినేట్ చేద్దామని అనుకుంటున్నారు?

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి:- ఇప్పుడే తెలియజేయడం జరిగింది. ట్రాన్స్‌పోర్టు, ఆర్.టి.సి. ఇతర డిపార్టుమెంట్స్‌ను సమన్వయపరచి వేగాన్ని క్రమబద్ధీకరణ చేయడానికి

అర్ అండ్ బి వారిని ఒక ఖచ్చితమైన స్పీడ్‌బ్రేకర్స్ డిజైన్ చేయమని ఆదేశాలు ఇవ్వడం జరుగుతుంది. వాహనానికి ఇంత స్పీడ్ అని నిర్దిష్టంగా వారు ఆ వేగం మెయింటెయిన్ చేయడానికి ఆర్.టి.ఎ వారు చూస్తున్నారు. స్పీడ్ తగ్గించే దానికి పరిమితమైన స్పీడ్ మెయింటెయిన్ చేయడానికి, ఏక్సిడెంట్స్ నివారించే దానికి అన్ని చర్యలు తీసుకుంటామని మనవి చేస్తున్నాను.

బార్ మరియు మద్యం దుకాణాలలోని కార్మికులకు పునరావాసం

77–

*288– సర్వశ్రీ కె.ఆర్. సురేష్‌రెడ్డి (బాల్కొండ), గాదె వెంకటరెడ్డి (పర్చూర్), కన్నా లక్ష్మీనారాయణ (పెదకూరపాడు), డి.ఎల్. రవీంద్రారెడ్డి (మైదుకూరు), డి. నాగేందర్ (ఆసిఫ్‌నగర్), ఎన్. వరదరాజుల రెడ్డి (ప్రొద్దుటూర్), జె.సి. దివాకరరెడ్డి (తాడిపత్రి), కె. సుబ్బరాజు (విజయవాడ–వెస్ట్):– వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమం, సంపూర్ణ మద్య నిషేధం శాఖమంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) రాష్ట్రంలో సంపూర్ణ మద్య నిషేధాన్ని అమలుపరిచిన కారణంగా నిరుద్యోగులైన బార్ మరియు మద్యం దుకాణాలలోని కార్మికులకు పునరావాసం కల్పించే ప్రతిపాదన ఏదైనా కలదా;

(ఆ) అయినచో, నిరుద్యోగులైన వారి మొత్తం సంఖ్య ఎంత, వారికొరకు తీసుకో సంకల్పించిన పునరావాస చర్యల వివరాలేమి?

వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమ సంపూర్ణ మద్యనిషేధం, సహకార శాఖల మంత్రి (శ్రీ బి. వెంకటేశ్వర్ గౌడ్):–(అ)బార్లు, వైను షాపులలో పని చేసిన పనివారల పునరావాసం కోసం అట్టి ప్రతిపాదన ఏదీలేదు.

(ఆ) రాష్ట్రంలో సంపూర్ణ మద్య నిషేధాన్ని ప్రవేశపెట్టిన కారణంగా ఉపాధి కోల్పోయిన బార్లు, వైను షాపులలోని పనివారలకు పునరావాసం కల్పించే ప్రతిపాదన ఏదీ లేదు. అందువలన వారికి పునరావాసం కల్పించే ప్రస్తావన ఉత్పన్నంకాదు. ఉపాధిని కోల్పోయిన వ్యక్తుల ఖచ్చితమైన సంఖ్య ఈ శాఖ వద్ద లభ్యంగా లేదు.

Sri K. R. Suresh Reddy:- Speaker, Sir, on account of total prohibition, so many people have gone out of employment. Sir, you are aware, whenever such programmes were taken up, for example, when some areas got submerged the Government was providing employment. Sir, it is the duty of the

Government, along with the programme which they want to implement, to come out with the programme called 'rehabilitation/resettlement'. The same thing is applicable even in this, Sir. It is unfortunate that this Government with so much publicity went ahead with the introduction of total prohibition on one side and on the other side they totaly irgnored the rehabilitation. Though the Government do not have any statistics, I believe five lakh families have been affected due to the total prohibition. For these 5.00 lakh families, will the Government give priority as they did in other sectors? When It comes to the employment, will the Government give priority to these people when selections are made for Government jobs? Secondly, will the Government take up self-employment programmes, like SETWIN in Twin Cities or if it is in rural areas under DRDA where priority can be given to those families who have sufferred because of this total prohibition?

శ్రీ టి· దేవేందర్‌గౌడ్:- సంపూర్ణ మద్య నిషేధం ప్రవేశపెట్టిన తరువాత కొంతమంది ఉపాధి కోల్పోయిన విషయం వాస్తవమే· మరి మీకు బాగా తెలుసు· ఈనాడు ఈ మద్య నిషేధం ప్రవేశపెట్టడం మూలంగా ప్రజలలో కొనుగోలుశక్తి పెరిగి ఇతర రంగాలలో కూడా ఉపాధి అవకాశాలు చాలా పెరుగుతాయి· తప్పనిసరిగా ఇంతకంటే ఎక్కువ మందికి ఎంప్లాయిమెంట్ అపర్ట్యూనిటీ పెరుగుతుంది అనేది మా యొక్క ఉద్దేశం· మరి అదే విధంగా గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లుగా 'డి·ఆర్ డి·ఎ· కాని, ఇతర సంక్షేమ కార్య క్రమాలలో వారికి ప్రాధాన్యత ఇచ్చే విషయాన్ని తప్పనిసరిగా ప్రభుత్వం పరిశీలించి సంబంధిత కలెక్టర్లకు తెలియచేయడం జరుగుతుంది·

శ్రీ డి· నాగేందర్:- ఈరోజు గౌరవనీయ మంత్రిగారు తమ అన్సరులో బార్లు, వైను షాపులలో పనిచేసిన వారలకు పునరావాసం కల్పించడం కోసం ఏదైనా ప్రతిపాదన ఉందా అంటే ఏదీలేదని చెప్పారు· 4-1-1995న ఒక పత్రికా ప్రకటనలో బార్ ఉద్యోగులకు, వైన్ షాపుల ఉద్యోగులకు ఉపాధి కల్పిస్తామని గౌరవ మంత్రిగారు ప్రకటన చేయడం జరిగింది అదేవిధంగా రాష్ట్రంలో సంపూర్ణ మద్యపాన నిషేదాన్ని విధించిన తరువాత 5 ఉ· లక్షల కుటుంబాలకు నష్టం జరిగింది· నాచారంలోని షావాలేస్ కంపెనీలో పనిచేస్తున్న 9·10 వారేంతో మంది నిరుద్యోగానికి గురయ్యారు· వారు మంత్రిగారికి ఒక రిప్రజెంటేషన్ కూడా ఇవ్వడం జరిగింది· కాబట్టి ప్రభుత్వం ఏమి చర్య తీసుకొంటుందో మంత్రిగారు తెలియజేయాలని అడుగుతున్నాను·

శ్రీ టి. దేవేందర్‌గౌడ్:– అధ్యక్షా, మా దగ్గర వున్న రిప్రజెంటేషన్స్‌ను ప్రభుత్వ స్థాయిలో సంబంధిత జిల్లా కలెక్టర్లకు పంపించడం జరిగింది. లోకల్‌గా ఏ స్కీమ్స్ వచ్చినా అయా కలెక్టర్లు వారికి ప్రియారిటీ ఇవ్వడం జరుగుతుంది.

శ్రీ కె సుబ్బరాజు:– అధ్యక్షా, మంత్రిగారి సమాధానం సభను తప్పుదోవ పట్టించేలా ఉంది. ఎందుకంటే గతంలో ఈ సభలోనే ఈ సమస్యపై చర్చ వచ్చినప్పుడు ఉపాధి కోల్పోయిన వారికి ప్రత్యామ్నాయ ఉపాధి కల్పించే విషయం పరిశీలనలో ఉందనే అభిప్రాయాన్ని తెలిపారు. ఇప్పటికి దాదాపు కొన్ని మాసాలు గడిచిపోయాయి. బార్లలో పనిచేసిన కార్మికులకు ఉపాధి లేని పరిస్థితులలో వారు ఆత్మహత్యలకు పాల్పడుతున్నారు. విజయవాడ నగరంలో ఒక నిరుద్యోగ కార్మికుడు ఉరి వేసుకోవడం కూడా జరిగింది. ఆ కార్మికులు రిక్షాలు తొక్కుతూ అత్యంత దయనీయ పరిస్థితిలో ఉన్నారు. అందువల్ల వారికి ప్రత్యామ్నాయ ఉపాధి కల్పించేట్లు చూడవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వంపై ఉంది. అందుకు చర్యలు తీసుకోవాలి.

శ్రీ టి. దేవేందర్‌గౌడ్:– అధ్యక్షా నేను, ఇంతకుముందు చెప్పినట్టుగా ప్రభుత్వానికి వచ్చిన అప్లికేషన్స్‌ను, ఆర్జీలను సంబంధిత జిల్లాల కలెక్టర్లకు పంపించడం జరుగుతోంది. కలెక్టర్స్‌కు మేము క్లియర్ ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ ఇస్తాము. వారిని లోకల్‌గా వున్న స్కీమ్స్‌లో ఇంక్లూడ్ చేసి ఉపాధి కల్పించాలని చెపుతాం.

శ్రీ పి. జనార్ధన్‌రెడ్డి:– అధ్యక్షా, ఈ ప్రశ్న ప్రొహిబిషన్ మినిస్టరుగారికీ, లేబర్ మినిస్టర్‌గారికీ – ఈ ఇద్దరికీ సంబంధించినటువంటిది. మేము ఈ ప్రశ్న అడిగిన ఉద్దేశం ఏమిటంటే రాష్ట్రం మొత్తం మీద ఎన్ని బార్ షాప్స్ ఉండేవి, ఎన్ని వైన్ షాప్స్ ఉండేవి, వాటిలో ఎంత మంది కార్మికులు పనిచేశారు, వారు ఎన్ని సంవత్సరాలనుంచి పని చేశారు. అలాగే లిక్కర్ మాన్యుఫ్యాక్చర్ చేసే ఇండస్ట్రీస్ ఎన్ని ఉండేవి వాటిలో ఎంతమంది పనిచేసే వారు మొదలైన వివరాలు చెపితే నిషేధంవల్ల ఎంత మంది నిరుద్యోగుల లయ్యారో తెలిసి వుండేది. బార్‌షాప్స్, వైన్ షాప్స్‌లలో పని చేసే వారికి పి ఎఫ్., గ్రాట్యుటీ మొదలైన బెనిఫిట్స్ ఉండేవి. వాటి క్రింద కొన్ని కోట్ల రూపాయలు ఉన్నాయి. అయితే ఆ డబ్బును కార్మికులకు తిరిగి చెల్లించారో లేదో మీరు ఏమైనా రిపోర్టు తెప్పించుకొన్నారా? అసలు వాటిగురించి ఏమైనా ఆలోచన ఉందా? మద్యపాన నిషేధం వల్ల కొనుగోలు శక్తి పెరుగుతుందని మంత్రిగారు అన్నారు. ఉన్న ఉద్యోగాలే పోయి నిరుద్యోగులైపోతే ఇక వారి కొనుగోలు శక్తి ఎట్లా పెరుగుతుంది? దీనివల్ల ప్రజల వద్ద మిగిలిన డబ్బంతా ఈరోజు లాటరీలకే పోతోంది. ఉపాధి కోల్పోయిన వారికి ప్రభుత్వం ఏవిధంగా ఉపాధి కల్పిస్తుంది?

శ్రీ టి. దేవేందర్‌గౌడ్:– అధ్యక్షా, ప్రొహిబిషన్‌ను ఇంట్రడ్యూస్ చేసే నాటికి రాష్ట్రంలో 1189 బార్లు, 5292 వైన్ షాపులు ఉండేవి. వాటిలో పని చేసేవారంతా టెంపరరీగా రోజువారి కూలీపై పనిచేసే కూలీలు. కాబట్టి వారికి సంబంధించిన కరెక్ట్ ఇన్ఫర్మేషన్ ప్రభుత్వంవద్ద లేదు. అదేవిధంగా 32 డిస్టిలరీస్ ఉండేవి. అవి

మూతపడడంవల్ల ఎంతమంది ఎఫెక్ట్ అయ్యారన్న సమాచారం ప్రభుత్వం వద్ద లేదు. ఇక ఎక్సయిజ్ డిపార్ట్మెంట్‌కు సంబంధించినంత వరకూ ఈ వ్యాపారంలో ఉన్నవారు బ్యాంక్ గ్యారంటీ ఇవ్వడం జరుగుతుండేది, బ్యాంక్ గ్యారంటీ బర్క్సలో ఎక్సయిజ్ డ్యూటీకి సంబంధించిన అంశం మాత్రం ఉండేది కనక వాటిని అపుచేసి కార్మికులకు డబ్బు ఇచ్చే ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

శ్రీ పి. జనార్ధన్‌రెడ్డి:– అధ్యక్షా నేను అడిగిన దానికి మంత్రిగారు సరిగా సమాధానం చెప్పడంలేదు, ఇది చాలా ఇంపార్టెంట్ అంశం. ఇది లక్షలాది కార్మిక కుటుంబాలకు సంబంధించిన సమస్య. కార్మికులు ఆత్మహత్య చేసుకొన్నారని కూడా గౌరవ సభ్యులు చెప్పారు. అదేవిధంగా హైదరాబాద్ సిటీలో కూడా 5, 6 మంది ఆత్మహత్య చేసుకోవడం జరిగింది. ప్రొహిబిషన్ రావడం బాగానే ఉంది, కాని దానివల్ల ఎవరికీ ఏ నష్టం రాకుండా చూడండి. ఈ ప్రభుత్వం వచ్చి నాలుగు నెలలు అవుతోంది. ఈ నాలుగు నెలల్లో సమాచారం సేకరించక లేబర్ డిపార్ట్మెంట్‌గాని, ప్రొహిబిషన్ డిపార్ట్మెంటు గాని నిద్రపోతే ఎట్లా? ఆ కార్మికుల గురించి ఆలోచించకుండా ప్రభుత్వం నిద్రపోతోందంటే ఎట్లా? వారికి పి.ఎఫ్. లేదు, ఏమిలేదు. వారంతా రోజువారి కూలీలని మంత్రిగారు చాలా ఈజీగా తీసిపడవేశారు. వారంతా ఎన్నో ఏండ్లుగా బార్స్. వైన్ షాపుల్లో పనిచేస్తే అట్లా చెప్పి చాలా ఈజీగా తీసివేస్తే ఎట్లా? బార్లలో, షాపులలో ఉన్న రిజిష్టర్స్ ఏమైనా చూశారా ఇట్లా మాట్లాడడం మరీ అన్యాయమైపోయింది.

శ్రీ టి. దేవేందర్‌గౌడ్:– ఈనాడు చాలా బార్లు రెస్టారెంట్లుగా మారిపోయాయి, ఇదివరకు బార్లలో పని చేసిన కార్మికులంతా ఆ రెస్టారెంట్లుగా పని చేస్తున్నారన్నది మాకు తెలిసిన సమాచారం. మిగిలిన వారి గురించి మా దగ్గర కరెక్ట్‌గా సమాచారం లేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ (మంత్రిగారిని ఉద్దేశించి): ఆ సమాచారాన్ని తెప్పించుకొని మెంబర్స్‌కు ఇవ్వండి.

శ్రీ టి. దేవేందర్‌గౌడ్:– సరే...

(అంతరాయం)

జనార్ధన్‌రెడ్డి:– అధ్యక్షా, సమాచారం లేదని మంత్రిగారే ఒప్పుకొంటున్నారు. కాబట్టి ఈ ప్రశ్నను పోస్ట్‌పోన్ చేయండి.

శ్రీ ఆర్. చంద్రశేఖర్‌రెడ్డి (వనపర్తి):– అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యుల అభిప్రాయంతో నేను ఏకీభవిస్తున్నాను, వారికి ప్రత్యామ్నాయ ఉపాధి కల్పించాలి. లేబర్ డిపార్ట్మెంట్‌లో ఎన్‌రోల్ అయినవారు ఎవరైతే ఉన్నారో వారికి ఒక లిమిట్ పెట్టి, అంటే

ఇన్ని సంవత్సరాలు పనిచేసిన వారికి ఉపాధి కల్పిస్తామని చెప్పి, ప్రభుత్వపరంగా ఉన్న సంస్థలలో, అంటే సెట్విన్‌లోగాని, అదేవిధంగా ఐ.ఆర్.డి.పి. ద్వారా చేపట్టే స్కీమ్స్‌లోగాని, వారు ఇ.ఎం.డి. కట్టనవసరం లేకుండా ఎగ్జెంప్షన్ ఇచ్చి సెల్ఫ్-ఎంప్లాయ్‌మెంట్ కల్పించాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

Sri K.R. Suresh Reddy:- How can he give an assurance here that too when the Minister is not aware of the facts?

శ్రీ టి. దేవేందర్‌గౌడ్:- అధ్యక్షా, షాప్స్ అండ్ ఎస్టాబ్లిష్‌మెంట్స్ ఆక్టు క్రిందికి వచ్చే కార్మికులు ఎవరైతే ఉన్నారో వారికి, గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లు డి.ఆర్.డి.ఏ. లాంటి స్కీమ్స్‌లో ప్రయారిటీ ఇవ్వవలసిందిగా కలెక్టర్లకు ఆదేశాలు ఇవ్వడం జరుగుతుంది.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, షాప్స్ అండ్ ఎస్టాబ్లిష్‌మెంట్స్ ఆక్టు ప్రకారం కనీసం తొమ్మిది మంది ఒకే రూఫ్ క్రింద పనిచేస్తే అలాంటి సంస్థలు రిజిష్ట్రేషన్‌కావాలి. అందువల్ల బార్స్ మరియు వైన్ షాపులలో పనిచేసిన వారి రికార్డ్ ఉంటుంది, పి.ఎఫ్. రికార్డు ఉంటుంది. గ్రాట్యుటీ రికార్డు ఉంటుంది. అసలు ఈ ప్రశ్నకు లేబర్ మినిస్టరుగారు ఆన్సర్ చేయాలి, కాని పొరపాటున ప్రొహిబిషన్ మినిస్టరుగారు ఆన్సర్ చేస్తున్నారు. ఇది లక్షలాది మంది కార్మికులకు సంబంధించిన సమస్య. వారికి ప్రత్యామ్నాయ ఉపాధి కల్పించవలసివుంది. కాబట్టి ఈ ప్రశ్నను పోస్ట్‌పోన్ చేసి లేబర్ మినిస్టరుచే ఆన్సర్ చేయించండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- లేబర్ డిపార్ట్‌మెంట్‌కు సంబంధించిన డిమాండ్స్‌పై మాట్లాడినప్పుడు క్లారిఫికేషన్స్ అడగండి....

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- వారికి పి.ఎఫ్., గ్రాట్యుటీ ఉంది. వారు రిజిష్టరు కాబడిన ఎంప్లాయిస్. కాబట్టి ఆ సమాచారం లేబర్ డిపార్ట్‌మెంట్ వద్ద ఉంటుంది, వివరాలు తెప్పించమనండి.

ఉ. 9.20 శ్రీ టి. దేవేందర్‌గౌడ్:- ఇంతకు ముందే చెప్పాను. లేబర్ మంత్రిగారితో కూడా మాట్లాడి తప్పకుండా ఇనీషియేటివ్ తీసకుంటాను.

శ్రీ పి. జనార్ధన్‌రెడ్డి:- సమాచారం లేదంటున్నారు. ప్రశ్న వాయిదా వేయండి. ఇది ముఖ్యమైనది.

మిస్టర్ స్పీకర్:- లేబర్ డిమాండ్‌లో డిస్కస్ చెయ్యండి.

శ్రీ పి. జనార్ధన్‌రెడ్డి:- ఎన్నని మాట్లాడుతాము? ఇది చాలా ముఖ్యమైనది. మీరు అర్థం చేసుకోవడం లేదు.

శ్రీ బద్దం బాల్‌రెడ్డి:– మద్యపాన నిషేధాన్ని సమర్థిస్తున్నాము. వ్యతిరేకమేమీ లేదు. కానీ ఏ రకంగా బార్స్, మిగతా వైన్ షాప్స్‌లో పని చేసే వారు నిరుద్యోగులయినారో అట్లాగే ధూల్‌పేటలో సారా మీద బ్రతికిన వారు గవర్నమెంట్‌కు రిప్రజెంటేషన్ ఇచ్చారు. వాళ్ళు అత్యంత పేదవారు. వారికి తినడానికి తిండి లేదు. ఇబ్బందులకు గురి అవుతున్నారు. వాళ్ళు ఇవాళ్ళ ఉరేగింపు కూడా తీస్తున్నారు. వారి పునరావాసం కోసం హామీ ఇస్తారా?

శ్రీ టి. దేవేందర్‌గౌడ్:– హైదరాబాదులోని ధూల్‌పేటలో చట్టవ్యతిరేకమయిన కార్యకలాపాలు జరిగేవి. అయినా కానీ అక్కడి వారికి పునరావాసం కల్పించడానికి చట్టపరంగా హైదరాబాదు జిల్లా కలెక్టరుకు అల్‌రెడీ చెప్పడం జరిగింది. ఇనిషియేట్ తీసుకున్నారు. 419 కుటుంబాలను గుర్తించడం జరిగింది. వారికి త్వరలోనే ఫైనాన్షియల్ అసిస్టెన్స్ అందచేస్తాము. బి.సి. కమిషన్‌కు రిప్రజెంట్ చేశారు. తమను బి.సి.లుగా ట్రీట్ చేయ్యాలని అగిగారు. దీని విషయంలో మేము కూడా ఇంటిరం రిపోర్టు ఇవ్వమని చెప్పాము. త్వరలోనే రిపోర్టు వస్తుంది. రాగానే ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ ఎన్. నరసింహారెడ్డి (నల్గొండ):– మొత్తం రాష్ట్రంలో బ్రివరేస్ కార్పొరేషన్ అధ్వర్యంలో బాట్లింగ్ కంపెనీలలో చాలా మంది పనిచేస్తున్నారు. మద్యపాననిషేధం తరువాత వారికి పని లేకుండా పోయింది. వారి విషయంలో ప్రభుత్వం ఏం చర్య తీసుకుంటుంది?

శ్రీ టి. దేవేందర్‌గౌడ్:– ఇంతకుముందు చెప్పినట్లుగా లేబర్ డిపార్ట్‌మెంట్‌తో మాట్లాడి వారి విషయం కూడా ఆలోచిస్తాము.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ పి. జనార్ధన్‌రెడ్డి:– అధ్యక్షా, ధూల్‌పేటలో వారకి పునరావాసం కల్పిస్తాము అన్నారు. బాగానే ఉంది. రంగారెడ్డి జిల్లాలో నానక్‌రామ్‌గూడ ఉంది. అట్లాగే రాష్ట్రంలో ఈ విధంగా ఉన్న ఇతర ప్రాంతాలలో ఉండే వారి ఇషయంలో కూడా ఆలోచిస్తారా? బార్లలో పని చేసే కార్మికులు, డిస్టిలరీలలో, వైన్ షాప్సలో పని చేసే కార్మికులకు ఏ ఉద్దేశంతో ప్రశ్న వేశామో దానికి సమాధానం రాలేదు. జవాబు లేదు అన్నారు. లేబర్ డిపార్ట్‌మెంట్‌తో సంబంధం గల ప్రశ్న కనుక వాయిదా వేసి మళ్ళ మాకు అవకాశం ఇవ్వండి. మంత్రిగారు సర్వైన రిప్లయితో రావాలి.

శ్రీ టి. దేవేందర్‌గౌడ్:– వారు చెప్పినట్లుగా రంగారెడ్డి జిల్లాలో నానక్‌రామ్‌గూడ విషయం కూడా ధూళ్‌పేట విషయంలో మాదిరిగా రంగారెడ్డి జిల్లా కలక్టరును అడుగుతాము ఐడింటిఫై చెయ్యాలని. లేబర్ మినిస్టర్‌గారితో డిస్కస్ చేసి, ఆ కార్మికుల గురించి తప్పకుండా ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ పి. జనార్ధన్‌రెడ్డి:– రిప్లయి లేదు. వాయిదా వెయ్యండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:– నేను పోస్ట్‌పోన్ చెయ్యలేను.

మ్యేలవరం వరకు ఎస్.ఆర్.బి.సి. అల్త్రెన్‌మెంట్ క్లియరెన్సు

78–

*273– శ్రీ కర్రా సుబ్బారెడ్డి (కోయిలకుంట్ల):– ముఖ్యమంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) మ్యేలవరం ప్రాజెక్టులో ఎస్.ఆర్.బి.సి. విలీనం అయ్యే చోటువరకు దాని అల్త్రెన్‌మెంట్‌కు కేంద్ర జల సంఘం క్లియరెన్సు ఇచ్చినదా;

(ఆ) అయినచో, 141 కి.మీ.కి. అవల అనగా మ్యేలవరం ప్రాజెక్టు వైపు ఆమోదించబడిన అల్త్రెన్‌మెంట్ ఎంత;

(ఇ) ఏ సంవత్సరంలో ఏ తేదీన కేంద్ర జల సంఘం ఆ అల్త్రెనమెంట్‌కు క్లియరెన్సు ఇచ్చినది;

(ఈ) 141 కి.మీ.కి. అవల పరిశీలన పూర్తయినదా.

(ఉ) లేనిచో, అందుకు కారణములెవ్వి?

ముఖ్యమంత్రి తరఫున చిన్న తరహా మధ్య తరహా నీటి పారుదల శాఖ మంత్రి (శ్రీ ఎవి. పెదరత్నయ్య):– (అ) లేదండీ. కేంద్ర జల సంఘం సిఫారసులను బట్టి, ప్రస్తుతం కేంద్ర ప్రభుత్వ నీటివనరుల మంత్రిత్వ శాఖలో భాగంగా రూపొందిన సాగునీటి మంత్రిత్వ శాఖ శ్రీశైలం కుడిగట్టు కాలువ ప్రాజెక్టును 1980, మే 19న ఆమోదించింది. ఆ విధంగా ఆమోదించబడిన ప్రాజెక్టులో, కాలువను మ్యేలవరం రిజర్వాయరుతో విలీనం చేసే ఏర్పాటు ఏదీ లేదు. ఆమోదించినట్లుగా కుడిగట్టు కాలువ పొడవు 112.73 కి.మీ.లు దీనికి ఆవతల నడిచే కొనసాగే వ్యవస్థను ప్రధానమైన పంపిణీ కాలువగా వర్గీకరించడమయింది.

(ఆ) శ్రీశైలం కుడిగట్టు కాలువ ప్రాజెక్టు యొక్క కాలువ వ్యవస్థ మ్యేలవరం రిజర్వాయరులో విలీనం కానప్పటికీ అది 198 కి.మీ..ల వరకు విస్తరించి ఉన్నది.

(ఇ) ప్రై (ఎ) ప్రశ్న కిచ్చిన సమాధానం సరిపోతుంది 1993–94 ఎస్.ఎస్.ఆర్. ప్రకారం రూ. 1185.58 కోట్లకు సవరించిన అంచనాను నీటిపారుదల మంత్రిత్వ శాఖ సాంకేతిక సలహా సంఘం 1994, జూన్‌లో ఆమోదించింది. అయితే అది కేంద్ర ప్రభుత్వ పర్యావరణ, అటవీ మంత్రిత్వ శాఖ, సంక్షేమ శాఖలు ఈ ప్రాజెక్టును ఆమోదించవలసి ఉంటుంది.

(ఈ) అవునండీ. అయితే, సాంకేతిక – ఆర్థిక పరిశీలనలను బట్టి. 141 కి.మీ.లకు అవతల ప్రాజెక్టుకు సంబంధించిన ప్రత్యామ్నాయ ప్రతిపాదనలు పరిశీలనలో ఉన్నాయి.

(ఉ) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

శ్రీ కర్రా సుబ్బారెడ్డి:– అధ్యక్షా, ఈ ప్రాజెక్టుకి 1980వ సంవత్సరంలో క్లియరెన్స్ వచ్చింది అని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఈ కాలువను మ్యాలవరం వద్ద విలీనం చేశారా లేదా? కాలువ పొడవు 112 కి.మీ. అన్నారు. 1980లో ప్రాజెక్టు ప్రారంభమయితే, క్లియరెన్స్ ఇస్తే, 112 కి.మీ తరువాత ఇంతవరకూ ఇన్వెస్టిగేట్ చెయ్యలేదు. మంత్రిగారు రాంగ్ స్టేట్‌మెంట్ ఇస్తున్నారు. ఈ ప్రాజెక్టు పనులు 141 కి.మీ. వరకు అయినాయి. సిమెంట్ లైనింగ్ జరిగింది. జరగలేదని చెప్పారు. 141 కి.మీ తరువాత ఏ ప్రాంతానికి నీరు తీసుకుపోతారు? అలైనింగ్ ఏమిటి? మ్యాలవరంలో కలిపే ఉద్దేశం ఉందా లేదా? ఈ విధంగా రాయలసీమకు ట్రీట్‌మెంట్ ఉంటే ఎట్లా సహాయం చేస్తారు?

శ్రీ ఎం. పెదరత్తయ్య:– అధ్యక్షా, మ్యాలవరంలో కలిపే ప్రశ్నే లేదని ముందే చెప్పాను. 112 కి.మీ కాదు, 198 కి.మీ. కూడా ఇన్వెస్టిగేషన్ జరుగుతోంది.

శ్రీ కర్రా సుబ్బారెడ్డి:– ఏ ప్రాంతం?

శ్రీ ఎం. పెదరత్తయ్య:– 198 కి.మీ. ఈగలవాగులో టెర్మినేట్ అవుతుంది. అక్కడకు మ్యాలవరం 6 కి.మీ దూరంలో ఉంది.

శ్రీ కర్రా సుబ్బారెడ్డి:– మ్యాలవరంలో మెర్జ్ చేసే ప్రశ్న లేదన్నారు. అలైనింగ్ ప్రపోజల్ ఉంది. లేదని అంటున్నారు. నా నియోజకవర్గం కోయిలకుంట్లకు ఇది చాలా అవసరం. కనుక ఇన్‌సిస్ట్ చేస్తున్నాను. ఇది మెర్జ్ చేసి తీరాలి. ప్రపోజల్ ఉంది. 141 కి.మీ. తరువాత మ్యాలవరంలో కలపాలి. సి.డబ్ల్యు.సి. క్లియరెన్స్ ఉందో లేదో? అప్రూవల్ అయింది. తప్పకుండా ఆమోదించాలి. నేను ఇంతకు ముందు డిస్కస్ చేశాను పర్సనల్‌గా కూడా, సి.ఎం.గారు కూడా చెప్పారు. దయచేసి కమిట్ అవుతారా లేదా? అయితే అలైనింగ్ గురించి చెప్పాలి.

శ్రీ ఎం. పెదరత్తయ్య:– ఎస్.ఆర్.బి.సి. ప్రాజెక్టు మైలవరంలో కలిపే ప్రసక్తే లేదు. వరల్డు బ్యాంక్ అగ్రిమెంట్‌లో లేదు. కలపాలంటే కష్టం. ఈ ప్రాజెక్టు క్రింద ఎస్యూర్డ్ వాటర్ ఉంది. మెర్జ్ చేస్తే సర్‌ప్లస్ వాటర్, ఇంటర్‌స్టేట్ ప్రాబ్లమ్ వస్తాయి. ప్రస్తుతానికి ఆ సమస్య ఆలోచించడం జరగదు.

విద్యుత్ ప్రాజెక్టులకు జపాన్ రుణం

79–

*226– సర్వశ్రీ సిహెచ్. విఠల్‌రెడ్డి (నర్సాపూర్), వంకా సత్యనారాయణ (పెనుగొండ), డి. చినమల్లయ్య (ఇందుర్తి), కె. సుబ్బరాజు, కె. రామకృష్ణ (అనంతపూర్), వి. నారాయణరావు (మునుగోడ్):– ముఖ్యమంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) 1994–95లో భారతదేశానికి జపాన్ యొక్క 3,800 కోట్ల రూపాయల సహాయంతో శ్రీశైలం ఎడమగట్టు జల విద్యుత్ ప్రాజెక్టు (రెండవదశ)కు 22,567 బిలియన్ యెన్‌లు, శ్రీశైలం పవర్ ట్రాన్స్‌మిషన్ సిష్టమ్‌కు 9,.546 బిలయన్ యెన్‌లు, కొత్తగూడెం థర్మల్ విద్యుత్ ప్రాజెక్టు విస్తరణకు 5,092 బిలయన్ యెన్‌ల రుణాన్ని ఆంధ్రప్రదేశ విద్యుచ్ఛక్తి మండలికి ఇస్తున్న విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) అయినచో, సదరు రుణాన్ని వినియోగించుకోవడానికి ఇప్పటివరకు తీసుకున్న చర్యలేవి;

(ఇ) సదరు రుణాన్ని వినియోగించుకోవడం ద్వారా అదనంగా ఉత్పత్తికాగల విద్యుచ్ఛక్తి పరిమాణం ఎంత;

(ఈ) పైన తెలిపిన ప్రాజెక్టులలో 1994–95లో ఎన్ని మెగావాట్ల విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తి అయింది?

ముఖ్యమంత్రి తరఫున ఆర్థిక శాఖా మంత్రి (శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబునాయుడు):– (అ) జపానులోని ఓవర్‌సీస్ ఎకనమిక్ కో–ఆపరేషను ఫండు (ఓ.ఇ.సి.ఎఫ్) శ్రీశైలం ఎడమ గట్టు జలవిద్యుత్ ప్రాజెక్టు కోసం సుమారు రూ. 728.00 కోట్లు, 400 కె.వి. శ్రీశైలం ఎడమ గట్టు పవర్ హౌస్ ట్రాన్స్ మిషన్ పథకం కోసం సుమారు రు. 248.01 కోట్లు, కొత్తగూడెం థర్మల్ విద్యుత్ కేంద్రం పునరావాస ప్రాజెక్టు కోసం సుమారు రు. 151.15 కోట్ల రుణాన్ని మంజూరు చేసింది.

(ఆ) మంజూర్చైన మొదటి రుణ సహాయంతో మెయిన్ జనరేటింగు పరికరాలు, 400 కె.వి. ఎక్స్. ఎల్.పి.ఇ. కేబుళ్ళు, 400 కె.వి. గ్యాస్ ఇన్సులేటెడ్ స్విచ్ గేర్ల సరఫరా చేయడానికి, సివిల్ పనులు ప్రారంభించడానికి, భూమిని సేకరించడానికి, ప్లాంటు మిషనరిని సేకరించడానికి ఆర్డర్లను పంపడమయింది కేంద్ర ప్రభుత్వం, ఓ.ఇ.సి. ఎఫ్.ల మధ్య 28-2-1995 తేదిన సంతకాలు జరిగిన 2వ రుణ ఒప్పందం ఇంకా అమలులోకి రావలని ఉంది.

(ఇ) ఈ ఋణ సహాయంతో 980 మెగావాట్ల అదనపు విద్యుతుత్పత్తి చేయగలుగుతాము అనగా 900 మెగా వాట్లు శ్రీశైలం విద్యుత్ ప్రాజెక్టు నుండి మరియు 80 మెగా వాట్లు కొత్తగూడెం థర్మల్ విద్యుశ్చక్తి ఏ స్టేషను నుండి ' పునరావాసం వల్ల అదనంగా వచ్చును.

(ఈ) లేదు. ఈ ప్రాజెక్టులు ఇంకనూ నిర్మాణములో నున్నవి.

9.30 ఉ. శ్రీ సిహెచ్. విఠల్‌రెడ్డి:- అధ్యక్షా, జపాన్‌లో ఓవర్సీస్ ఎకనమిక్ కో ఆపరేషన్ ఫండ్ నుంచి మనం లోన్ తీసుకుంటున్నాము. ఈ లోను ఏ విధంగా ఏ ఏ ప్రాజెక్టులకు తీసుకోవాలని విద్యుత్తు శాఖ నుంచి అధికార బృందం జపాను పోవడం జరిగింది? ఆ రుణ సేకరణలో ఏ ఏ కార్యక్రమాలు తీసుకున్నారు? ఆ బృందం దీనిని ఎప్పటి నుంచి అమలు చేయడానికి పూనుకుంటున్నారు? విద్యుత్తు కొరత ఉన్న సందర్భంలో ఈ ప్రాజెక్టులను వెంటనే ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అమలు చేయడానికి, విద్యుచ్ఛక్తిని పెంచడానికి, ఉత్పత్తిని పెంచడానికి, దీనిని సద్వినియోగం చేయడానికి చర్యలు తీసుకుంటారా?

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబునాయుడు:- సర్, ఇంతకు ముందే చెప్పాను. 150 x 6 మెగావాట్లతో 6 యూనిట్లు స్టార్ట్ చేయడానికి రు.. 1376 కోట్లు సాంక్షన్ చేయడం జరిగింది. ప్రిపోజల్స్ స్టార్ట్ అయింది 1986లో, 1991లో మళ్ళీ రివైజ్ చేశారు. 1994 డిసెంబరులో ఫైనల్ అగ్రిమెంటు కావడం 1995 జనవరిలో గవర్నమెంటాఫ్ ఇండియా ఓ.ఇ.సి.ఎఫ్. కూడా అగ్రిమెంట్‌కు వచ్చాక ప్రాజెక్టు ఇంప్లిమెంటు అవుతుంది. దీని వల్ల సుమారు 900 మెగా వాట్లు పవర్ అడిషనల్‌గా ఉత్పత్తి అవుతుంది. ఈ స్కీమ్‌లో ఒక అడ్వాంటేజ్ ఉంది. మెయిన్‌గా ఈ స్కీమ్‌లో రివర్సబుల్ పంప్ ద్వారా నాగార్జునసాగర్‌కు వెళుతుంది. మళ్ళీ రివర్సబుల్ పంప్ ద్వారా డ్రైవర్ట్ చేసుకుని మళ్ళీ పవర్ జనరేషన్‌కు పనికి వస్తుంది. 400 కె.వి. ట్రాన్స్‌మిషన్ కోసం రు. 465 కోట్లు ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది. విజయవాడ దగ్గర నున్న, శ్రీశైలం అదే మాదిరిగా హైదరాబాదు దగ్గర మామిడిపల్లి, కర్నూలు 400 కె.వి. వస్తుంది. ఈ వర్క్సు అన్నీ స్టార్ట్ అయ్యాయి. కొత్తగూడెం దగ్గర ఉండే పవర్ స్టేషన్స్ దీనిలో ఉన్నాయి. ఇవన్నీ మోడరనైజ్ చేస్తే సుమారు 80 మెగా వాట్లు విద్యుచ్ఛక్తి అడిషనల్‌గా వస్తుంది. దీని కోసం కూడా ప్లాన్సు స్టార్ట్ అయ్యాయి.

శ్రీ డి. చినమల్లయ్య:– ఇప్పటి వరకు ఈ ఓ.ఇ.సి.ఎఫ్ వారు మనకు పంపిన డబ్బు ఎంత? దానికి ఏ ఏ వాటికి ఖర్చు పెట్టుకున్నాము.

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబునాయుడు:– ఇంతకు మునుపే చెప్పాను. ఇది ఇటీవలే సెకండ్ మంత్‌లో అగ్రిమెంట్ అయింది. ఇప్పటికయితే డబ్బులు శాంక్షన్ అయ్యి సుమారు రు. 3 కోట్లు రిలీజ్ చేశాక టెండర్సు పిలుస్తున్నాము. ఇప్పటి నుంచి యాక్సిలరేట్ చేసి ఫస్ట్ యూనిట్ 97 మార్చిలో వస్తుంది. అదే విధంగా ట్రాన్స్‌మిషన్ లైన్స్ కూడా వార్ ఫుటింగ్‌తో చేస్తాము. టెండర్లు పిలుస్తున్నాము. త్వరలో ఫైనల్ అవుతాయి.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:– ఈ ప్రాజెక్టుకు ఇప్పటికే టన్నెల్ తవ్వారు, దానికి అయిన ఖర్చు ఎంత? కేవలం వర్షాకాలంలోనే పని చేస్తుంది, ఫ్లడ్స్ వచ్చినప్పుడే అన్నారు. ఆ కాలంలో ఎంత ఉత్పత్తి జరుగుతుంది? ఉత్పత్తి జరిగినప్పుడు థర్మల్ స్టేషన్‌లో ఎంత బొగ్గును మిగల్చగలరు?

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబునాయుడు:– ఈ టన్నెల్స్ చేసిన దానిలో ఎక్కువగా లూజ్ సాయిల్స్ ఉన్నాయి. కనుక స్లోగా జరుగుతోంది. దాని వల్ల లేటవుతోంది. టన్నెల్ పని కంప్లీట్ అయ్యేదానికి మొత్తం స్పీడప్ చేస్తున్నాము. 700 మెగా వాట్ల పవర్ ఉత్పత్తి చేస్తున్నాము. రివర్సబుల్ పంపుల ద్వారా నాగార్జునసాగర్‌కు పంపి మరాల పైకి తెచ్చి చేయడం వల్ల ఇది కంటిన్యూ చేయడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఐడిల్ ప్రాజెక్టయితే 40, 50 శాతమే వస్తుంది. దీని వల్ల 75 శాతం వరకు వస్తుంది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:– నేను అడిగింది అది కాదు. ఇది కేవలం వర్షాకాలంలోనే ఉత్పత్తి అవుతుంది అన్నారు.

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబునాయుడు:– వర్షాకాలం; ఎండా కాలంలో కూడా రివర్సబుల్ పంపుల ద్వారా ఈ వాటర్ నాగార్జునసాగర్‌కు పోయి అక్కడ నుంచి లిఫ్ట్ చేసి అదే వాటర్‌ను ఉపయోగించడం జరుగుతుంది. దాని వల్ల 75 శాతం వరకూ ఉత్పత్తి చేయగలం. వర్షా కాలంగాని, ఎండా కాలంకాని అన్ని కాలాల్లోనూ ఉత్పత్తి అవుతుంది.

బియ్యం పథకానికి గోధుమ సబ్సిడీని మార్చుట

80–

*104– డా. జి. విజయరామారావు (గజ్వేల్):– రెండు రూపాయలకు కిలో బియ్యం పథకం, పౌర సరఫరాలు, తూనికలు, కొలతలు శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) కేంద్ర సబ్సిడీ క్రింద ఉన్న గోధుమ పంపిణీని రెండు రూపాయలకు కిలో బియ్యం పథకంగా మార్చడం జరుగుతుందా;

(ఆ) ప్రస్తుతం మన రాష్ట్రానికి ఉన్న గోధుమ కేటాయింపు పరిమాణమెంత;

(ఇ) సబ్సిడీ ధరలపై ఏమైనా ఇతర ఆహార ధాన్యాలు సరఫరా అవుతున్నావా; అయినచో, వాటి వివరములెవ్వి?

పౌర సరఫరాల శాఖా మంత్రి (శ్రీ జి· బుచ్చయ్యచౌదరి):– (అ) లేదండీ·

(ఆ) నెలకు 15,000 మెట్రిక్ టన్నుల గోధుమలను కేటాయించడం జరుగుతున్నది·

(ఇ) రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 2 రూపాయలకు కిలో చొప్పున సబ్సిడీ రేటుతో తెల్ల కార్డులు కలిగినటువంటి వారికి బియ్యాన్ని సరఫరా చేస్తున్నది· రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సబ్సిడీ రేటుతో ఎటువంటి ఇతర ఆహార ధాన్యాన్ని సరఫరా చేయడం లేదు·

Dr. G. Vijayarama Rao:- Sir, since the Minister has given the reply with regard to...

Mr. Speaker:- Please put a question.

Dr. G. Vijayarama Rao:- The reply is withregard to wheat and rice. The third question is withregard to other food grains like oil seeds. You are well aware of the fact that edible oil rate is going up and up every day and it has become a great problem for the common man to get edible oil. I would like to ask the Minister whether there is any proposal to make available edible oil at a reasonable rate adding subsidy element or by controlling the prices by taking stringent action?

శ్రీ జి· బుచ్చయ్య:– గౌరవ సభ్యులు అడిగిన దానిలో ఆహార ధాన్యాల గురించి ఉంది· అయిల్ సీడ్స్ గురించి అడగలేదు· అయినా ఈ రోజు రాష్ట్రంలో వేరుశనగ పంట 8 లక్షల మెట్రిక్ టన్నులు తగ్గిపోయింది· ఇతర రాష్ట్రాలలో కూడా పంట తగ్గిపోయింది· అందువల్ల వంట నూనెల ధరలు పెరిగాయి· అందుకే మన రాష్ట్రంలో పామాలిన్ అయిల్ అందించడం జరుగుతోంది· గత మూడు నెలలుగా ఇతర రాష్ట్రాలకే కాకుండా ఖాండ్లా

పోర్టుకు డైవర్ట్ చేయడం వల్ల రాష్ట్రంలో సరఫరా నిలిచిపోయింది. కేంద్ర ప్రభుత్వంతో బూటాసింగ్‌గారితో చర్చించిన తరువాత కిలో రు. 28 ల చొప్పున 16వ తేదీ తరువాత రాష్ట్రంలో వంట నూనెలను సప్లయి చేయడం జరుగుతుంది.

గుంతకల్ నూలు మిల్లును తిరిగి తెరుచుట

81—

*342 సర్వశ్రీ ఎం.ఎ. గఫూర్ (కర్నూలు), కె. ఎర్రన్నాయుడు, బి.వెంకటేశ్వర రావు (మధిర), గాదె లింగప్ప (గుత్తి), కె. రామకృష్ణ, బి.డి. నాగరాజరెడ్డి (నల్లమడ), కె. జయరాం (సింగనమల):– ముఖ్యమంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) అనంతపురం జిల్లాలోని గుంతకల్ నూలు మిల్లును తిరిగి తెరవటానికి ఏదైనా ప్రతిపాదన కలదా;

(ఆ) అయినచో, ఎప్పుడు?

ముఖ్యమంత్రిగారి తరఫున సర్వీసుల శాఖమంత్రి (శ్రీ బి.సీతారామ్): (అ) ప్రశ్నకు సమాధానం అవునండీ.* అనంతపురం జిల్లాలోని గుంతకల్ స్పిన్నింగ్ మిల్లులను తిరిగి ప్రారంభించాలని ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి.

(ఆ) ప్రధానంగా ఇక్కడ ఈ మిల్లు తెరిపించడానికి కార్మికులను భాగస్వామ్యం చేయడానికి యాజమాన్యం నిర్ణయిస్తే ఈ మిల్లును తెరిపించడానికి అన్ని చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది. దీనికి సంబంధించి కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి రు. 3.50 కోట్లు మనకు అసిస్టెన్సు ఇస్తున్నారు., రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నుంచి 7.75 కోట్లు ఇవ్వడం జరుగుతుంది. అయితే ఈ మిల్లు తెరిపించడానికి యాజమాన్యం కార్మికులకే వప్పచెప్పాలన్న ఆలోచనతో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వర్కవుట్ చేస్తున్నది. దానికి సంబంధించి నిర్దేశికమైన ప్లాన్ కూడా ప్రిపేర్ చేయడం జరుగుతోంది. అయితే దీనిలో ఒక స్పెషల్ ఆఫీసర్‌ని ప్రభుత్వపరంగా నిర్ణయిస్తూ ఈ డబ్బును మంజూరు చేసిన తరువాత ఈ మిల్లును రన్నింగ్ కండిషన్‌లో పెట్టిన తరువాత సొసైటీగా ఏర్పడిన కార్మికులకే యాజమాన్యం ఇప్పించడానికి ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటుంది.

ఉ. 9.40 శ్రీ ఎం.ఎ. గఫూర్:– అధ్యక్షా, రాయలసీమలో పరిశ్రమలు లేవు. ఉన్న ఒకే ఒకే ఒక పరిశ్రమ ఈ స్పిన్నింగ్ మిల్లు మూత పడి 4 సంవత్సరాలయింది. 25 మంది కార్మికులు చనిపోయారు. తెరిపిస్తామని గత ప్రభుత్వం చెప్పింది కానీ చెయ్యలేదు. ఈ

ప్రభుత్వమయినా నిర్దిష్టమైన చర్యలు తీసుకుంటుందా? 300 మంది కాందిశీకులున్నారు. ఎప్పుడు ఈ మిల్లును తెరిపిస్తారు? సహకార లక్ష్యం గురించి చెబుతారు. ఎ.పి. కార్బయిడ్స్ గురించి చెప్పారు. అది లిక్విడేట్ అయింది. గుంతకల్లు స్పిన్నింగ్ మిల్లు గురించి చెప్పారు. ఎప్పటిలోగా తెరిపిస్తారు? కార్మికులకు ఆకలి చావులు లేకుండా తక్షణ సహాయం చేస్తారా?

శ్రీ టి. సీతారాం:– అధ్యక్షా, వారు చెప్పిన విషయాలతో ప్రభుత్వం ఏకీభవిస్తుంది. గత ప్రభుత్వంలో ఈ స్పిన్నింగ్ మిల్లు లాకవుట్ చేశారు. ఈ సెషన్ కాగానే జిల్లా శాసన సభ్యులను, జిల్లా మంత్రిగారిని, కార్మిక సంఘాలను సమావేశ పరచి, చర్చించమని ముఖ్యమంత్రిగారు ఆదేశాలిచ్చారు. అతి త్వరలో మిల్లు తెరిపించేందుకు చర్యలు తీసుకుంటాము. ఈ ఫ్యాక్టరీలో 1154 మంది రెగ్యులర్, బదిలీ వర్కర్స్ పని చేస్తున్నారు. 1954 నుంచి గుడ్ హోల్డ్ గల స్పిన్నింగ్ మిల్లు. ఒకరకంగా ఫోర్స్‌గా లాకవుట్ జరిగిందనవచ్చును. దీనిని తెరిపించేందుకు అన్ని విధాలా చర్యలు తీసుకుంటాము. ప్రభుత్వ చిత్తశుద్ధిని శంకించే అవసరం ఎట్టి పరిస్థితిలోనూ రాదు.

శ్రీ ఎం. గఫూర్:– తక్షణం ఆర్థిక సహాయం చెయ్యమనండి.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ పి. జనార్ధన్‌రెడ్డి:– ఒక సబ్మిషన్ సర్. ఆ ఫ్యాక్టరీ ఎప్పుడు తెరిపిస్తారో చెప్పమనండి.

శ్రీ గాదె లింగప్ప:– అధ్యక్షా, గుంతకల్లు స్పిన్నింగ్ మిల్లు మూత పడి మూడున్నర సంవత్సరాలయింది. 24 మంది ఆకలి చావుల వల్ల కానీ ఆత్మహత్యల వల్ల కానీ మరణించారు. గతంలో కూడా ఈ స్పిన్నింగ్ మిల్లును తెరిపిస్తామని గత ప్రభుత్వం చెప్పింది. అప్పుడు 73 రోజుల రిలే నిరాహార దీక్షలు, 13 రోజులు ఆమరణ నిరాహార దీక్షలు చేశారు. 15 రోజులలో తెరిపిస్తామని అప్పటి ప్రభుత్వంలో మంత్రి జె.సి. దివాకర రెడ్డిగారు, ముఖ్యమంత్రి జనార్ధన్‌రెడ్డిగారు చెప్పారు. అయితే ఆ మిల్లు తెరవలేదు. ఎప్పటిలోగా తెరుస్తారు? గతంలో ఈ మిల్లు లాకవుట్ చేసినప్పుడు కనీసం నోటీసు బోర్డు లేకుండా, కార్మికులకు తెలుపకుండా, అనుమతి లేకుండా ఇల్లీగల్‌గా చేశారు. కార్మికులకు ప్రభుత్వం తీరని అన్యాయం చేసింది ఈ ప్రభుత్వమయినా స్పెసిఫిక్‌గా ఫలానా తేదీలోగా తెరుస్తామని ఇక్కడ చెప్పాలి.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ పి. జనార్ధన్‌రెడ్డి:– మిల్లును ఎప్పటిలోగా తెరుస్తారు?

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:– స్పెసిఫిక్ డేట్ చెప్పమనండి.

శ్రీ పి. వెంకటేశ్వరరావు:– వారికి తక్షణం ఆర్థిక సహాయం చేస్తారా?

శ్రీ బి. సీతారాం:– అధ్యక్షా, గాదె లింగప్పగారు చెప్పిన దానితో నేను ఏకీభవిస్తున్నాను. నోటీసు లేకుండా లాకవుట్ చేశారు. ఇక్కడ అడిషినల్ మెషినరీ కోసం రు. 74 లక్షలు, ప్రెసింగ్ లయబిలిటీస్ కోసం రు. 93 లక్షలు, అట్లాగే ఫిక్స్‌డ్ ఎసెట్స్ కోసం రు. 38 లక్షల 81 వేలు, వర్కింగ్ క్యాపిటల్ రు. 153 లక్షలు మొత్తం 62 శాతం కేంద్ర ప్రభుత్వం అసిస్టెన్స్ ఇస్తున్నది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నుంచి వాలంటరీ రిటైర్‌మెంట్ స్కీము క్రింద రు. 180 లక్షలు, ఫిక్స్‌డ్ ఎసెట్స్ క్రింద రు. 31 లక్షల 39 వేలు, వర్కింగ్ క్యాపిటల్ క్రింద రు. 5 కోట్ల 44 లక్షలు అని వర్కవుట్ చేశాము. సి.ఎం.గారు చాలా స్పష్టంగా అదేశాలిచ్చారు. అసెంబ్లీ కాగానే వర్కర్స్, స్థానిక శాసన సభ్యులు, స్థానిక మంత్రిగారితో సమవేశం పెట్టి చెయ్యమన్నారు. ప్రభుత్వం స్టాండ్ వర్కర్స్‌కి చెప్పమన్నారు. ఈలోగా వర్కర్స్ డిమాండ్స్‌తో ఆల్‌రెడీ లేబర్ మినిస్టర్‌తో వర్కవుట్ చేసి రిప్రజంటేషన్ ఇచ్చారు. గవర్నమెంట్ చాలా ఫర్మ్‌గా ఉంది. రిఓపెన్ చెయ్యాలనే పట్టుదలతో ఉంది. రెండవ ఆలోచనే లేదు.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:– ఈ సభ ముగిసేలోగా మిల్లు ఎప్పుడు తెరిపించేది చెబుతారా?

శ్రీ సి. జనార్దనరెడ్డి:– మాకు అవకాశం ఇవ్వండి.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ కె. రామకృష్ణ (అనంతపూర్):– అధ్యక్షా, గతంలో మంత్రిగారు కాని కలెక్టరు కాని అక్కడకు పోలేని పరిస్థితి ఉంది. రామారావుగారు హిందూపూర్‌లో ఎన్నికలు ప్రచారం సందర్భంగా చెప్పారు. మిల్లు తెరిపిస్తామని అన్నారు. కార్మిక మంత్రి, 11 మంది ఎం.ఎల్.ఎ.లు అక్కడకు వెళ్ళారు. నెలా, నెలన్నర లోగా తెరిపిస్తామని హామీ ఇచ్చారు. గత సమావేశంలో ఇదే మంత్రిగారు చెప్పారు. ఇప్పుడు డేట్ చెప్పాలి. ఫలానా తేదీలోగా ఈ మిల్లు తెరిపిస్తామని అంటేనే కార్మికులు నమ్ముతారు. మిగతా ఎన్ని మాటలు చెప్పినా నమ్మేవాడు ఎవరూ లేరు. కార్మికులు చనిపోయారు.

శ్రీ బి. సీతారాం:– అధ్యక్షా, గత ప్రభుత్వం 15 రోజులలోగా తెరుస్తామని హామీ ఇచ్చింది, చెయ్యలేదు. ఈ రోజున వాగ్దానం కావాలా? చిత్తశుద్ధితో పని చెయ్యాలా? ఫైనాన్షియల్ పొజిషన్ గురించి మేము కూడా వర్కవుట్ చేస్తున్నాము. ఈ విషయంలో ఏ విధమైన అపార్థాలకూ పోయే అవకాశం లేదు. మేము ఆ పని మీదే ఉన్నాము. మిల్లు రిఓపెన్ చేయ్యడానికి ప్రభుత్వం కృతనిశ్చయంతో ఉంది.

శ్రీ కె. రామకృష్ణ:- 11 నుండి ఎం.ఎల్.ఏ.లను కూడా నమ్మడం లేదు.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ టి. సీతారాం:- యాజమాన్యంతో కార్మికులు భాగస్వామ్యం అంటూ స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 48 సంవత్సరాలయినా నినాదాలిస్తున్నారే కానీ ఇంప్లిమెంట్ చెయ్యలేదు. కానీ ఈ ప్రభుత్వం మొట్టమొదటిసారిగా కార్మికులకు యాజమాన్యంలో భాగం ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వం తగిన చర్య తీసుకుంటుంది. అందుకు సంబంధించి అవసరమైన ఆర్థిక సహాయం ఇస్తుంది. ఆ మిల్లును సౌండ్ రన్నింగ్‌లోకి తెచ్చేవరకూ స్పెషల్ ఆఫీసర్‌ను పెడుతుంది. ఆ తరువాత కార్మికులకు ఇస్తుంది. కార్మికులు సొసైటీగా ఏర్పడి చేసుకోవడానికి అన్నిచర్యలు తీసుకుంటున్నాము. ఇంతకంటే ప్రభుత్వానికి చెప్పేదేముంటుంది?

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా,. ఈ ప్రభుత్వం చిత్తశుద్ధిని నిరూపించు కుంటుంది అనుకుంటున్నాము. తాత్కాలిక ఆర్థిక సహాయం చేస్తారా? కార్మికులు ఆకలిచావులు చస్తారు. స్పెసిఫిక్‌గా డేట్ చెప్పమని సభ్యులు అడిగారు. తాత్కాలిక ఆర్థిక సహాయం చేస్తారా?

శ్రీ టి. సీతారాం:- అధ్యక్షా, రామకృష్ణగారు, గఫూర్‌గారు, వెంకటేశ్వరరావు గారు అడిగారు. వారడిగిన దానిని పరిశీలిస్తాము.

శ్రీ పి. జనార్ధన్‌రెడ్డి:- మొట్టమొదటిసారిగా గుంతకల్లు స్పిన్నింగ్ మిల్లుకు కార్మికులనే యాజమాన్యంగా చెయ్యబోతున్నారు. వారు అసెంబ్లీలో మాట్లాడిన మాటలకు కట్టుబడి ఉంటారా?

(ఇంటరప్షన్స్)

మా గవర్నమెంట్ చెయ్యలేదు. నిజమే. మీ ప్రభుత్వం రాగానే తెరిపిస్తామన్నారు. ఇంకా చెయ్యలేదు. మాటలు చెబుతున్నారు. బార్ కార్మికుల గురించి అడిగితే సమాధానం లేదు. కేంద్రం ఇప్పటి వరకూ ఎంత డబ్బు ఇచ్చింది? రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తరఫున ఈ మూడు నెలల నుంచి ఎంత ఖర్చు చేశారు? గత ప్రభుత్వం ఎంత చేసింది? ఎంత కాలంలో కార్మికులకు యాజమాన్యం ఇచ్చి మిల్లు తెరిపిస్తారు? డేట్ చెప్పండి?

9.50 ఉ. శ్రీ టి. సీతారామ్:- శ్రీ పి. జనార్ధన్‌రెడ్డి అడిగిన దానికి గత ప్రభుత్వంలో రీ ఓపెన్ చేయడానికి ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోలేదు. కాబట్టి, ఇంతవరకు లాకౌట్ ఉన్నది. కొద్దిగా లోతుగా పోతే దాని వెనుక చాలా జరిగింది. ఇది అంతా చర్చించింది. కార్మికులకు ఉపాధి కల్పించవలసిన బాధ్యత స్వీకరిస్తుంది. తప్పనిసరిగా గుంతకల్లు మిల్లును తెరిపిస్తామని గత ప్రభుత్వం ఏదో ఆలోచనతో మూసి వేసింది; అందుకు బాధ్యులైన పెద్దల కళ్ళు కూడా తెరిపిస్తామని ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ వి. జనార్ధన్‌రెడ్డి:– నేను అడిగినదానికి జవాబు వచ్చిందాసార్? డబ్బులు విషయం చెప్పండి? నేను అడిగిన దానికి జవాబు చెప్పమనండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:– మని ఎలొకేషన్స్ గురించి చెప్పండి?

శ్రీ టి. సీతారామ్:– నేను ఆల్‌రెడి చెప్పాను – గౌరవ పెద్దలు వినలేదు ఏమో–3 కోట్ల 50 లక్షలు, సెంట్రల్ గవర్నమెంటు యిస్తున్నది, స్టేట్ గవర్నమెంటు ఫైనాన్షియల్ ఏజెన్సీస్‌తో వర్కుఅవుట్‌చేసి 7 కోట్ల 55 లక్షలు యిస్తున్నది.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:– ప్రపోజలా ఏమిటి?...

శ్రీ టి. సీతారామ్:– 11 కోట్ల 65 లక్షలు మన్నది. తప్పకుండా ఓపెన్ చేస్తాము.

శ్రీ వి. జనార్ధన్‌రెడ్డి:– ఫ్యాక్టరీ ఎప్పుడు తెరిపిస్తారు సార్.

(జవాబు లేదు)

తపస్సుకొండ వద్ద రంగురాళ్ళు

32–

*134-(డి) సర్వశ్రీ ఎన్. వెంకటేశ్వరరావు (ఎల్లవరం), జె. వెంకట అప్పారావు (జగ్గంపేట) పి. సంగన్నదొర (పోలవరం), కె. వెంకటరామకృష్ణ (బూరుగుపూడి):– గనులు, భూగర్భ విజ్ఞాన శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) తూర్పు గోదావరి జిల్లా, అడ్డతీగల మండలం, "తపస్సు కొండ" వద్ద రంగురాళ్ళు (వజ్రాలు వంటివి) బయల్పడిన విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) ఆ కొండకు నాలుగు వైపులా పోలీసు చెక్ పోస్టులను ఏర్పాటు చేసిన విషయం కూడా వాస్తవమేనా;

(ఇ) ఆ రాళ్ళను పట్టుకు పోతున్నారన్న కారణంపై ఎంతమంది వ్యక్తులపై కేసులు పెట్టినారు?

గనులు, భూగర్భ శాఖ మంత్రి (శ్రీ ఎం. దామోదర్‌రెడ్డి):– (అ) అవునండి. పాక్షికంగా విలువయిన రంగురాళ్ళను కనుగొనడం జరిగింది. అవి వజ్రాల మాదిరిగాలేవు.

(ఆ) అవునండీ.

(ఇ) 20-12-1994, 6-1-1995 తేదీల మధ్య ఆంధ్రప్రదేశ్ అటవీ చట్టం క్రింద 66 మందిపైన కేసులను బుక్ చేయడం జరిగినది.

శ్రీ పి. సింగన్నదొర:- అధ్యక్షా, యీతపస్సు కొండ, తూర్పు గోదావరి జిల్లా ప్రాంతంలో వున్నది. కొంత మంది వ్యాపారస్థులు విశాఖపట్నం నుంచి అమాయకులైన గిరిజనులను ప్రోత్సహించి రంగురాళ్ళను త్రవ్వుతుండగా కొండకూలి కొంతమంది ప్రాణాలను కోల్పోయారు. అమాయకులైన గిరిజనులమీద కేసులు పెట్టారు. కాని వ్యాపారస్థులమీద కేసులు పెట్టలేదు. అది మంత్రిగారు తెలుపవలసిందిగా తమద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. దామోదర్‌రెడ్డి:- అధ్యక్షా, యిప్పటివరకూ యీ తప్పస్సుకొండ ప్రాంతంలో 5-10 రేడియస్‌లో వున్న ప్రాంతంలో యీ రంగురాళ్ళు దొరకడం జరుగుతున్నది. అక్కడ వున్న గిరిజన ప్రాంతానికి సంబంధించిన మిగతా సామాన్యులు యి రంగురాళ్ళను దాదాపు రెండు సంవత్సరాల నుంచి త్రవ్వడం కొనసాగిస్తున్నారు. బయట నుంచి - స్మగ్లర్స్ ఒరిస్సా, మధ్యప్రదేశ్ తదితర రాష్ట్రాల నుంచి వచ్చికొనుగోలు చేయడం ప్రభుత్వం దృష్టికి వచ్చింది. ఎవరు అయితే త్రవ్వకాలు జరిపారో వారిపైన గతంలో ఏక్షన్ తీసుకోవడం జరిగింది. స్పెసిఫిక్‌గా ఎవరు అయితే కొనుగోలు చేశారో ఇంతవరకు వారి గురించి సమగ్రమైన సమాచారం అందడం లేదు. గౌ. సభ్యులు మా దృష్టికి తీసుకువస్తే తప్పకుండా చర్య తీసుకోవడం జరుగుతుంది. రంగురాళ్ళు అక్రమంగా త్రవ్వడంగాని, కొనుగోలు చేయడంగాని జరిగితే, స్మగ్లర్ల ద్వారా జరిగితే ప్రభుత్వ పరంగా చర్య తీసుకోవడం, అరికట్టడం జరుగుతుందని మీద్వారా మనవి చేస్తున్నాను.

డిగ్రీ కళాశాలలలో ఖాళీగా ఉన్న అధ్యాపకుల పదవులు

83-

*393- సర్వశ్రీ బద్దం బాల్‌రెడ్డి (కార్వాన్), సిహెచ్. విద్యాసాగర్‌రావు (మెట్‌పల్లి):- ఉన్నత విద్యా శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) రాష్ట్రంలోని డిగ్రీ మరియు జూనియర్ కళాశాలలో పెక్కు అధ్యాపకుల పదవులు ఖాళీగా ఉన్న విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) అయినచో, ఆ పదవులన్నిటిని ఎప్పటిలోగా భర్తీ చేస్తారు?

ఉన్నత విద్యాశాఖ మంత్రి (శ్రీ జి. ముద్దుకృష్ణమనాయుడు):- (అ) అవునండీ.

(ఆ) ఆంధ్రప్రదేశ్ పరిపాలన ట్రిబ్యునలు దత్తరువులననుసరించి గత 3 సంవత్సరాలుగా వేరు నియామకాలు ఏవీ జరుగలేదు. అయితే, ఆ ఉత్తరువులను తొలగించి, సాధ్యమైనంత త్వరలో ప్రభుత్వ డిగ్రీ, జూనియర్ కళాశాలలలోని లెక్చరర్ల ఖాళీ పదవులను భర్తీ చేయడానికి ప్రభుత్వం తగు చర్యలను తీసుకుంటున్నది.

శ్రీ బద్దం బాల్‌రెడ్డి:- అధ్యక్షా, ఉన్నత విద్యాశాఖామాత్యులు ఉన్నదాన్ని ఒప్పుకున్నందుకు నేను అభినందిస్తున్నాను. రాష్ట్రంలో డిగ్రీ, జూనియర్ కళాశాలలలో ఎన్ని పోస్టులు ఖాళీగా వున్నాయో తెలుపలేదు. అవి తెలుపాలని కోరుతున్నాను. డిగ్రీ, జూనియర్ కళాశాలలలో ఖాళీగా వున్న పోస్టుల విషయంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ అడ్మినిస్ట్రేటివ్ ట్రిబ్యునల్‌లో ఉన్న కేసును ఎప్పటిలోగా వేకేట్ చేస్తారు? వెకేట్ చేసిన తరువాత ఖాళీలు ఎప్పటిలోగా భర్తీ చేస్తారు? నిర్దుష్టంగా చెప్పాలని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ జి. ముద్దుకృష్ణమ నాయుడు:- అధ్యక్షా, డిగ్రీ కాళాశాలలో 745 ఖాళీలు, జూనియర్ కళాశాలలో 1290 మొత్తం కలిసి 2035 పోస్టులు ఖాళీగా వున్నాయి. పార్టు టైమ్ లెక్చరర్స్‌ను రెగ్యులర్ చేసే విషయంలో చాలా జి.వో.లు యివ్వడం జరిగింది. వారు అడ్మినిస్ట్రేటివ్ ట్రిబ్యునల్‌కు పోవడం, రకరకాలుగా స్టేలు తెచ్చుకోవడం, కొందరు సుప్రీంకోర్టుకు పోవడం జరిగింది. రిక్రూట్‌మెంటు అడ్మినిస్ట్రేటివ్ ట్రిబ్యునల్‌లో పెండింగులో ఉన్నందున ఆగిపోయింది. ఇప్పుడు, 31-3-1995న ఒక లేటెస్టు జీ.వో. ఇచ్చాము. అడ్మినిస్ట్రేటివ్ ట్రిబ్యునల్‌గాని, సుప్రీంకోర్టులో యిచ్చిన జడ్జిమెంట్లకు కాని అనుగుణంగా యి పార్టుటైము లెక్చరర్లకు గత మూడేళ్ళు, ఐదేళ్ళు, పూర్తిచేసిన వారిని రెగ్యులర్ చేయడం జరుగుతుంది. డైరెక్టు రిక్రూట్‌మెంటు వారికి వచ్చే పోస్టులలో యీ పార్టుటైమ్ లెక్చరర్లకు కేటాయించి రెగ్యులర్‌చేయడానికి జీ.వో. ఇష్యూ చేశాము. ఇది అడ్మినిస్ట్రేటివ్ ట్రిబ్యునల్‌కు అధికారులు సబ్‌మిట్‌చేసి క్లియరెన్సు తెచ్చుకొని నెక్స్టు అకడమిక్ ఇయర్ బిగిన్ అయ్యే లోపల పూర్తిచేయడం జరుగుతుంది.

భైరవపాలెం ప్రాజెక్టు

84-

*191- శ్రీ డి.ఎస్. రెడ్యానాయక్ (డోర్నకల్):- పశుసంవర్ధక, పాడిపరిశ్రమాభివృద్ధి, మత్స్యగారాల శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) తూర్పు గోదావరి జిల్లాలోని భైరవపాలెం ప్రాజెక్టుకు ప్రపంచ బ్యాంకు కేటాయించిన నిధుల పరిమాణమెంత;

(ఆ) సదరు ప్రాజెక్టును అమలు చేయుటకు ఇంతవరకూ టెండర్లను ఖరారు చేయని విషయం వాస్తవమేనా;

(ఇ) అయినచో, ఎప్పటిలోగా టెండర్లను ఖరారు చేసి, పనులను చేపడతారు?

పశుసంవర్థక, పాడిపరిశ్రామాభివృద్ధి, మత్స్యపరిశ్రమ శాఖ మంత్రి (శ్రీ పి. రామారావు):– (ఎ) రూ. 2.12 కోట్లు

(బి) అవునండీ.

(సి) కొత్తగా టెండర్లను కోరడం జరిగింది. ఆ టెండర్లను వచ్చే మూడు నెలల్లోగా ఖరారు చేయవచ్చు.

శ్రీ ఎం. కోదండరెడ్డి:– అధ్యక్షా, గౌరవ మంత్రిగారు యువకుడు, బాగా మాట్లాడే శక్తి సామర్థ్యాలు కలవాడు. వారిని అభినందిస్తున్నాను. దీంట్లో, సదరు ప్రాజెక్టు నిర్వహణకు ఇప్పటి వరకు టెండర్లను ఖరారు చేయని మాట నిజమేనా అంటే, అవును అండి అన్నారు. మళ్లీ, టెండర్లు ఎప్పటిలోగా ఖరారు చేస్తారంటే, మూడు మాసాలకు అన్నారు. అధ్యక్షా, ఇక్కడ, అప్పటికప్పుడే పరస్పర విరుద్ధమైన జవాబులు చెప్పారు. ఖరారు కాలేదని ఒప్పుకుంటూనే మూడు మాసాలలో చేస్తామంటున్నారు. ఇది అధికారులు అందించిన సమాచారము–దయచేసి, దానిపై మంత్రిగారు ఆధారపడకుండా చూసుకుని, స్పష్టంగా, పూర్తి వివరాలతో వస్తే బాగుంటుంది. నేను వారిని విమర్శించడం లేదు. అధికారులు యిచ్చిన సమాచారాన్ని మీరు జాగ్రత్తగా చూసుకోవాలి. ఎప్పటి వరకు యి టెండర్లను ఖరారు చేస్తారు? డబ్బు శాంక్షన్ అయింది. ఎప్పటివరకు – 2 కోట్ల 12 లక్షల డబ్బును ఖర్చు చేస్తారు? ఎప్పటిలోగా టెండర్లను పిలుస్తారు? స్పష్టముగా చెప్పాల్సిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. రామారావు:– పెద్దలు కోదండారెడ్డిగారు చెప్పినట్లు నేను చెప్పిన సమాధానము పరస్పర విరుద్ధముగా లేదు. యీ ప్రాజెక్టు కోసం గత సంవత్సరం నాలుగవ నెలలో టెండర్లను పిలవడం జరిగింది. ఆ టెండర్లను 9వ నెల అంటే, 13–9–1994 లోపల వారు ఖరారు చేయవలసిన అవసరం వుండె. గత ప్రభుత్వం ఆపనిలో విఫలం అయింది. ఆ తరువాత లోయెస్టు బిడ్డర్, బిడ్ వాల్యూ పెంచడం కోసం అంగీకరించకపోవడం వల్ల, మళ్లీ వారు ఎక్సెస్ అడగంవల్ల ఆ బిడ్‌ను ఎక్సెస్ చేయడానికి వరల్డు బ్యాంకు నిబంధనలు ఒప్పుకోవు కనుక ఆరోజున టెండర్లును క్యాన్సిల్ చేయడం జరిగింది. ఈరోజు కొత్తగా అంటె యి ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత టెండర్లు పిలవడం జరిగింది. రేపు 20వ తారీఖున టెండర్లు ఓపెన్ చేయడం జరుగుతుంది. అప్పటి నుంచి మూడు నెలలలోగా టెండర్లను ఖరారు చేస్తామని చెప్పి గౌరవ సభ్యులకు తెలియచేస్తున్నాను.

ప్రకటన

5-4-1995వ తేదీన విధాన సభకు సెలవు గురించి.

Mr. Speaker:- I am to announce to the House that the Assembly will not sit on 5th April, 1995 consequent on declaration of holiday to commemorate the Birthday of Babu Jagjivanram The business slated for that day will be taken up on 6th April, 1995.

Now, Zero-Hour.

(Interruptions)

Mr. Speaker:- I am sending a word to him. I have received a message already. He is likely to come.

సభా కార్యక్రమము

ఉ. శ్రీ ఆర్. గాంధీ (వేపంజరి):- నేషనల్ ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం వున్న సందర్భంలో మన
10.00 రాజ్యాంగ నిర్మాత డాక్టర్ బి.ఆర్. అంబేద్కర్ చిత్రపటాన్ని పార్లమెంట్ సెంట్రల్ హాల్‌లో పెట్టడం జరిగింది. అదే విధంగా మన అసెంబ్లీ సెంట్రల్ హాలులో కూడా అంబేద్కర్‌గారి చిత్ర పటాన్ని పెట్టమని మొదటి సెషన్‌లో క్వశ్చన్ వేయడం జరిగింది. అప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు, సభాపతిగారు కూడా తప్పనిసరిగా సెకెండ్ సెషన్‌లో పెట్టిస్తామని హామీ ఇచ్చారు.. కాని ఇంతవరకు దాని పైన ఎలాంటి చర్య తీసుకోలేదు. ఏప్రిల్ 15వ తేదీన అంబేద్కర్‌గారి పుట్టిన రోజు. అందుచేత కనీసం ఏప్రిల్ 15వ తారీఖుకు అయినా ఆయన చిత్రపటాన్ని అసెంబ్లీ సెంట్రల్ హాలులో పెట్టాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. కోదండరెడ్డి:- అధ్యక్షా, ఇది గౌరవనీయ మున్సిపల్ శాఖామాత్యులకు సంబంధించిన విషయం. రాష్ట్ర మొత్తం మీద డ్రింకింగ్ వాటర్ గురించి రు. 24 కోట్లు శాంక్షన్ చేసినట్లుగా మొన్న గౌరవనీయ ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. మరి హైదరాబాద్ సిటీకి సంబంధించి ఏమయినా డబ్బు కేటాయించారా? ట్యాంకులు పెంచడానికి కేటాయించారా? బోర్లు వేయడానికి కేటాయించారా? వేటికి ఎంత కేటాయించారనే విషయం అధికారులను అడిగితే మాకు వివరాలు రాలేదని అన్నారు. సభాపతిగారు కూడా హైదరాబాద్‌లో వున్నారు. నిన్న హైదరాబాద్ సిటీలో సమాచారం సేకరిస్తే కొన్ని కొన్ని ప్రాంతాలలో సుమారు నెల రోజుల నుంచి నీరు రావడం లేదు. బోర్ల నీరు త్రాగుతున్నారు. పొల్యూషన్ నీరు త్రాగుతున్నారు. ఎక్కడైతే బోర్ల నీరు, డ్రైనేజ్ నీరు

కలిసి కలుషితం అయిపోయాయో అక్కడ వాటిని రిపేరు చేయడానికి అధికారులు డబ్బు లేదంటున్నారు. హైదరాబాద్‌లో డ్రింకింగ్ వాటర్ సమస్య చాలా సీరియస్‌గా వున్నది. ఈ విషయం మీద గౌరవనీయ మంత్రిగారితో నేను చాలా సందర్భాలలో మాట్లాడడం జరిగింది. అన్ని రాజకీయ రాజకీయపార్టీల సభ్యులతోను, ఉన్నతాధికారులతోను ఒక సమావేశం ఏర్పాటు చేయండి. హైదరాబాద్ సిటీ పరిస్థితిని ఒకసారి స్టడీ చేయవలసిన అవసరం వున్నది. దీనికి మంజీరా, సింగూర్ నుంచి వచ్చే నీటిని మొదలు ఓవర్‌హెడ్ ట్యాంకులలో నింపాలి. ఆ ఓవర్‌హెడ్ ట్యాంకులు నిండడానికి ఇక్కడ పవర్ ఫెయిల్యూర్ అవుతున్నది. పవర్‌ఫెల్యూర్ కావడం వలన ట్యాంకులు నిండక హైదరాబాద్ సిటీలో ఒక్కొక్క ప్రాంతంలో వారం, పది రోజులు కూడా నీరు రావడం లేదు. హైదరాబాద్ మెట్రో వాటర్ వర్క్సుకు, ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డుకు సమన్వయంలేదు. ఈ పవర్‌కట్ గాకుండా చూడవలసిందని చాలా సందర్భాలలో మేనేజింగ్ డైరెక్టర్‌గారికి కూడా చెప్పడం జరిగింది. కానీ ఆ మేనేజింగ్ డైరెక్టర్‌గారు ఎన్నికల సందర్భంగా బీహార్ వెళ్లినందున పవర్‌కట్ పరిస్థితి అలాగే వున్నది. ఈ ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డుకు, హైదరాబాద్ మెట్రో వాటర్ వర్క్స డిపార్ట్‌మెంట్‌కు సమన్వయం లేకపోవడం వలన హైదరాబాద్ ప్రజలు చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. ఇది చాలా సీరియస్ మ్యాటర్. ఈ జీరో అవర్‌లో మంత్రిగారి దగ్గర నుంచి పూర్తి సమాచారం రాదనే విషయం మాకు తెలుసు. కానీ నేను మంత్రిగారిని కోరేది దయచేసి ఈ రోజే సమావేశ ఏర్పాటు చేసి (ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డ మరియు హైదరాబాద్ మెట్రో వాటర్ వర్క్సతో) సక్రమంగా నీరు అందేటట్లు చూడాలి. ఎత్తు ప్రదేశాలకు వదలిపెట్టండి. బాగా లో ఏరియాలో వుండే వాళ్లకు కూడా నీరు రావడం లేదు. హైదర్నున అచ్చయ్యనగర్‌లో దాదాపు 500 మంది స్త్రీలు రోడ్డు మీద కూర్చున్నారు. దీనిని సీరియస్‌గా తీసుకుని ఈరోజే సమావేశం ఏర్పాటు చేయాలి. ఇది ఏప్రిల్ మాసం. సెప్టెంబర్ దాకా హైదరాబాద్ సిటీలో నీరు వచ్చే అవకాశం లేదు. వర్షాలు వచ్చేదాకా రిజర్వాయర్స్‌లో నీరు పెరిగే అవకాశం లేదు. అధికారులను అడిగితే 30 శాతం నీరు కట్ చేశామని అన్నారు. 30 శాతం వాటర్ కట్ చేసిన మాట వాస్తవమేనా? రిజర్వాయర్‌లో నీరు లేక కట్ చేశారా? ప్రజలు అర్థం చేసుకోడానికి ప్రభుత్వం దగ్గర నుంచి స్పష్టమైన ప్రకటన వస్తే మంచిది. ఈ సందర్భంగా మంత్రిగారు స్పందించాలి.

శ్రీ బి.వి. మోహన్‌రెడ్డి:- అధ్యక్షా, ఈ విషయం మీద ముఖ్యమంత్రిగారితో చర్చించి త్వరలో ఒక నిర్ణయం తీసుకుంటాము. త్రాగు నీటి విషయంలో గౌరవ సభ్యులు కోదండరెడ్డిగారు చెప్పినట్లు 30 శాతం కట్ చేయడం అనేది లేదు. పోయిన సంవత్సరం ఏ పద్ధతి వున్నదో అదే పద్ధతి ఇప్పుడు కూడా అనుసరిస్తున్నాము. సిటీలో గట్టిగా గంట సేపు నీరు యివ్వాలని అధికారులను హెచ్చరించాము. బీహార్‌కు ఎం.డి. వెళ్లారు. అందుచేత మిగతా అధికారులను హెచ్చరించాము. మిగతా అధికారులను అందరినీ నిన్న మధ్యాహ్నం మూడు గంటలకు పిలిపించి చర్చించడం జరిగింది. గట్టిగా చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుందని సభ్యులకు మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. జనార్ధన్‌రెడ్డి:- గట్టి చర్యలు ఏమిటో చెప్పమనండి. ఇది ముఖ్యమైన విషయం.

శ్రీ బద్దం బాల్‌రెడ్డి:- సిటీలో నీరు లేక ప్రజలు ఇబ్బందులు పడుతున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:- రెండు గంటల చర్చ వచ్చినప్పుడు మాట్లాడండి. ఇప్పుడు ఇది జీరో అవర్.

శ్రీ బి.వి. మోహన్‌రెడ్డి:- కోదండరెడ్డిగారూ తమరు అడిగినప్పుడే నేను అంతా చెప్పాను. నన్ను కూడా మీరు అర్థం చేసుకోండి. గట్టిగా చర్యలు తీసుకోడానికి అధికారులతో మాట్లాడాను. అయ్యా నేను తమరి ప్రభుత్వంలో కంటే ఇప్పుడు బాగా నీరు ఇస్తున్నాను. అంత వరకు మాత్రం చెప్పగలను. తమరు ఎక్కడ నీరు రాలేదో అది కంప్లయింట్ రూపకంగా ఇస్తే గట్టి చర్య తీసుకుంటాము. కోదండరెడ్డిగారు ఎప్పుడు వచ్చినా మాట్లాడుతున్నాను. కంప్లయింట్ యిస్తే చూస్తాము.

శ్రీ పి. రామస్వామి (మహారాజ్‌గంజ్):- సమావేశం ఏర్పాటు చేయండి.

శ్రీ బద్దం బాల్‌రెడ్డి:- అధ్యక్షా....

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఇది జీరో అవర్. టు అవర్స్ డిస్కషన్ వచ్చినప్పుడు చర్చించండి.

శ్రీ బద్దం బాల్‌రెడ్డి: నేను ఫ్లోర్ లీడర్‌ను. సిటీ విషయం అడగడానికి సమయం ఇవ్వండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- జనార్ధన్‌రెడ్డిగారూ, మీ సజషన్ ఏమిటి? రెండు గంటల డిస్కషన్ రాబోతున్నది. అప్పుడు ఈ సమస్య మీద చర్చించండి.

శ్రీ పి. జనార్ధన్‌రెడ్డి:- దయచేసి తమరి ఛాంబర్‌లో సిటీ ఎం.ఎల్.ఎ.లను, మంత్రిగారిని పిలిపించి సమావేశం ఏర్పాటు చేయండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మంత్రిగారూ, మీరు ఏమయినా మీటింగ్ పెడతారా?

శ్రీ బి.వి. మోహన్‌రెడ్డి:- ముఖ్యమంత్రిగారితో మాట్లాడతానని చెప్పాను. ఆయనతో మాట్లాడకుండా ఎలా చెబుతాను. జనార్ధన్‌రెడ్డిగారు, నేను చాలా క్లియర్‌గా చెబుతున్నాను. జంట నగరాలకు నీరు యివ్వాలనే ఉద్దేశ్యంతోనే వున్నాము. ఎక్కడ నీరు రాలేదో కంప్లయింట్ యివ్వమని చెబుతున్నాను. కంప్లయింట్ యివ్వనిదే నేను ఏమి చెబుతాను.

శ్రీ పి. జనార్ధన్‌రెడ్డి:- నీరు ఎక్కడ నుంచి తెస్తారు?

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఆయన కంప్లయింట్ యివ్వమంటున్నారు. అర్థం చేసుకోండి.

Sri P. Ashok Gajapathi Raju:- The Business Advisory Committee had also decided to have a discussion on the shortage of drinking water. The Hon'ble Members can raise the matter at that time and the Government will, definitely consider.

శ్రీ కె. సుబ్బరాజు:- అధ్యక్షా, పట్టణాలతో బాటుగా గ్రామీణ ప్రాంతాలకు కూడా విస్తరించబడుతున్న అశ్లీల వాల్ పోస్టర్లు, అశ్లీల సాహిత్యం పట్ల మహిళా సమాఖ్య, అలాగే మహిళా సంఘాలు పెద్ద ఎత్తున ఆందోళన జరుపుతున్నాయి. ఇది ఒక ప్రధానమైన విషయం. ఈ రాష్ట్రంలో అనేక ప్రాంతాలలో, ముఖ్యమైన రహదారులలో అసభ్యకరమైన వాల్ పోస్టర్లు, అశ్లీలమైన సాహిత్యం విక్రయాలు జరుగుతున్న కారణంగా సభ్య సమాజం తలవంచుకునే పద్ధతి ఇవాళ అనేక ప్రాంతాలలో వున్నది. అలాగే సినిమాలలోని దృశ్యాలను వాల్ పోస్టర్ల మీద అతికించడం వలన ఇవాళ చిన్న పిల్లల దగ్గర నుంచి అనేక మంది మీద చెడు ప్రభావం, దుష్ప్రభావం ఏర్పడే పరిస్థితి వున్నది. అందువలన ఇది తీవ్రమైన విషయంగా భావించాలి. అశ్లీల పోస్టర్లకు సంబంధించి, చాలా తీవ్రమైన విషయంగా ఉ. భావించి చర్య తీసుకోవాలి. అశ్లీలత గురించి రాష్ట్రంలో పెద్ద ఆందోళన జరుగుతున్నా, 10.10 వాటిని అరికట్టేందుకు ఈ ప్రభుత్వం చిత్తశుద్ధితో వ్యవహరించడం లేదు. దీనిని ప్రధానమైన విషయంగా ప్రభుత్వం భావించాలి. సినిమాలలోలేని సీన్స్‌ను బయట వాల్‌పోస్టర్స్‌తో చూపిస్తున్నారు. అలాగే కొన్ని బ్లూ ఫిలిమ్స్ సీన్స్‌ను కూడా వాల్‌పోస్టర్స్ మీద ముద్రించి అతకపెడుతున్నారు. ఇందుకు పాల్పడే వారిని ఒకటి, రెండు రోజులు మాత్రమే అరెస్టు చేసి తరువాత విడుదల చేసేస్తున్నారు. దీనికి కఠినతరమైన శిక్ష వేసేందుకు చట్టాన్ని సవరించి, కావలసిన చర్యలు చేపట్టాలని గౌరవ మంత్రిగారి ద్వారా దీనికి సమాధానం ఇప్పించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

(సంబంధిత మంత్రి నుండి ఎటువంటి సమాధానంరాలేదు)

శ్రీ డి. చినమల్లయ్య:- దీనికి సమాధానం రాదా అధ్యక్షా,

మిస్టర్ స్పీకర్:- జీరో అవర్‌లో సమాధానాలు ఇచ్చే సంప్రదాయం లేదు. మంత్రులు చెపుతామంటే, నాకు అభ్యంతరం లేదు.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, జిల్లా పౌర సరఫరాల సంస్థకు చెందిన నిఘా విభాగంలోని విజిలెన్స్ ఇన్స్పెక్టరు చాలా ఘోరాలు, దౌర్జన్యాలు, బాధ్యతారహితంగా రాజకీయాల మీద కామెంట్స్ చేయడం జరుగుతున్నది. ఈ ప్రభుత్వం ఏర్పడిన వెంటనే

అక్కడ జరుగుతున్న అనేక అక్రమాలు, దౌర్జన్యాలను నేను లిఖితపూర్వకంగా దరఖాస్తును, నేనే కాకుండా, నాతోబాటు కొందరు తెలుగుదేశం పార్టీ నాయకులు కూడ ఇచ్చాం. ఇచ్చిన దానికి పర్యవసానం 'ఏమిటయ్య అంటే', ఆయన మరింత విచ్చలవిడిగా, శాడిస్టుగా తయారయి, ఎటు తిరిగి నేను: ఈ జిల్లాలో ఉండను, మీ కమ్యూనిస్టులు నన్నేమి చేయలేరు, నేను వెళ్ళిపోయే లోపల మిమ్మల్ని ఏది చేయాలో అది చేస్తాను, మీ అంతు చూస్తానని అంటూ రాజకీయ పక్షాలను చాలా హెరాస్ చేస్తున్నాడు.

ఉదాహరణ చెబుతాను-గత ఎన్నికలలో, గత ప్రభుత్వ హయాంలో "నేను పార్టీలకు చందాలు ఇవ్వాలని" చెబుతూ, ఏడు లక్షల రూ.లు వసూలు చేశాడు. అప్పుడు ఉన్నటువంటి ఒక మంత్రిగారికి, దానితోబాటు ఇద్దరు కాంగ్రెస్ ఎం.ఎల్.ఏ.లకు వసూలు చేసిన దాంట్లో కొంత ఇచ్చి, మిగిలినది అతనే స్వాంకర్యం చేసినట్లు బాహాటంగానే పత్రికలలో ఆరోపణలు వచ్చాయి. నేను వాటన్నింటిని నిర్దిష్టంగా చెప్పడం జరిగింది. దాని తరువాత, ఆయన మరొక మిల్లు మీద దాడి చేసి, మీరు ఫలానా పార్టీ సానుభూతిపరులు, కాబట్టి మీ మీద దాడి చేశానని చెప్పడం జరిగింది. అక్కడ ఉన్న స్టాక్ రిజిష్టరును కూడా చెక్ చేయకుండా కేసు పెట్టడం జరిగింది. దాని మీద జాయింట్ కలెక్టరు ఆయన మీద ఒక రిపోర్టు ఇచ్చారు. అయినప్పటికీ ఆ ఆఫీసరును అక్కడే ఉంచారు. దాని తరువాత రీసెంట్‌గా మార్చి 8వ తేదీన ఒక దాల్ మిల్లు మీద పడి, అక్కడ ఉన్న స్టాక్ పుస్తకాలను కూడా చూడకుండా, గందరగోళం చేస్తూ ఉంటే, అక్కడ ఉన్న తెలుగుదేశం పార్టీ నాయకుడు "నీవు సరైన తూకం వేస్తావా లేదా" అని ఇన్‌స్పెక్టరును అడిగితే, అప్పుడు మాట్లాడకుండా వెళ్ళిపోయి, ఆ తరువాత మళ్ళీ వచ్చి దొంగతూకం వేయించి కేసు పెట్టించాడు.

ఇంకొక ఉదాహరణ. ఒక లార్డీ అతను 100 బస్తాల శనగకాయలను, 100 బస్తాల సన్‌ఫ్లవర్ విత్తనాలను రవాణా చేస్తున్నాడు. అతని దగ్గర 100 కిలోలకు సంబంధించి "వే బిల్లులు" ఉన్నాయి. అసలు సన్‌ఫ్లవర్ ఎసెన్సియల్ కమోడిటీస్ క్రింద లేదు. లేనప్పటికీ, ఆ లార్డీ మీద దాడిచేస్తే, అది అన్యాయమంటే, "అరె, ఒరే" అంటూ తిట్టడం మొదలు పెట్టాడు. అసలు ఆయన సరిగా ఎప్పుడు మాట్లాడడు. అరె, ఒరేనే కాకుండా అసభ్య పదజాలం కూడ ఉపయోగిస్తూ ఉంటాడు. బస్తాల్లోంచి 20 కిలోలు దొర్లించి, 80 కిలోల బస్తాలను తూకం వేసాడు, ఈ విధమైన బాధలకు గురిచేస్తూ, హెరాస్ చేస్తున్నాడు. నిన్న కాక మొన్న ఖమ్మంలో ఇట్లాగే జరిగింది. ఖమ్మంలో 40 ఆయిల్ మిల్లులున్నాయి. నేను ఎటూ తిరిగి వెళ్ళిపోయే వాడనని అనుకొంటూ, ఒక్కొక్క ఆయిల్ మిల్లు నుండి 10 వేల. రూ.ల చొప్పున వసూలు చేసి, మొత్తం నాలుగు లక్షల రూ.లను వసూలు చేశాడు. కాబట్టి ఇతని మీద ఏ.సి.బి. చేత ఎంక్వయిరీ చేయించి, వెంటనే సస్పెండ్ చేయించండి. అతనిని వెంటనే అరెస్టు చేసి, విచారించండి. సరైనటువంటి చర్య తీసుకోలేకపోతే, "పౌరసరఫరాల సంస్థ" "పౌర భక్షణ సంస్థ"గా మారిపోతాది. ఈ విషయంలో సరైన చర్య తీసుకోవలసిందిగా మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, ఈ విషయం నా నియోజకవర్గానికి సంబంధించింది కాబట్టి నేను కూడా చెపుతాను, అశోకగజపతిరాజుగారు వాణిజ్య పన్నుల చట్టంలో సరళీతరమైన పద్ధతులను ప్రవేశపెట్టి, వర్తకులందరూ టాక్సులు ఎక్కువగా కట్టేందుకు చర్యలు తీసుకొంటామని చెపుతున్నారండి. కాని విజిలెన్స్ విభాగం వారు "ఇన్ ది నేమ్ ఆఫ్ పొలిటికల్ పార్టీస్" డబ్బులు వసూలు చేస్తున్నారండి. పేపర్లలో వస్తున్నాయండి. స్టాక్ రిజిస్టర్‌లో ఉన్న వివరాలు ప్రకారం స్టాక్ ఉన్నప్పటికీ, ది సేమ్ ఆఫీసర్, కేసుల పెడుతున్నాడు. ఎక్కడైనా వయలేషన్ ఉంటే కేసలు పెట్టవచ్చు. సరైన స్టాక్ ఉన్నప్పటికీ ఈ ఆఫీసర్ కేసులు పెడుతున్నాడు. ఎందుకండీ? నాకేమీ అర్థం కావడం లేదు. అతని మీద ఏమి యాక్షన్ తీసుకొన్నారండీ? లంచగొండితనాన్ని అరికడతామని ప్రభుత్వం చెపుతున్నది కాని ఇట్ ఈజ్ గోయింగ్ ఆన్. It is going on like anything. Day-in and day-out they are collecting. Even the other day they have collected. నేను శుక్రవారం ఖమ్మం వెళ్లాను. శనివారం నాడు అందరూ చెప్పుకొంటున్నారు ఈ ఆఫీసరు నాలుగు లక్షల రూపాయలు వసూలు చేశాడని. కాబట్టి ఈయన విషయంలో వెంటనే చర్య తీసుకోవాలి.

శ్రీ కె. బాపిరాజు (అత్తిలి):- అధ్యక్షా పువ్వాడ వారి నియోజకవర్గంలో జరిగిందని చెప్పి, దయతో మీరు నాగేశ్వరరావుగారికి అవకాశం ఇచ్చారు. నా నియోజకవర్గంలో కూడా ఇటువంటిదే జరుగుతున్నది...

మిస్టర్ స్పీకర్:- రేపటి జీరో అవర్‌లో మీ పార్టీ తరపున మీరు చెప్పుకోవచ్చు.

శ్రీ జి. బుచ్చయ్య చౌదరి:- అధ్యక్షా, గౌరవనీయులు బోడేపూడిగారు, నాగేశ్వరరావుగారు చెప్పిన విషయాలు యాథార్థం. గతంలో వారు కూడా మహజరు ఇచ్చారు. దానిపై వెంటనే యాక్షన్ తీసుకోవలసిందిగా ఉన్నతాధికారులకు ఆదేశాలివ్వడం జరిగింది. ఏది ఏమైనప్పటికీ, మొత్తం విజిలెన్స్ సెల్‌ను ప్రక్షాళన చేయాలనే ఆలోచనలో ఉన్నాం. ఈ విభాగంలో మంచి అధికారులను నియమించాలనే ఆలోచన ఉంది. గత ప్రభుత్వ హయాంలో నియమించబడిన అధికారుల్లో మంచి వాళ్లు ఉంటే వాళ్లను అక్కడే ఉంచి, వారితోబాటు ఇంకొందరు మంచి అధికారులను నియమించే కార్యక్రమం తీసుకొన్నామని ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను....

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- మీరు చర్య తీసుకొనే లోపలే, లక్షలు తినేస్తున్నారండీ.

శ్రీ జి. బుచ్చయ్య చౌదరి:- అధ్యక్షా, సివిల్ సప్లయిస్ విజిలెన్స్ విభాగానికి పోలీసు డిపార్టుమెంట్ నుండి మంచి అధికారులను అలాట్ చేయమని కోరడం జరిగింది. ఇంటలిజెన్స్ డిపార్టుమెంట్ నుండి ఒక బ్యాచ్‌కి పేర్లను సజెస్టు చేయడం జరిగింది. కాబట్టి ఇప్పుడు ఉన్న అధికార్లను రిపాట్రియేట్ చేసి, మంచి అధికార్లను నియమించడం

జరుగుతుంది. అలాగే ఇప్పుడు గౌరవసభ్యులు చెప్పిన ఇన్‌స్పెక్టరు మీద ఆరోపణలు రుజువు అయినట్లయితే యాక్షన్ తీసుకోవడానికి వెనుకాడబోమని కూడ గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను. అదే విధంగా స్టాక్ రిజిస్టర్స్ ప్రకారం నిత్యావసర వస్తువులు లేని షాపులు కూడ ఉంటున్నాయి. దాంట్లో కూడా కొన్ని కేసులు ఉన్నాయని మీకు మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. పురుషోత్తమరావు (సిరిపూర్):— అధ్యక్షా, అదిలాబాద్ జిల్లా, ఆసిఫాబాద్ పట్టణంలోని ఆంధ్రప్రదేశ్ షెడ్యూల్డు కులాల గురుకుల పాఠశాలలో పనిచేసే ప్రిన్సిపాల్, యు.డి.సి. అంజయ్య, టీచర్ రాజరాజేశ్వర్లీ అందరూ కలిసి, అక్కడ ఉండే గిరిజన విద్యార్థినులను ఏదో విధంగా లోబరుచుకొని, లొంగదీసుకొని, అత్యాచారాలను జరుపుతున్నారు. ఈ విషయమై గత నాలుగైదు రోజులుగా అదిలాబాద్ జిల్లాలో గిరిజన సంఘాలు, ఇతర సంఘాలు ఆందోళన జరుపుతున్నాయి. నేను ఆ పాఠశాలకు వెళ్లితే, అక్కడ ఉన్న విద్యార్థినీలు బోరుబోరున విలపిస్తూ, "ఫలానా రాత్రి ఫలానా టీచరు ఇక్కడకు రమ్మన్నాడని, "ఫలానా యు.డి.సి. ఫలానా రోజున తన ఇంటికి తీసుకొని వెళ్లి అత్యాచారం జరిపాడని" చెప్పారు. యు.డి.సి. అంజయ్య అనేక నుండి విద్యార్థినులతో అక్రమ సంబంధాలు పెట్టుకొన్నాడు, కాబట్టి సోషల్ వెల్ఫేర్ మినిస్టర్‌గారు, గిరిజన శాఖా మంత్రిగారు దీనిపై స్పందించి, ప్రిన్సిపాల్‌ను అక్కడ నుండి బదిలీ చేసి, అక్రమ సంబంధాలకు, అత్యాచారాలకు పాల్పడుతున్న సిబ్బందిపై ఉన్నత స్థాయి విచారణ జరిపి, వారిని ప్రాసిక్యూట్ చేసి, సస్పెండ్ చేసేవిధంగా తగిన చర్యలు తీసుకోవాలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ బద్దం బాల్‌రెడ్డి:— అధ్యక్షా, జంటనగరాలలో కల్తీకల్లు త్రాగటం వల్ల పేద ప్రజల ప్రాణాలు పోయిన సంఘటన తమ దృష్టికి తెస్తున్నాను. గతనెల 30వ తేదీన కందికల్‌గేట్ ప్రాంతంలో ఒక కల్లుకాంపౌండులో తినుబండారాలు అమ్ముకునే సత్యనారాయణ అనే ఆయన రెండు సీసాల కల్లు తాగి వచ్చి, మరుసటి రోజున కుటుంబ సభ్యులు నిద్రలేపితే లేవక చనిపోయి వున్నాడు. పోలీసులకు ఫిర్యాదు యిచ్చారు. కల్తీ కల్లు వలన యితడు చనిపోయాడు. గతంలో ముడిబజారు, బేగం బజారులో 10 మంది యిలా ప్రాణాలు పోగొట్టుకున్నారు. వేసవి కాలం వల్ల జంటనగరాలలో ఈ కల్తీ కల్లు విపరీతంగా అమ్మడం వల్ల రిక్షాతొక్కేవాళ్లు, కార్మికులు అనేకమంది యిలా తాగి మరణిస్తున్నారు. కల్తీకల్లు మీద చర్య తీసుకుంటామని, దానిని అరికడ్తామని చెబుతున్నారు. సభలలో చెబుతున్నారు. విచ్చలవిడిగా వ్యాపారంగా యిది మారి పేద ప్రజల ప్రాణాలు పోకుండా మంత్రిగారు కాపాడాలని, చనిపోయిన వారికి ఎక్స్‌గ్రేషియా యిప్పించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ టి. దేవేందర్‌గౌడ్:— గౌరవ సభ్యులు తెలియజేసినవన్నీ డిపార్టుమెంటులో పరిశీలించి చర్య తీసుకుంటాను.

శ్రీ మహమ్మద్ అమానుల్లాఖాన్ (చాంద్రాయణగుట్ట):- అధ్యక్షా, ఆరోగ్య శాఖా మంత్రిగారు యాక్షను తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. ఉస్మానియా ఆసుపత్రిలో డాక్టర్సుగానీ, అవసరమైన మందులు గానీ లేవు, లైఫ్ సేవింగ్ డ్రగ్సు లేవు. ఇప్పుడది కోతి రాజ్యం అయిపోయింది. ఆసుపత్రిలో పోస్టులు, నర్సింగ్ పోస్టులు, బ్లడ్ బ్యాంకుల్లో కోతులు చేరి పాడు చేస్తున్నాయి. బ్లడ్ బాటిల్సు, పేథలాజికల్ డిపార్టుమెంటులో బాటిల్సు పాడుచేస్తున్నాయి. ఆసుపత్రి వార్డులలో పేషంట్సు వద్ద తినడుబండారాలను తింటూ యిదంతా కోతిరాజ్యమైపోయింది. కాబట్టి వెంటనే ఉస్మానియా ఆసుపత్రిలో కోతులను పోగొట్టడానికి చర్యలు తీసుకోవాలి.

Mr. Speaker:- I have seen in the newspapers. Pass it on to me.

(Newspaper was sent to the Hon'ble Speaker)

Sri Asaduddin Owaisi (Charminar):- Hon'ble Speaker Sir, I would like to bring it to the notice of this August House that in my constituency there is a Pension Payment Office which pays pension to the retired Government employees. Sir, the Government has plans to shift the Pension Payment Office. This is one of the few offices which is located in the Old City. If it is transferred from the Old City, what will be left there. I demand that more Government Offices should be opended in the Old City instead of closing them. I request the Hon'ble Finance Minister to take note of this and see that it is not transferred to Chudi Bazaar, which will be inconvenient to the retired people. This Pension Payment office provides employment to many people. I request the Hon'ble Minister to give necessary assurance in the House, Sir.

అర్జీల సమర్పణ

శ్రీ ఎన్. నరసింహారెడ్డి:- అధ్యక్షా, నల్గొండ ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిలో 8 మంది డాక్టర్ల పోస్టులు ఖాళీగా వున్నాయి. జనరేటరు కూడా వుంది కాని విద్యుత్తు కోత వల్ల పనిచేయడం లేదు. నిన్న రాత్రి పేషంట్సును అక్కడకు తీసుకు వెడితే డాక్టర్లు లేకపోవడంవల్ల, జనరేటరు పనిచేయకపోవడం వల్ల యిబ్బందులు ఏర్పడినాయి. కాబట్టి

రోగులు అవస్థ పడకుండా, డాక్టర్ల పోస్టులు భర్తీ చేయడానికి, జనరేటరు పనిచేసేలా చూడటానికి చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

(పిటిషను సభాపతికి పంపించిరి)

శ్రీ డి. చిన్నమల్లయ్య:- కరీంనగరు జిల్లాలో యిప్పించిన గొర్రెల కాపరుల యూనిట్సులో గొర్రెలు అకస్మాత్తుగా చనిపోతున్నాయి. వాటికి యిన్సూరెన్సు కూడా వుంది. వాటికి ఆల్టర్నేటివ్‌గా యిచ్చే ఏర్పాటు చేయాలి. అనేక యూనిట్సు కూడా పెండింగులో వున్నాయి. వాటి గురించి దరఖాస్తులు కూడా పెట్టుకున్నారు.

(పిటిషను సభాపతికి పంపించిరి)

శ్రీ సిహెచ్. రాజిరెడ్డి (జనగామ):- అధ్యక్షా, వరంగల్ జిల్లా జనగాంలో ఫ్యాక్టరీలో 15 మంది బీడీ కార్మికులు వుంటే వారికి జిల్లా మొత్తం ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన కనీస వేతనాలు అమలు చేస్తూ వుండగా, ఫ్యాక్టరీ యాజమాన్యం వీరికి మాత్రం రోజుకి 10 లేక 15 రూపాయల కన్నా ఎక్కువ యివ్వకుండా, ఎంతో కాలం నుంచి వారు పని చేస్తున్నాప్పటికి కూడా వారి పేర్లు రిజిస్టర్లులో రాయకుండా కాగితాల మీద రాసుకుంటున్నారు. గత 4 నెలల నుంచి డబ్బులు యివ్వడం లేదు. కార్మిక శాఖ మంత్రి గారు తగు చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

(పిటిషన్ సభాపతికి పంపించిరి)

ప్రాథమిక, మాధ్యమిక విద్యాశాఖా మాత్యుల ప్రకటన: పదవ తరగతి ప్రశ్నా పత్రములు ముందుగా వెల్లడి అగుట గురించి.

Sri Chikkala Ramachandra Rao:- (1) In keeping with the Government's commitment to ensure proper conduct of Public Examinations, Government acted swiftly on receipt of information about leakage of question papers of the SSC Public Examination.

(2) On 1-4-1995, there were reports about the leakage of General Sciences Paper - I (Physical Science) in Nalgonda Distict. On 2-4-1995 there were reports that the question papers for the examinations to be conducted on 3rd, 4th and

5th April, 1995 had leaked out. The question papers that were being circulated in Krishna District were immediately obtained and verified by a team of two Senior IAS officers - the Director of Sericulture and the Director of Tribal Welfare. The verification revealed that the papers in circulation tallied with the question papers. In view of this Government have ordered postponment of the remaining SSC public examinations.

(3). It also came to the notice of the Government that the question paper for Mathematics Paper-II and General Sciences Paper-I (Physical Science) were leaked out in Krishna District and General Science Paper-I in Nalgonda District. Government have decided to cancel these examinations in respect of these districts.

(4). Fresh dates of the examination cancelled/postponed will be announed shortly.

(5). Government have immediately ordered an investigation into the matter. Preliminary investigation revealed that Sri Subba Rao, Head Master, V.R.K.M. High School, Vuyyuru a private school is primarily responsible for the leakage. He has since been arrested and cases U/s 379 and 406 IPC have been registered against him, at the Central Crime Station, Vijayawada. The complicity of others involved is being further investigated by the C.B.C.I.D.

(Sri P. Nageswara Rao, Sri B. Venkateswara Rao on their.) legs).

Mr. Speaker:- Now 304. Already the Minister has given a statement. On that there will not be any clarifications. Please take your seats.

ముఖ్య మంత్రిగారి ప్రకటన: పదవ తరగతి ప్రశ్నా పత్రములు ముందుగా వెల్లడి అగుట గురించి.

ఉ. 10.30 శ్రీ యన్.టి. రామారావు:- అధ్యక్షా, ఈ విషయం చాలా బాధకలిగించింది. నిన్నటి నుండి ఈ విషయంలోనే దృష్టిని కేంద్రీకరించడం జరిగిందని మీ ద్వారా సభ్యులందరికీ తెలియజేస్తున్నాను. 1-4-1995 న నల్గొండ జిల్లాలో జనరల్ సైన్స్ పేపర్ లీకేజ్ అయినట్లు తెలిసింది. తరువాత 2-4-1995న నల్గొండ కృష్ణా జిల్లాలలో 3, 4, 5 తేదీలలో జరగవలసి ఉన్న, అంటే ఈవేళ, రేపు, ఎల్లుండి పరీక్షల ప్రశ్నాపత్రాలు లీక్ అయినట్లు సమాచారం తెలిసింది. ఈ విషయంలోసమగ్ర సమాచారం తెలుసుకోడానికి ఇద్దరు ఐ.ఎ.ఎస్. ఆఫీసర్లను పంపడం జరిగింది. వారు జరిగిన యదార్థం తెలుసుకొని నిజమేనని నిర్ధారించడం జరిగింది. ప్రశ్న పత్రాలు లీక్ అయినట్లు నిర్ధారణ జరిగింది. పేపర్స్ ఎలాగూ లీక్ అయినాయి కాబట్టి ఈవేళ, రేపు, ఎల్లుండి ఈ మూడు రోజులు జరిగే పరీక్షలను క్యాన్సిల్ చేయడం జరిగిందని సవినయంగా మనవిచేస్తున్నాను. ఇదివరకు లీక్ అయిన పరీక్షల విషయంలో తగుచర్యలు తీసుకోవడం జరిగింది. ఇదివరకు నల్గొండ, కృష్ణా జిల్లాలలో, ప్రశ్నాపత్రాలు రిలీజ్ అయినట్లు తెలిసింది. దీని విషయంలో వెంటనే ఆ రెండు జిల్లాలలో మాత్రమే ఆ పరీక్షలకు సంబంధించి రద్దు చేయడం జరిగింది.

కృష్ణా జిల్లాకు సంబంధించి పేపర్స్ లీక్ విషయంలో, వి.ఆర్.కె.ఎన్. హైస్కూలు, వుయ్యూరు హెడ్ మాస్టరు శ్రీ సుబ్బారావును బాధ్యులుగా గుర్తించి, వారిని అరెస్టు చేయడమే కాకుండా ఐ.ఎస్. 379, 406 క్రింద కేసు రిజిస్టరు చేసి నాన్ బెయిలబుల్ వారంట్ ఇవ్వడం జరిగింది. బాధ్యత కల హెడ్ మాస్టర్ ఈ విధమయిన దుర్విధానికి, అప్రతిష్టకు పాల్పడ్డారు కాబట్టి ఆ స్కూల్ రికగ్నిషన్ కూడా రద్దు చేయడం జరిగిందని మనవిచేస్తున్నాను.

నల్గొండ జిల్లాకు సంబంధించినంతవరకు కుమారి విద్య అనే విద్యాశాఖాధికారి, వారిని జాగ్రత్తగా పరీక్షల విషయం గమనించమని ఆదేశిస్తే, తన బాధ్యతను వదలిపెట్టి హైదరాబాద్ వచ్చినట్లు తెలిసింది కాబట్టి ఆమెను సస్పెండ్ చేయడం జరిగిందన మనవి చేస్తున్నాను.

బాధ్యతగల అధికారులుగానీ, ఎవరైనా గానీ తమయొక్క విధ్యుక్తధర్మమయిన పరీక్షల నిర్వహణను నరిష్టంగా, సరిగ్గా జరిగేట్లు చూడాలిగానీ, ప్రభుత్వ ఉత్తరువులను అధిగమించి వారి ఇష్టం వచ్చినట్లు ప్రవర్తించడం, ఆ స్కూల్స్ వదిలివెళ్లడం మంచిది కాదని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ చర్యలు తీసుకోవడం జరిగిందని మనవిచేస్తూ, దీనికి బాధ్యులు కావాల్సిన ప్రభుత్వ పరీక్షల కమీషనర్, అదనపు కమీషనర్లను వాళ్ల బాధ్యతల నుండి తప్పించడం జరిగిందనీ, వాయిదా పడిన పరీక్షలు, రద్దుచేసిన పరీక్షలను త్వరలో

కట్టుదిట్టంగా సాగించాలని, ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకొందని తెలియజేస్తున్నాను. భవిష్యత్తులో.....

(కాంగ్రెస్ పార్టీకి చెందిన గౌరవ సభ్యులు కొందరు, సి.పి.ఐ., సి.పి.ఎం. పార్టీలకు చెందిన గౌరవ సభ్యులు కొందరు లేచి మాట్లాడడానికి ప్రయత్నించ సాగారు)

Mr. Speaker:- Please resume your seats. I am not allowing. The Chief Minister is on his legs.

Sri N.T. Rama Rao:- Sir, with all details I came and I want to express the same to the August House through you. మేము ఏమి తెలుసుకున్నామో తెలియజేస్తున్నాము. ప్రభుత్వం ఏమి చర్యలు తీసుకుందో తెలుసుకోకుండా ఏమిటి ఇది?

(అంతరాయం)

శ్రీ పి. జనార్ధన్‌రెడ్డి :- మాకు కాపీ ఇవ్వండి. కాపీలు ఇవ్వకుండా స్టేట్‌మెంట్ ఎట్లా ఇస్తారు?

(అంతరాయం)

Mr. Speaker:- Please resume your seats. When the Chief Minister is on his legs, you are not supposed to ask him something.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:- అధ్యక్షా, ఇప్పటికీ జరిగిన విధానానికే, అనుభవానికి ఇటువంటివి ప్రభుత్వ ప్రతిష్టకు మంచిది కాదని నేను అంగీకరిస్తున్నాను. మనది పెద్ద రాష్ట్రం కాబట్టి అన్నిప్రాంతాలను ఒకేవిధంగా కంట్రోల్ చేయడం కష్టంగా ఉంటోందని విద్యాశాఖవారు అంటున్నారు. కాబట్టి ఈ పరీక్షల నిర్వహణ విధానాలను కూలంకుశంగా చర్చించి తగు సూచనలు ఇవ్వడానికి ఒక త్రిసభ్య కమిటీని ఏర్పాటు చేస్తున్నానని మనవి చేస్తున్నాను. ఇకముందు ఇటువంటివి జరగకుండా చర్య తీసుకుంటామని సభద్వారా అందరికీ నేను హామీ ఇస్తున్నాను.

Sri P. Nageswara Rao:- Sir, we can give more information on this to him.

Mr. Speaker:- Whatever information you want to give, you can send to the Government. The Chief Minister already gave a detailed answer.

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- ఒక్క నిముషం అవకాశం ఇవ్వండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- స్టేట్‌మెంట్ ఇచ్చిన తరువాత అవకాశం ఉండదండీ. నేను ఎవరికీ అవకాశం ఇవ్వను. The Chief Minister gave a detailed answer. You please take your seat.

(ఎం.బి.టి. గౌరవ సభ్యులు శ్రీ మహమ్మద్ అమానుల్లాఖాన్ లేచి మాట్లాడడానికి ప్రయత్నించసాగారు)

శ్రీ మహమ్మద్ అమానుల్లాఖాన్‌గారు, కూర్చోండి. నేను చెప్పేది వినండి. నాగేశ్వరరావు గారూ, మీరు ఎడ్జర్నమెంట్ మోషన్ ఇచ్చారు. అది రిజెక్టు చేశాము. క్వశ్చన్ అవర్ అయిన తరువాత మినిస్టరుగారు స్టేట్‌మెంట్ ఇస్తారు, ఏమయినా క్లారిఫికేషన్స్ ఉంటే అడగమని చెప్పాను. ముఖ్యమంత్రిగారే స్వయంగా డిటెయిల్డ్‌గా సమాధానం చెప్పారు. వారికి తెలిసినంతవరకు, సమాచారం వచ్చినంతవరకు చెప్పడం జరిగింది. మీరు కావాలంటే నేరే ఛాంబర్లో రండి. అప్పుడు నేను కేర్ తీసుకుంటాను.

శ్రీ పి. జానార్ధన్‌రెడ్డి:- అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పింది క్లియర్‌గా లేదు. మీరు నాకు అవకాశం ఇస్తానని అన్నారు. మేము ఈరోజు పొద్దున పేపర్స్ లీకేజ్ గురించి ఎడ్జర్న్‌మెంట్ మోషన్ ఇవ్వడం జరిగింది. క్వశ్చన్ అవర్ తరువాత ఎలా చేస్తానని అన్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:- నేను ఈ విధంగా అనలేదు. మినిస్టరు స్టేట్‌మెంట్ ఇచ్చిన తరువాత మీరు అడగమని చెప్పడం జరిగింది.

శ్రీ పి. జనార్ధన్‌రెడ్డి:- అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ఇంగ్లీషులో స్టేట్‌మెంట్ ఇచ్చారు. ముఖ్యమంత్రిగారు తెలుగులో అనువాదం చేశారు. ఇది చాలాతీవ్రమైన సమస్య. లక్షల మంది విద్యార్థులు పవర్ షార్టేజి వలన కరెంటు లేక ఎంతో కష్టంగా చదువుకొని పరీక్షలు రాశారు. నల్గొండ జిల్లాలో ఒకసారి పేపర్ లీక్ అయింది. క్యాన్సిల్ చేశారు, కృష్ణా జిల్లాలో జరిగింది. డిగ్రీలో కూడా అట్లాగే జరిగింది. ముఖ్యమయిన సబ్జక్టులు ఈ విధంగా లీక్ అయి పరీక్షలు క్యాన్సిల్ అయితే విద్యార్థులకు ఎంత ఇబ్బంది? కాపీ కొడుతుంటే పట్టుకుపోయి చంపడం జరుగుతోంది. నరసరావుపేటలోని బ్రహ్మానందరెడ్డి, రాఘవమ్మ కాలేజిలో స్టూడెంట్స్ కాపీ కొడుతుంటే, వెంకటరెడ్డి అనే లెక్చరర్ పట్టుకున్నందుకు ఆయనను మర్డర్ చేయడం జరిగింది.

Mr. Speaker:- I am not allowing anything.

శ్రీ పి. జనార్ధన్‌రెడ్డి:- నేను సజెషన్ ఇస్తున్నాను. కేంద్ర ప్రభుత్వానికి చెందిన కేంద్రీయ విద్యాలయాలలో పరీక్షలు జరుగుతుంటాయి. ఎప్పుడు కూడా అక్కడ పేపర్స్ లీక్ కాలేదు. మూడు బ్యాచ్‌లుగా అక్కడ పరీక్షలు నిర్వహించడం జరుగుతోంది. ఆ పద్ధతి అమలు జరపమనండి. ఇప్పుడు జరిగిన ఈ పేపర్స్ లీక్‌కు చిక్కాల రామచంద్రరావుగారు బాధ్యత వహించి రాజీనామా చేయాలి. ముఖ్యమంత్రిగారు వెంటనే తగు చర్యలు తీసుకోవాలి ఇది చాలా ముఖ్యమయిన సమస్య అని మనవి చేస్తున్నాను.

(ప్రతిపక్ష సభ్యుల నుంచి తీవ్ర అంతరాయం)

ఉ. 10.40 శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, సి.ఎం. గారు స్వయంగా వచ్చి స్టేట్‌మెంట్ ఇచ్చినందుకు చాలా సంతోషం.

Mr. Speaker:- Only suggestions but not questions.

Sri P. Nageshwara Rao:- Sir, a furher suggestion to the Government. We want to throw some light on this. Afterall we are not criticising them. మేము ఎవరినీ క్రిటిసైజ్ చేయడంలేదు. నల్గొండ జిల్లా, కృష్ణా జిల్లాలలో పేపర్లు లీక్ అయ్యాయి. పరీక్షలు అపు చేశామని సి.ఎం.గారు చెప్పారు. ఈ రోజుల్లో స్కైన్సు చాలా డెవలప్ అయింది. ఫాక్స్ ద్వారా జిల్లాలకు జిల్లాలు పోతున్నాయి. We can prove beyond doubt that in all the districts there was leakge of question papers. ఈ ఫాక్స్ యంత్రాలు వచ్చిన పరిస్థితులలో ఈరెండు జిల్లాలలో పరీక్షలు అపుచేసి మిగతా జిల్లాలలో అపుచేయకపోవడమంటే..మాకు ఇన్‌ఫర్మేషను ఉంది. As I already told we want to throw some light on the issue so that the Govt. can correct itself. స్టూడెంట్స్ చాలా ఇబ్బంది పడుతున్నారు. ఇప్పటికే ఎగ్జామినేషన్స్ పోస్ట్‌పోన్ అయ్యాయి. దానికే వారు ఇబ్బంది పడుతున్నారు. ఫర్దర్ ఇబ్బంది లేకుండా మీరు తలొక 5 నిమిషాలు అవకశాం ఇస్తే... ఇవాళ కాకపోతే రేపే ఇవ్వండి. It is within your purview, and you have promised it Sir.

Mr. Speaker:- You come in another form, but not like this.

శ్రీ వి. నాగేశ్వరరావు:- నేను ఇప్పుడు చెప్పింది అత్యంత న్యాయ సమ్మతమైనది. ఫాక్స్ మెషిన్ ద్వారా పెళ్ళిన ఈ పేపర్స్ త్రూ అవుట్ ది స్టేట్ ఉన్నాయి. మీరు టైమ్ ఇస్తే, ఇంకొక జిల్లా నుంచి ఫ్యాక్స్ మెసేజ్ నెంబర్ తెప్పించి ఇచ్చి ప్రూఫ్ చేస్తాము. మిమ్మల్ని ఇబ్బంది పెట్టాలని కాదు. మేము ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాము.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారే స్వయంగా వచ్చి, సభ్యుల ఆవేదనలో పాలుపంచుకున్నందుకు చాలా సంతోషం. కాని ఇది ప్రతి సంవత్సరమూ జరుగుతోంది. గత ప్రభుత్వం హయాంలో కూడా జరిగింది. ఇక్కడ, పేపర్స్ లీక్ చేసింది ప్రైవేటు స్కూలు హెడ్ మాస్టర్ అన్నారు. ఆయన దగ్గరకు పేపరు ఎట్లా పోయింది.? అధ్యక్షా, మా రియాక్షను మీరు వినాలి. దీనికి తగిన చికిత్స ఆలోచించండి. మంత్రిగారు స్టేట్‌మెంట్ ఇచ్చిన పిదప సి.ఎం.గారు సభ్యుల ఆవేదనలో పాలు పంచుకున్నందుకు ధన్యవాదాలు. కాని మా అభిప్రాయం కూడా వినాలి. ఎంత మందిని అరెస్టు చేశారు? ఈ ప్రైవేటు స్కూలు టీచరుకు పేపరు ఎవరు లీక్ చేశారు? కఠినమైన చర్య ఏమైనా తీసుకున్నారా? ఒక్క కేసు పెట్టడం తప్ప. మా రియాక్షను వినాలి మీరు దయచేసి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- నోటీసు ఇవ్వండి, చూస్తాము.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- నోటీసు ఇవ్వమంటారా?

మిస్టర్ స్పీకర్:- 304 క్రింద నోటీసు ఇవ్వండి, నోటీసు ఇస్తే చూస్తాను.

శ్రీ మహమ్మద్ అమానుల్లా ఖాన్:- సర్, ఈ ఎస్.ఎస్.సి. ఎగ్జామినేషన్ పేపర్ లీకేజ్ గురించి నేను పొద్దున్న ఎడ్జర్న్‌మెంట్ మోషన్ ఇచ్చాను. మీరు డిజ్ అలౌ చేశారు. మంత్రిగారు రిప్లయి ఇచ్చిన తరువాత ఏమైనా అనుమానం ఉంటే నేను సమయం ఇస్తాను అన్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు స్టేట్‌మెంట్ ఇచ్చారు. కాని చాలా అనుమానాలున్నాయి. మేము 304 కూడా ఇచ్చాము. Today only we have submitted it under 304. మీరు అడ్మిట్ చేసి...

Mr. Speaker:- I am not allowing under 304 today. Any how I will look into the matter. I will examine it.

(ఇంటరప్షన్స్)

Sri Asaduddin Owaisi:- Sir, one submission.

(ప్రతి పక్ష సభ్యుల నుంచి తీవ్ర అంతరాయం)

Mr. Speaker:- Mr. Owaisi, what is your submission?

Sri Asaduddin Owaisi:- Sir, this leakage was only with the connivance of the some section of the Secondary Education Employees. The Government should conduct an enquiry and establish the truth.

మిస్టర్ స్పీకర్:- గవర్నమెంట్ కూడా క్లియర్‌గా ఆన్సర్ చెప్పింది. సి.బి.సి.ఐ.డి. వారు ఎంక్వైరీ చేస్తున్నారు. చేసిన తరువాత మిగతా వారి మీద కూడా యాక్షన్ తీసుకుంటారు.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- అధ్యక్షా, ఆల్‌రెడీ అందరికీ మనవి చేశాను ఈ విషయంలో. వారి స్టేట్‌మెంట్ తరువాత వచ్చిన నా ఇన్ఫర్మేషనుతో నేను చెప్పాలనే ఆతురతతో వచ్చాను కాని జరిగినదానిని కప్పిపుచ్చాలని కాదు. అంతే కాదు, సి.బి.సి.ఐ.డి. ఎంక్వైరీకి ఆర్డరు చేశాను. ఇందుకు బాధ్యులైన అధికారులు – పరీక్షల కమీషనర్‌ను, అదనపు కమీషనర్‌ను, ఇద్దరినీ కూడా బాధ్యతల నుంచి తప్పించడం జరిగిందని మనవి చేశాను. అదే విధంగా తమ బాధ్యతలను విస్మరించి, ఇందుకు కారణభూతమైన మరొక అధికారి ఎవరైతే ఉన్నారో, ఆమెను కూడా వెంటనే సస్పెండ్ చేయడం జరిగిందని మనవిచేస్తున్నాను. ఇందుకు కారణమైన సుబ్బారావుగారిని కూడా అరెస్టు చేయడం జరిగింది. ఆ స్కూలుకు రికగ్నిషను కూడా తొలగించడం జరిగిందని మనవి చేస్తున్నాను. ఎక్కడైనా పరీక్షలు ఈ విధంగా జరిగాయి అంటే, అది మన అందరి బాధ్యతగా స్వీకరించవలసిన విషయమని ఈ సందర్భంలో సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఇంత పెద్ద రాష్ట్రంలో ఒకేసారి పరీక్షలు జరిగితే, ఏమూలో ఇటువంటివి జరుగుతున్నాయి కాబట్టి ఇటువంటివి జరుగకుండా "శ్రీ ఎడ్యుకేషన్ మ్యాన్ కమిషన్" ఒకటి ఏర్పాటు చేయాలని సూచనప్రాయంగా మనవి చేశాను. కాబట్టి ముందుముందు ఇటువంటి సంఘటనలు కాని, ఇటువంటి అనుభవాలు కాని జరుగకుండా పూర్తిగా నివారించడానికి ప్రభుత్వం యత్నిస్తుందని గౌరవ సభ్యులకు మీద్వారా మనవి చేస్తున్నాను.

(ప్రతిపక్ష సభ్యుల నుంచి తీవ్ర అంతరాయం)

Mr. Speaker:- Now we will take-up 304.

శ్రీ పి. జనార్దన్‌రెడ్డి:- అధ్యక్షా, సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ కేంద్రీయ విద్యాలయం..

(అంతరాయం)

Mr. Speaker:- Whatever Janardhan Reddy Speaker other than 304 will not go to the record.

(Interruptions by Sri P. Janardhan Reddy)

నేను మీరు చెప్పేది వినదలచుకోలేదు. డి. చిన్నమల్లయ్యగారూ, మీరు మాట్లాడండి.

If you want to have further discussion, you bring it in another form, but not like this.

శ్రీ డి. చిన్నమల్లయ్య:- అధ్యక్షా, కరీంనగర్ జిల్లాలోని గోదావరి ఖని....

(కాంగ్రెసు పార్టీ సభ్యుల నుంచి తీవ్ర అంతరాయం)

Mr. Speaker:- The Government have sufficiently answered the questions. If you want to have further discussion on it, you can give a separate notice under 304. I had already allowed an half-an-hour discussion on this. Now, I cannot allow more than that. దీని మీద ఇంక అభిప్రాయం లేదు. సి.ఎల్.పి. లీడరు మాట్లాడారు.

(కాంగ్రెసు పార్టీ సభ్యుల నుంచి తీవ్ర అంతరాయం)

Mr. Speaker:- What is your advice Mr. Kodanda Reddy?

శ్రీ ఎం. కోదండరెడ్డి:- అధ్యక్షా, తమరు వినండి. మా ఆవేదన అంతా ఒక్కటే. ఇది విద్యార్థులకు సంబంధించిన సమస్య. ఇప్పటికి రెండు పేపర్లు లీక్ అయ్యాయి. దీనివల్ల విద్యార్థులు చాలా బాధపడుతున్నారు. తమరు పొద్దున అన్నారు, ఈ రోజు చర్చకు అవకాశం ఇస్తామని.

Mr. Speaker:- An inquiry was already ordered by the Government. It was entrusted to CBCID. It will look into the matter. I once again appeal to you to take your seat. I do not allow anything.

శ్రీ ఎం. కోదండరెడ్డి:- దీనిపైన చర్చ జరగాలి. దీనిపైన చర్చ జరగకపోతే న్యాయం జరగదు.

Mr. Speaker:- If you want to give any suggestion, you give it in writing. Please do not waste the time of the Assembly.

శ్రీ ఎం. కోదండరెడ్డి:- అధ్యక్షా, ఈరోజు పొద్దున్నే మీరు ఒక మాట అన్నారు.

Mr. Speaker:- Please let me confirm. Let me repeat again. I never told that I will allow it today under 304.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు:- అధ్యక్షా, వివరాలు చెప్పాను. జరిగిన దానిని వివరించాను. ఏమీ దాచలేదు. పైగా పరీక్షల పేపర్లు లీక్ అవడం ఇక్కడే కాదు, సెంట్రల్ గవర్నమెంటు స్కూల్స్‌లో కూడా అయ్యాయి. ఇదేమీ క్రొత్త కాదు. దానికి బాధ్యులైన వారిపై చర్య తీసుకున్నాను. మేమేమీ దీనిని సమర్థించడం లేదు. సంబంధిత అధికారులపై చర్య తీసుకోవడం జరిగింది. ఏ విధంగానూ నిర్లక్ష్యం చేయడం జరగదని మీద్వారా వారికి హామీ ఇస్తున్నాను. Please believe the Government. We are in favour of inviting suggestions and we will definitely take action on the people responsible for this leakage. రేపు పరీక్ష ఎట్లా నిర్వయించడానికి మేము యాక్షన్ తీసుకుంటున్నాము. ఇంక వివరాలు చెప్పడానికి కూడా ఏమీ లేవు, మాట్లాడవలసింది కూడా ఏమి లేదు.

శ్రీ పి జనార్దనరెడ్డి:- అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు దీనిని సీరియస్‌గానే తీసుకున్నారు, బాగానేఉంది, మంత్రులకు, ఇతర అధికారులకు దీని గురించి చెప్పమనండి. ఈ ప్రైవేట్ ట్యుటోరియల్ కలేజీల వల్ల ఇదంతా లీక్ అవుతోంది. వాటి మీద చర్యలను తీసుకోమనండి. మేము అధికారంలో ఉన్నప్పుడు కూడా ఈ విధంగా అయ్యింది. అందుకే ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకురావడం అయ్యింది. ఇక ముందయినా గట్టి చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా తమద్వారా కోరుతున్నాను.

ఉ. 10.50

రూలు – 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకురాబడిన విషయము:
'కరీంనగర్ జిల్లా, గోదావరి ఖనిలో పోలీసుల చిత్రహింసలవల్ల, ముగ్గురు స్త్రీలు మరణించుటను గుర్చి'.

శ్రీ పి. జనార్ధన్‌రెడ్డి:- అధ్యక్షా, కరీంనగర్ జిల్లా, గోదావరి ఖని, తిలక్‌నగర్‌లో 20-3-95న దాసరి వెంకటేశ్వర్లు తన కూతుర్ని కాశీపాకబాబు అనే వ్యక్తి

అపహరించుకొనిపోయి వివాహం చేసుకున్నాడని ఫిర్యాదు చేయడం జరిగింది. అతను ఈ విధంగా పోలీస్ స్టేషన్‌లో ఫిర్యాదు వచ్చిన అనంతరం ఈ కాశీపాకబాబు తల్లియైన కనకమ్మ, చెల్లెళ్లయిన ఉమ, సంధ్యలను సబ్ ఇన్స్‌పెక్టర్, కానిస్టేబుల్ వచ్చి వారి ఇంటి నుండి గోదావరి ఖని 1 వ టౌన్ పోలీస్ స్టేషన్‌కి తీసుకువెళ్లడం జరిగింది. ఈ పోలీసు వారు వీరి ముగ్గురికి లాకప్‌లోపెట్టి బాగా వేధించడం, బాధలు పెట్టడం జరిగింది. మరుసటి రోజు కూడా ఇదే విధంగా జరిగింది. దీనిని తట్టుకోలేక వారంతా 22–3–95న ఆత్మహత్య చేసుకోవడం జరిగింది. అనామకులయిన ఆ హరిజన మహిళలను ఈ విధంగా పోలీస్ స్టేషన్‌కు తీసుకువెళ్లినా వారిని లేడీ కానిస్టేబుల్స్‌చేత తగిన ప్రశ్నలు అడిగించాలి. కాని మగ కానిస్టేబుల్స్ వీరిని వేధించారు. ఈ విధంగా పోలీసువారు నిండు ప్రాణాలను బలిగొన్నారు. ఈ విధంగా ప్రాణాలు బలిగాన్నవారి మీద ఎటువంటి చర్యా లేకుండా పక్కింటివారు తిట్టినందువల్ల వారు ఆత్మహత్య చేసుకున్నారని అంటే ఇది ఎంత వరకు నిజము అనేది హోం మినిస్టర్ గారిని కోరుతున్నాను. కనకమ్మ కొడుకు చేసినందుకుగాను ఆమె మైనర్ బాలికలు, ఆమె ఎందుకు వేధించబడ్డారు. వారి ప్రాణాలు ఎందుకు పోయాయి. అసలు దీనికి బాధ్యులయిన పోలీస్ అధికారులను వదలివేసి వేరేవారు కంప్లయింట్ చేశారని వారి మీద కేసులుపెట్టి, వారిని వేధించడంతప్ప మరొకమార్గం కనబడలేదు. పోలీసు అధికారులు మంచిచేస్తే వారికి మెడల్స్ మొదలయినవి ఇవ్వడం జరుగుతుంది. తప్పు చేసినట్లయితే వారిని శిక్షించాలి. ఏ పోలీసు అధికారులు వీరిని లాకప్‌లో పెట్టి వేధించారో, కొట్టారో అటువంటివారిపైన చర్యలు తీసుకోకపోతే ఎలా? వీరంతా హరిజనులు. రోజు కూలీ చేసుకుని బ్రతికేవారు. అటువంటివారిపైన అత్యాచారం చేయడం అనేది మంచిది కాదు. కావున సబ్ ఇన్స్‌పెక్టర్‌ని సస్పెండ్ చేసి సి.బి.సి.ఐ.డి. ఎంక్వయిరీ పెట్టించమనండి. దీనికి బాధ్యులైన వ్యక్తుల మీద చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ డి. చినమల్లయ్య:– అధ్యక్షా, కంచే చేను మేస్తే కాపు గతి ఏమిటి అన్నట్లు, రక్షించవలసిన పోలీసులే మానాభిమానాలను రక్షించలేక భక్షిస్తూ ఉంటే ప్రజల గతి ఏమికానున్నదో పరిశీలించండి. గోదావరి ఖని, తిలక్‌నగర్‌లో ఒక అబ్బాయి ఒక అమ్మాయిని బలవంతంగా అపహరించుకొనిపోయాడు. చట్టపరంగా ఏదయినా యాక్షన్ తీసుకోవలసి ఉంటే ఆడపోలీసుల ద్వారా విచారణ జరిపించాలి. కాని ఆడపోలీసుల ద్వారా ఈ విచారణ జరిపించలేదు. బాధలు అనుభవించింది. ఆడవారే. ప్రాణాలు కోల్పోయినవారు ఆడవారే రెండు వైపులా ఆడవారే. అసలు అన్యాయం అనేది పోలీసు స్టేషన్‌లో జరిగిందని ఈ సభలో నేను తెలియజేస్తున్నాను. వెంకటేశ్వర్లు పోలీసు స్టేషన్‌కి వచ్చి నిందితుని తల్లికి, చెల్లెళ్లకి వీరు ఎక్కడ ఉన్నారు అనేది ఫోన్ ద్వారా తెలిసి ఉంటుందని అనడం అంతా బూటకం. ఇదంతా సృష్టించడం జరిగింది. ఆ అమ్మాయి, అబ్బాయి ఎక్కడ ఉన్నారనేది చెప్పమని ఈ ముగ్గురు ఆడవారిని పిలిపించి మగపోలీసులు రెండు రోజులు చిత్రహింసలు పెట్టడం, విపరీతంగా కొట్టడం, బూతులు తిట్టడం జరిగింది. కనకమ్మ తమ్ముడు

బాలయ్య అక్కడికి వెళ్లి జోక్యంచేసుకొని వీరంతా ఆడావారు, రేపు అడగండి వీరిని వదిలి పెట్టండని పోలీసువారితో చెప్పి వారిని ఇంటికి తీసుకువెళ్లడం జరిగింది. కాని మరుసటి రోజుకూడా మగ పోలీసులే వీరిని పోలీసు స్టేషన్‌లో నిందిస్తూ చిత్రహింసలు చేశారు. వీరు ఇంటికి చేరుకున్నాక అపహరణకు గురయిన సునీత తల్లి పుష్పలత వారి బంధువులు ఈ ఇంటి మీదకు వచ్చి వీరిని కొట్టి బూతులు తిట్టారు. ఈ 15, 13 సంవత్సరాల పిల్లలు తమను పోలీస్ స్టేషన్‌లో పోలీసులు ఈ విధంగా చిత్రహింసలు పెట్టారు, ఇక తమకు పెండ్లి కాకపోవచ్చు అని అవమానాన్ని తాము భరించలేమని ఆత్మహత్య చేసుకున్నారనే విషయం ఈ సంఘటననుబట్టి తెలుస్తుంది. పిల్లలనుకన్న ఏ తల్లిదండ్రులు భరించలేని పరిస్థితి ఇది. ఆ కుటుంబానికి తగిన నష్టపరిహారాన్ని ఇప్పించి, దీనికి బాధ్యులయిన వారిని శిక్షించాలని కోరుతున్నాను. జ్యుడీషియల్ ఎంక్వయిరీ చేయించి వారిని 304 క్రింద శిక్షించాలని మారొక సారి కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

హోం శాఖ మంత్రి (శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి):– కరీంనగర్ పోలీసు సూపరింటెండెంటు ఇలా తెలియజేశారు. గోదావరి ఖని, తిలక్‌నగర్‌లోని ఎస్ అండ్ పి.సి.లో ఆర్.జి. 111లో సెక్యూరిటీ గార్డుగా పనిచేస్తున్న మాల కులస్తుడయిన రాములుగారి కుమారుడు 48 సంవత్సరాల వయస్సుగల దాసరి వెంకటేశ్వర్లు 20–3–95 తేదీన ఉదయం 11.00 గంటల సమయంలో గోదావరి ఖని 1వ టౌన్ పోలీసు స్టేషను సబ్ ఇన్‌స్పెక్టరుకు ఒక ఫిర్యాదును ఇచ్చారు. అందులో ఆయన ఇలా పేర్కొన్నారు. తాను గోదావరి ఖని, తిలక్‌నగర్‌లో హరిజన కులస్తుడైన కాశీపాక వీరాస్వామి ఇంట్లో అద్దెకు ఉంటున్నానని, వీరాస్వామి కుమారుడు 24 సంవత్సరాల కాశీపాక బాబు, సుమారు 14 సంవత్సరాల వయస్సుగల తన కుమార్తె దాసరి సునీతను బలవంతంగా వివాహం చేసుకునే ఉద్దేశంతో అపహరించుకుపోయాడని, తగు చర్య తీసుకోవలసిందిగా కోరారు.

పై ఫిర్యాదు అందిన మీదట, గోదావరి ఖని 1వ టౌను పోలీసు స్టేషను సబ్ ఇన్‌స్పెక్టరు మొయినుద్దీన్ అలీ, ఐ.పి.సి. 366–ఎ సెక్షను క్రింద నేరం నెం. 139–95 ఒక కేసును రిజిస్టరు చేసుకొని దర్యాప్తు ప్రారంభించారు. ఆయన ఫిర్యాదుదారుడ్ని, ఆయన భార్య పుష్పలతను, కుమారుడు రాఘవులు బాబును ప్రశ్నించి నిందితుడైన బాబును, బాధితురాలైన బాలిక సునీతను కొనుగొనడానికి ప్రయత్నం చేశారు. కాని వారు దొరకలేదు నిందయపిన గురించి, బాధితురాలైన బాలికను గురించి విచారణలు జరిపేందుకు, నిందితుడు, ఆ బాలిక జాడ కనుగొనడానికి నిందుతుని కుటుంబ సభ్యులను స్టేషనుకు తీసుకువచ్చేందుకు సబ్‌ఇన్‌స్పెక్టరు పోలీసు కానిస్టేబులు 1953ను పంపారు.

21–3–1995 తేదీన సాయంత్రం సుమారు 5 గంటల సమయంలో ఫిర్యాదు దారు, వెంకటేశ్వర్లు పోలీసు సబ్ ఇన్‌స్పెక్టరు వద్దకు వచ్చి నిందితుని సోదరిలైన

సంధ్య, ఉమాలకు నిందితుడి నుండి ఒక ఫోను వచ్చిందన్నీ, వారికి నిందుతుడు, తన కుమార్తెవున్న చిరునామా తెలుసునని ఆయన తెలియజేశారు. అందుచేత, పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు వెంటనే పోలీసు కాన్స్టేబులు 1953ను పిలిచి నిందిదుతి ఇంటికి వెళ్ళి అతని కుటుంబ సభ్యులను విచారణ జరపడానికిగాను తన ముందు పోలీసు స్టేషనులో హాజరు పరచవలసిందని ఆదేశించారు.

తదనుసారంగా, పోలీసు కాన్స్టేబులు 1953 నిందుతుని తల్లి 37 సంవత్సరాల కాశీపాక కనకమ్మను, నిందితుని చెల్లెండ్రు అయిన 15 సంవత్సరాల కాశీపాక సంధ్య, 13 సంవత్సరాల ఉమను గోదావరి ఖని 1వ టౌను పోలీసు స్టేషనుకు తీసుకువచ్చి పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు సమక్షంలో హాజరుపరిచారు. పోలీసు సబ్ఇన్స్పెక్టరు నిందితుడిని గురించి బాధిత బాలికను గురించి సమాచారంరాబట్టే నిమిత్తం వారిని ప్రశ్నించగా తమకు టెలిఫోన్ కాల్ ఏదీరాలేదని నిందుతుని జాడతమకు తెలియదని విన్నవించుకున్నారు.

కాశీపాక కనకమ్మ తమ్ముడు మండా బాలయ్య జోక్యం కల్పించుకోగా, మరుసటి రోజు ఉదయం గోదావరి ఖని 1వ టౌను పోలీసు స్టేషను సర్కిలు ఇన్స్పెక్టరు జరిపే విచారణ కోసం పోలీసు స్టేషనుకు మళ్ళీ హాజరు కావాలని ఆదేశిస్తూ, తల్లి, ఆమె ఇద్దరు కూతుళ్ళను పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు సాయంత్రం ఇంటికి పంపివేశారు.

22-3-1995 తేదీన ఉదయం సుమారు 6 గంటలకు మండా బాలయ్య, కనకమ్మ, సంధ్య, ఉమలను గోదవరిఖని 1వ టౌను పోలీసు స్టేషనులో సబ్ ఇన్స్పెక్టరు మొయినుద్దీన్ ముందు హాజరుపరిచారు. ఉదయం 9 గంటలకు గోదావరిఖని 1వ టౌను పోలీసు స్టేషను సర్కిలు ఇన్స్పెక్టరు, పోలీసు స్టేషనుకు వచ్చిన తల్లి, ఆ ఇద్దరు కుమార్తెలను విచారణ జరిపి అదేరోజు మధ్యాహ్నం 3 గంటల సమయంలో వారిని ఇంటికి పంపివేశారు. వారు తిన్నగా తమ ఇంటికి వెళ్ళిపోయారు. వారు ఇంటికి తిరిగిరావడం గమనించిన అపహరణకు గురైన బాలిక సునీతయొక్క తల్లి దాసరి పుష్పలత ఆమె కుటుంబ సభ్యులు కూడా కనకమ్మను ఆమె కుమార్తెలను అసభ్య పదజాలంతో తిట్టారు.

ఈ సంఘటనకు కనకమ్మ, ఆమె ఇద్దరు కుమార్తెలు అవమానం భరించలేక ఆత్మహత్య గురించి ఒక చీటీ వ్రాసి తమ ఇంట్లో "ఎండోసల్ఫాన్" అనే పురుగుల మందు త్రాగి అపస్మారక స్థితిలో పడిపోయారు.

22-3-1995 తేదీన సాయంత్రం సుమారు 6 గంటల సమయంలో గోదావరి ఖని 8వ ఇంక్లైయిన్ కోల్ ఫిల్లరు తిప్పరాజు రాజయ్య ఆ ముగ్గురు మహిళలను వారి ఇంటిలో అపస్మారక స్థితిలో పడివున్నట్లు గమనించి, వారిని గోదావరి ఖనిలోని సింగరేణి కాలరీస్

ఏరియా ఆసుపత్రికి తరలించారు. ఆసుపత్రికి పోతుండగా మార్గమధ్యంలో సంధ్య మరణించింది. అయితే, అదేరోజున చికిత్స పొందుతూ మిగిలిన ఇద్దరూ ఆసుపత్రిలో మరణించారు.

గోదావరి ఖని ఏరియా ఆసుపత్రి వైద్య అధికారి నుండి మరణ సమాచారం అందిన వెంటనే, గోదావరి ఖని 1వ టౌను సర్కిలు ఇన్‌స్పెక్టరు సి.ఆర్.పి.సి. 174 సెక్షను క్రింద నేరం నెం. 140/95గా ఒక కేసును రిజిష్టరు చేశారు. గోదావరి ఖని అసిస్టెంటు పోలీసు సూపరింటెండెంటు ఉత్తరువులననుసరించి గోదావరి ఖని 2వ టౌను పోలీసు స్టేషను సిర్కిలు ఇన్‌స్పెక్టరు దర్యాప్తును చేపట్టారు. పోలీసు సర్కిలు ఇన్‌స్పెక్టరు 22–3–1995 తేదీన నేర సంఘటన స్థలాన్ని సందర్శించి పంచనామా చేసి ఆత్మహత్య చేసుకుంటున్నట్లు వ్రాసిన రెండు లేఖలతోపాటు ముఖ్యమైన సాక్ష్యాధారాలను స్వాధీనపరచుకున్నారు.

ఆయన 23–3–1995న గోదావరి ఖని సింగరేణి కాలరీస్ ఏరియా ఆసుపత్రిలో మృతులైన ఆ ముగ్గురి శవాల పంచనామా నిర్వహించి, శవపరీక్ష కోసం వాటిని రామగుండంలోని ప్రభుత్వ సివిలు ఆసుపత్రి వైద్య అధికారికి పంపించారు. 23–3–95న వైద్యులు బృందం మృతుల శవాలపై శవపరీక్షను జరిపి, విషపూరితమైన పురుగు మందులను సేవించన కారణంగా ఊపిరాడక గుండె ఆగి మరణం సంభవించినట్లు అభిప్రాయపడ్డారు.

గోదావరి ఖని 1వ టౌను పోలీసు స్టేషనులో ఐ.పి.సి.366–ఎ సెక్షనుకింద నేరం నెం. 139/95గా సిఆర్.పి.సి. 174 సెక్షను క్రింద నేరం నెం. 140/95గా రిజిస్టరు అయిన రెండు కేసులు దర్యాప్తులో ఉన్నాయి.

గౌరవ సభ్యులు శ్రీ జనార్ధన్‌రెడ్డి, శ్రీ చిన్నమల్లయ్యగార్లు అన్నట్లు పోలీసుల యొక్క వేధింపుల వల్లనే ఆత్మహత్య చేసుకొన్నారని అనడం వాస్తవం కాదు. శ్రీ దాసరి వెంకటేశ్వర్లు యొక్క కుటుంబ సభ్యులు దూషించడం వల్లనే తీవ్రమైన అవమాన భారముతోనూ, చుట్టుపక్కల వారు నిందించడం వల్ల ఆ అవమానభారం భరించలేక ఆత్మహత్య చేసుకోవడం జరిగింది. అంతేగాని పోలీసుల వేధింపుల వల్ల అని వారు వ్రాసిన ఉత్తరంలో కూడా ఎక్కడా మెన్షన్ చేయలేదు. మా చావుకి ఎవరూ బాధ్యులు కాదని వారు స్పష్టముగా లేఖలో వ్రాయడం జరిగిందని తెలియజేస్తున్నాను. ఈ సంఘటనకు సంబంధించి కలెక్టర్‌గారు ఆర్.డి.ఓ. గారి చేత మెజిస్ట్రీరియల్ ఎంక్వయిరీ చేయాలని ఆదేశించారు. విచారణ జరుగుతోందని కూడా సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. చట్టాన్ని

ఉ. 11.00

శాంతి భద్రతలను కాపాడవలసిన పోలీసులు హద్దుమీరి ప్రవర్తించినట్లయితే వారిపై క్రమశిక్షణ చర్యలు తీసుకోవడంలో ప్రభుత్వం వెనుకంజ వేయదని మనవిచేస్తున్నాను. అలాగే, ప్రతి సంఘటనకి సంబంధించి పోలీసులపైన నిందలు వేయడం వల్ల వారి ఆత్మస్థైర్యాన్ని, విశ్వాసాన్ని దెబ్బతీస్తుందని తెలియజేస్తున్నాను. ఈ సంఘటనపై ఆర్.డి.ఓ.గారి మేజిస్ట్రీరియల్ ఎంక్వయిరీ పూర్తి అయిన పిదప దోషులు ఎవరైనప్పటికి తప్పక చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. జనార్ధన్‌రెడ్డి:– అధ్యక్షా, ఎవరో తిట్టారు అన్నంత మాత్రాన ఆత్మహత్య చేసుకోంటారు అన్నది వాస్తవం కాదు. వారి కుటుంబ సభ్యులు ఉత్తరం వ్రాసి మమ్మలను కలవడం జరిగింది. పోలీసు స్టేషన్‌లో బాగా అట్రాసిటీలు చేసిన దాని గురించి, బూతులు తిట్టిన దాని గురించి, వారిని చిత్ర హింసలు పెట్టిన దాని గురించే వారు ఆత్మహత్య చేసుకోవడం జరిగింది. ఇంతకు ముందే వివరించాను. బాబు అనే వ్యక్తి ఒక అమ్మాయిని పెళ్లి చేసుకోవడం జరిగింది. అతను పెళ్లి చేసుకొన్నట్లు ఆయన తల్లి, చెల్లెళ్లకు కూడా తెలియదు. దీని పైన పెళ్లి కుమార్తె తండ్రి పోలీసు స్టేషన్‌లో ఫిర్యాదు ఇవ్వడం జరిగింది 22వ తారీకున పోలీసు కానిస్టేబుల్, (నెం. 1953), సబ్ ఇన్స్‌పెక్టర్ వచ్చి నిందితుడి చెల్లెళ్ళు ఇద్దరిని తీసుకువెళ్లి ఎన్నో హింసలు పెట్టిన తరువాత వారు ఆత్మహత్య చేసుకోవడం జరిగింది. వారు వ్రాసిన ఉత్తరం కూడా కల్పిత ఉత్తరమేమో, మీకు తెలియడం లేదు. కాబట్టి వెంటనే సి.బి.సి.ఐ.డి. వారి చేత యింక్వయిరీ చేయించండి. ఈ సంఘటనకు సంబంధించి ఆ ఎస్.ఐ. బాధ్యుడు, ముందు అతనిని సస్పెండ్ చేయండి. నిజానిజాలు బయటపడాలంటే సి.బి.సి.ఐ.డి. చేత తప్పక యింక్వరీ చేయించాలి.

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి:– సంఘటన జరిగిన పిదప ప్రజా ప్రతినిధులంతా ధర్నా చేయడం జరిగింది. సంఘటనా స్థలాన్ని జిల్లా కలెక్టర్, ఎస్.పి. మరియు ఆర్.డి.ఓ. సందర్శించిన అనంతరం ఆర్.డి.ఓ. మెజిస్ట్రీరియల్ యింక్వయిరీకి ఆదేశించడం జరిగింది. ఆ రిపోర్ట్ వచ్చిన తరువాత కూడా సభ్యులు తృప్తి చెందకపోతే ఏదైనా చేస్తాము కాని, ఎప్పుడూ ప్రతి విషయానికి సి.బి.సి.ఐ.డి., చేత ఎంక్వయిరీకి ఆదేశించడం మంచిది కాదు. స్థానికంగా ఉన్న పోలీసులే విధిని నిర్వహించాలి. లేకపోతే వారు ఎందుకు ఉన్నట్లు. విధి నిర్వహణలో జిల్లా యంత్రాంగం ఉంది. మెజిస్ట్రీరియల్ యింక్వయిరీకి ఆర్.డి.ఓ.గారిని ఆదేశించారు. ఇక సి.బి.సి.ఐ.డి. చేత ఎంక్వయిరీ చేయించవలసిన అవసరం లేదు.

శ్రీ పి. జనార్ధన్‌రెడ్డి:– మేము కేసు యొక్క గ్రావిటీని బట్టి సి.బి.సి.ఐ.డి. చేత ఎంక్వయిరీ చేయించమని అడుగుతున్నాము. ఇంతకు ముందు లాగా జుడిషియల్, లేక హై కోర్టు సిటింగ్ జడ్జి చేత అడగడం లేదు. ప్రజా ప్రతినిధులు అంటున్నారు. మొదట మాల మల్లేష్ ఎం.ఎల్.ఎ. పేరే ఉంది. ఆయన మీరి పార్టీ వారే....

మిస్టర్ స్పీకర్:– ఇండిపెండెంటు.

శ్రీ పి. జనార్ధన్‌రెడ్డి:– ఆయన వారి పార్టీలోనే చేరారు. అనోసియేటెడ్ మెంబర్. వారి కుటుంబ సభ్యులు అంతా వచ్చి మాకు చెప్పారు. కాబట్టి సంబంధిత ఎస్.ఐ.ని వెంటనే సస్పెండ్ చేసి సి.బి.సి.ఐ.డి., చే యింక్వయిరీ చేయించాలి. ఇది కూడా మీ శాఖకు సంబంధించినదే కదా. మేము సెంట్రల్ సి.బి.సి.ఐ.డి., చేత యింక్వయిరీ చేయించమని అడగడం లేదు కదా.

శ్రీ ఎం. కోదండరెడ్డి:– మంత్రిగారు చేసిన ప్రకటనలోనే చెప్పారు. వారు అవమానం భరించలేక పురుగుల మందు త్రాగి చనిపోయారని ఒప్పు కొంటున్నారు. అవమానం అంటే పోలీసు స్టేషన్‌లో చేసిన అవమానాన్ని భరించలేకనే చనిపోయారన్నది స్పష్టంగా తెలుస్తున్నది. ఈ మధ్య కాలంలో పోలీసు స్టేషన్‌లలో ఈ విధంగా అవమానాలకు గురై చనిపోయిన వారు చాలా మంది ఉన్నారు. వాస్తవాలు బయటకు రావాలి. ఆ అధికారిని వెంటనే సస్పెండ్ చేయాలి. సి.బి.సి.ఐ.డి. వారి చేత యింక్వయిరీ చేయించినట్లయితే ఇక ముందు ఇటువంటి సంఘటనలు జరుగకుండా పేద వారికి అనుమానాలు రాకుండా ఉంటుంది. ప్రాణాలంటే లెఖ లేకుండా పోతోంది. సునాయాసంగా ఎక్కడ పడితే అక్కడ చంపుకొంటున్నారు. దయచేసి మంత్రిగారు సి.బి.సి.ఐ.డి., చేత యింక్వయిరీ చేయించితే బాగుంటుంది.

శ్రీ డి. చినమల్లయ్య:– అధ్యక్షా, మంత్రిగారు న్యాయాన్ని కాపాడవలసిన అవసరం ఉంది. అవమానం భరించలేక చనిపోయారు అంటున్నారు. నిందితుని సోదరిలకు నిందితుడు ఫోన్ చేశాడన్న నెపంతో పోలీసులు ఆ సోదరిలను పోలీస్ స్టేషన్‌కి పలిపించి విచారించారు. వారిని విచారించడానికి అక్కడ ఆడ పోలీసులు లేరు. ముఖ్యంగా పోలీసులు వారిని అడగవలసిన పద్ధతిలో అడగక చిత్రహింసలకు గురిచేసి, అవమాన పరచినందువల్లనూ, వారి ఇండ్ల పరిసరాలలో ఉన్నవారు తిట్టి కొట్టడం వల్ల ఆ పెళ్లి కాని పిల్లలు తమ జీవితాలు వృథా అయిపోయినాయని తలచి, ఈ అవమానాన్ని భరించలేక ఆత్మహత్య చేసుకొన్నారు. కాబట్టి వెంటనే నిందితులను శిక్షించాలి. ప్రభుత్వం చనిపోయిన వారికి నష్టపరిహారం చెల్లించాలి.

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి:– కలెక్టరుగారిని ఆర్.డి.ఓ. గారిని మెజిస్ట్రియల్ ఉ.
ఎంక్వయిరీ కోసం ఆదేశించడం జరిగింది. ఇక్కడ ఎవరినీ అనుమానించవలసిన అవసరం 11.10
లేదు. స్పష్టంగా తెలిసింది ఏమిటి అంటే వారు పురుగుల మందును సేవించి మరణించారని. ఈ విషయాన్ని వైద్యులు కూడా స్పష్టంగా తేల్చి చెప్పడం జరిగింది. దానివల్ల వారు

పోలీసుల వేధింపులవల్ల మరణించలేదని స్పష్టమౌతోంది· కనుక ఈ విషయాన్ని గమనించవలసిందిగా సభ్యులకు మరోమారు తెలియజేస్తున్నాను· మేజిస్ట్రీరియల్ ఎంక్వయిరీ తరువాత ఒక వేళ పోలీసుల వేధింపులవల్ల వారు మరణించడం జరిగిందని తెలిస్తే తప్పకుండా సంబంధిత వ్యక్తులపై చర్య తీసుకోవడం జరుగుతుంది· చాలా సందర్భాలలో మనం చూస్తున్నాం· కోదండరెడ్డిగారు కూడా చెప్పారు· పోలీసుల వద్ద అక్కౌంటబిలిటీ వుంది· పోలీస్ స్టేషన్స్‌లో లాకప్ డెత్‌లు అవి జరుగుతున్నాయి· అయితే యిలాంటి విషయాలు ప్రభుత్వానికి తెలిస్తే మాత్రం చూస్తూ ఊరుకోదు· అయితే ప్రతిదానికి కూడా పోలీసులపై నిందవేసి వారి ఆత్మస్థైర్యంపై దెబ్బ కొట్టకూడదు· కలెక్టరుగారు అందించిన మెజిస్ట్రీరియల్ ఎంక్వయిరీ రిపోర్టు తరువాత, ఎవరు ఏ స్థాయిలో తప్పు చేశారన్నది చూసి తప్పనిసరిగా చర్యలు వారిపై తీసుకోవడం జరుగుతుంది·

Mr. Speaker:- All the papers are deemed to have been laid, placed on the table of the House.

సభా సమక్షములో ఉంచిన పత్రము

A copy in each of the 13th and 14th Annual Reports for the years 1986-88 and 1988-89 of A.P. Dairy Development Corporation Limited, together with Auditor's Report and the Report of the Comptroller and Auditor General of India for the period ended 31st March, 1988 and 31st March, 1989, in pursuance of Section 19 (4) of the companies Act, 1956.

సభా సమక్షములో పెట్టిన పత్రము

A copy of the Report on the decisions of the Business Advisory Committee taken at its meeting held on 31st March, 1995.

ప్రభుత్వ ప్రతిపాదనలు: ప్రభుత్వ లెక్కల సమితి, అంచనాల సమితి, ప్రభుత్వ సంస్థల సమితి ఏర్పాటు గురించి·

Sri P. Ashok Gajapathi Raju:_ (Deputising the Chief Minister): Sir, I beg to move:

(1) "That the members of this House do proceed to elect in the manner required by Rule 226 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly, 15 members from among their number to be members of the Committee on Public Accounts for the year 1995-96."

(2) "That the members of this House do proceed to elect in the manner required by Rule 228 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly, 15 members from among their number to be members of the Committee on Estimates for the year 1995-96."

(3) "That the members of this House do proceed to elect in the manner required by Rule 231 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly, 15 members from among their number to be members cf the Committee on Public Undertakings for the year 1995-96."

Mr. Speaker:- Motion moved. Now, the question is

(1) "That the members of this House do proceed to elect in the manner required by Rule 226 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly, 15 members from among their number to be members of the Committee on Public Accounts for the year 1995-95."

(2) "That the members of this House do proceed to elect in the manner required by Rule 228 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly, 15 members from among their number to be members of the Committee on Estimates for the year 1995-96."

(3) "That the members of this House do proceed to elect in the manner required by Rule 231 of the Rules of Procedure

and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly, 15 members from among their number to be members of the Committee on Public undertakings for the year 1995-96."

(Pause)

Motion was adopted.

ప్రకటన:

ప్రభుత్వ లెక్కల సమితి, అంచనాల సమితి, ప్రభుత్వ సంస్థల సమితి ఎన్నికల గురించి.

Mr. Speaker:- In accordance with the regulations made by me for the conduct of the elections according to the principle of proportional representation by means of the single transferable vote, I fix the following programme of dates for election of Members for Public Accounts Committee for the year 1995-96, for Estimates Committee for the year 1995-96 and for Public Undertakings Committee for the year 1995-96.

The last date for making nominations: 3-00 PM on 10-4-1995. Monday.

The date for secrutiny of nominations: 11-00 AM on 11-4-1995, Tuesday.

Last date for withdrawal of candidature: 5-00 PM on 13-4-1995, Thursday.

The date on which a poll shall, if necessary, be held 9-00 AM to 2-00 PM on 17-4-1995, Monday in the Committee Hall No. 1 of the New Assembly Buildings, Hyderabad.

ప్రభుత్వ బిల్లు

1995, ఆంధ్రప్రదేశ్ మోటారు వాహనాల పన్ను విధింపు (సవరణ) బిల్లు.

Sri P. Ashok Gajapathi Raju:- Desputising the Minister for Transport):- Sir, I beg to move:

"That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation (Amendment) Bill, 1995."

Mr. Speaker:- Motion moved. Now, the question is:

"That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation (Amendemnt) Bill, 1995."

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was introduced.

1995-96 సంవత్సరమునకు బడ్జెటు (ఆదాయవ్యయ పట్టిక) గ్రాంట్ల కొరకు అభ్యర్థన:

అభ్యర్థన నెం.	XXXVII	- నీటి పారుదల.
అభ్యర్థన నెం.	XXXIX	- విద్యుచ్ఛక్తి అభివృద్ధి.
అభ్యర్థన నెం.	XLV	- విజ్ఞాన శాస్త్రం, సాంకేతిక విజ్ఞానం మరియు పర్యావరణం.
అభ్యర్థన నెం.	XXXVIII	- చిన్న తరహా నీటి పారుదల.

Mr. Speaker:- Now the Demands will be moved.

Sri M. Peda Rattaiah (Deputising the Chief Minister): Sir, I beg to move:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 1945,94,49,000/- under Demand No. XXXVII - Irrigation.

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 588,02,49,000/- under Demand No. XXXIX - Power Development."

Sri N. Chandrababu Naidu (Deputising the Chief Minister): Sir, I beg to move:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 588,02,49,000/- under Demand No. XXXIX - Power Development."

Sri Basheeruddin Babu Khan (Minister for Minorities, Wakf and Science, Technology and Environment: Sir, I beg to move:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 3,72,06,000/- under Demand No. XLV - Science, Technology and Environment."

Sri M. Peda Rattaiah (Minister for Medium and Minor Irrigation):- I beg to move:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 172,60,55,000/- under Demand No. XXXVIII - Minor Irrigation."

Mr. Speaker:- Demands moved.

(Pause)

Mr. Speaker:- All the Cut Motions are deemed to have been moved.

Sri P. Janardhan Reddy:- Sir, I moved:

To reduce the allotment of Rs. 1945,94,49,000/- for Irrigation by. Rs. 100/-.

For not providing sufficient funds to Hundri river and Galeru Nagari Irrigation Projects in the Budget.

To reduce the allotment of Rs. 1945,94,49,000/- for Irrigation by. Rs. 100/-.

For not providing sufficient funds to Pulichintala Project.

To reduce the allotment of Rs. 1945,94,49,000/- for Irrigation by. Rs. 100/-.

For not providing funds to drainage schemes under N.S. Canals and Project.

To reduce the allotment of Rs. 1945,94,49,000/- for Irrigation by. Rs. 100/-.

For not providing sufficient funds for the Modernisation of canals of Krishna Delta.

To reduce the allotment of Rs. 1945,94,49,000/- for Irrigation by. Rs. 100/-.

Sri B. Venkateswara Rao: Sir I move:

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా యలమంచిలి మండలము లక్ష్మీపాలెం అవుట్‌ఫాల్స్ స్లూయిస్ యింతవరకు నిర్మాణం ప్రారంభించనందుకు నిరసనగా

Sri D. Rajagopal:- Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 1945,94,49,000/- for Irrigation by. Rs. 100/-.

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా యలమంచిలి మండలము గంగడపాలెం గ్రామము వద్ద ఏటిగట్టు గండి పెట్టడానికి సహకరించిన కన్సర్వెన్సీ అసిస్టెంటు ఇంజనీరు శ్రీ కె.ఆర్.కె. రాజును బదిలీ చేసి ఎంక్వయిరీ చేసి కఠిన చర్య తీసుకోమని అనేక సార్లు రిప్రజంట్ చేసినను యింతవరకు చర్య తీసుకోనందులకు నిరసనగా.

Sri N. Raghava Reddy:- Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 1945,94,49,000/- for Irrigation by. Rs. 100/-.

శ్రీరాంసాగర్ రెండవ దశకు కేంద్రం నుండి అనుమతి పొందనందుకు, తగినన్ని నిధులు కేటాయించనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 1945,94,49,000/- for Irrigation by. Rs. 100/-.

నల్లగొండ జిల్లాలో నిజాం కాలంలో నిర్మించిన 20,000 ఎకరాలకు నీరందించే ఆసిఫ్‌నెహర్ మధ్యతరహా నీటి పారుదల కాలువకు ఎండ్లు తరబడి బాగుచేయనందుకు నిరసనగా.

Sri J. Ranga Reddy:- Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 1945,94,49,000/- for Irrigation by. Rs. 100/-.

నాగార్జునసాగర్ ఎడమ కాలువ పూర్తిగా దెబ్బ తిన్నప్పటికి రిపేర్ చేయుటకు ప్రయత్నించనందుకు నిరసనగా.

10. Sri N. Narasimha Reddy: Sir, I move:

To reduce the allotment o Rs. 1945,94,49,000/- for Irrigation by. Rs. 100/-.

శ్రీరాంసాగర్ రెండవ దశకు బడ్జెటులో తక్కువ నిధులు కేటాయించినందుకు నిరసనగా.

Sri M.B. Chowhan:- Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 1945,94,49,000/- for Irrigation by. Rs. 100/-.

ఎస్.ఎల్.బి.సి. పథకానికి 100 కోట్ల కేటాయింపు ఈ పథకానికి న్యాయం చేయవని నిరసిస్తూ ఈ తగ్గింపును ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

11. Sri M.B. Chowhan:- Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 1945,94,49,000/- for Irrigation by. Rs. 100/-.

సేద్యపునీటి రంగానికి 612 కోట్ల కేటాయింపు సరిపోదదికాదు. కావున 901 తగ్గించమని ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

13. Sri Kunja Bojji:- Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 1945,94,49,000/- for Irrigation by. Rs. 100/-.

భద్రాచలం నియోజకవర్గంలోని చర్ల మండలంలో తాళ్ళేరు బ్రిడ్జి గోదావరి నీరు పొంగుతో ముంపుకు గురి అయ్యే ప్రమాదమున్నది· అట్టి బ్రిడ్జిని పెంచాలని అనేక సార్లు కోరిన పెంచనందుకు నిరసనగా·

14. Sri D. China Mallaiah:- Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 1945,94,49,000/- for Irrigation by. Rs. 100/-.

ఇరిగేషన్ శ్రీరాంసాగర్ కాల్వను గౌరవనీయులు ప్రధానమంత్రిగారిచే శంఖుస్థాపన చేయబడిన పని ఈనాటికి ప్రారంభము చేయబడనందుకు శింగరయ్య ప్రాజెక్టు కాల్వను ఈనాటికి త్రవ్వకపోవడం, శనిగరం ప్రాజెక్టు ప్రాపర్ చానల్ బాగు చేయబడుట లేనందుకు, బైరారని చెర్వు చింతకలోడ్డి ప్రాపర్ చానల్ లేవని ఆపినందుకు నిరసనగా·

15. Sri K. Subba Raju:- Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 1945,94,49,000/- for Irrigation by. Rs. 100/-.

విజయవాడ నగరంలో బుడమేరు ముంపు నివారణకు విస్తృత చర్యలకై ప్రత్యేక కేటాయింపులు లేనందుకు నిరసనగా·

16. Sri J. Ranga Reddy:- Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 172,60,55,000/- for Minor Irrigation by Rs. 100/-.

నల్లగొండ జిల్లా మిర్యాలగూడ నియోజకవర్గములోని మఠంపల్లి మండలం గుర్రంబోడు లిఫ్టు మంజూరు అయినప్పటికి ఇంతవరకు నిధులు కేలాయించనందుకు నిరసనగా·

To reduce the allotment of Rs. 172,60,55,000/- for Minor Irrigation by Rs. 100/-.

నలగొండ నియోజకవర్గంలోని ఆసిఫ్‌నహార్ కాలువ పనులు పునరిద్ధరించనందున, మునుగోడు మండలంలోని కొరటికల గ్రామములోని జిల్లాయిపల్లి చెర్వు నిర్మాణము నిలిపివేసినందున, తెగిన చెర్వులకు మరమ్మత్తులు చేపట్టనందుకు నిరసనగా·

To reduce the allotment of Rs. 172,60,55,000/- for Minor Irrigation by. Rs. 100/-.

నల్గొండ జిల్లా మిర్యాలగూడెం నియోజకవర్గంలోని మఠంపల్లి మండలం గుర్రంబోడు లిప్టు మంజూరు అయినప్పటికి ఇంతవరకు నిధులు కేటాయింపు జరుపనందకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 172,60,55,000/- for Minor Irrigation by. Rs. 100/-.

ఖమ్మం జిల్లా పాలేరు నియోజకవర్గ పరిధిలోని ముతాపురం నర్సింహాలుగూడెం । లిప్టులు మంజూరు అయి చాలాకాలం అయినప్పటికి నిధులు మంజూరు కానందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 172,60,55,000/- for Minor Irrigation by. Rs. 100/-.

ఖమ్మం జిల్లా పాలేరు నియోజక వర్గం పరిధిలోని మూతపురం నిర్సింహాల గూడెం । లిప్టులు మంజూరు అయినప్పటికీ ఇంతవరకు నిధుల కేటాయింపు జరుపనందుకు నిరసనగా.

Sri K. Ramulu:- Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 172,60,55,000/- for Minor Irrigation by. Rs. 100/-.

గుంటూరు జిల్లాలో మంగళగిరి, తాడేపల్లి మండాలలోవున్న ర్వెంతాగమునకు ఎంతో నష్టదాయకంగా వున్నటువంటి కొండవీటి వాగు ముంపును ఇంతవరకు ఏ చర్య తీసుకోనందుకు నిరసనగా.

Sri M.A. Gaffoor:- Sri, I move:

To reduce the allotment of Rs. 172,60,55,000/- for Minor Irrigation by. Rs. 100/-.

కర్నూలు జిల్లా ఆత్మకూరు తాలూకాలోని వరదరాజస్వామి ప్రాజెక్టు నిర్మాణానికి ప్రభుత్వం చేస్తున్నా జాప్యానికి నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 172,60,55,000/- for Irrigation by. Rs. 100/-.

కర్నూలు మండలంలోని పంచలింగాల గ్రామం వద్ద ప్రతిపాదించబడిన లిఫ్టు ఇరిగేషన్ పథకం మంజూరు మరియు నిర్మాణంలో ప్రభుత్వం చేస్తున్న జాప్యానికి నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 172,60,55,000/- for Irrigation by. Rs. 100/-.

కర్నూలు జిల్లా ఆత్మకూరు తాలూకాలో ప్రజల చేత ప్రతిపాదించబడి, దీర్ఘకాలంగా అపరిష్కృతంగా వున్న లిఫ్టు ఇరిగేషన్ పథకాల మంజూరిలో జరుగుతున్న జాప్యానికి నిరసనగా.

Sri Kunja Bojji:- Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 172,60,55,000/- for Irrigation by. Rs. 100/-.

భద్రాచలం నియోజకవర్గంలోని చెరువులను మరమ్మత్తు చేసి గిరిజనుల పొలాలకు నీరివ్వనందుకు నిరసనగా.

Sri M.B. Chowhan:- Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 172,60,55,000/- for Irrigation by. Rs. 100/-.

మధ్యతరహా సేద్యపు నీటి రంగానికి ఈ కేటాయింపు ఏమాత్రం సరిపడనందువలన పై మొత్తం నుండి 101 తగ్గించాలని ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

Demand No. XXXIX - Power Development Rs. 588,02,49,000/-

Sri P. Janardhan Reddy:- Sir, I move:

J. 47-9

To reduce the allotment of Rs. 588,02,49,000/- for Power Development by. Rs. 100/-.

For not providing Electricity to the formers at proper time as assureed by the Government. This ignoring the wishes of agriculturists.

Sri P. Nageswara Rao:- Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 588,02,49,000/- for Power Development by. Rs. 100/-.

రాష్ట్రములో విద్యుత్తు ఉత్పత్తి పెంచనందులకు బడ్జెట్ 1995-96వ సంవత్సరములో తగిన నిధులు కేటాయించబడనందులకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 588,02,49,000/- for Power Development by. Rs. 100/-.

రాష్ట్రములో కోట్లాది ఎకరములలో రైతులు వేసిన పంటలు విద్యుత్ శక్తి సక్రమంగా సరఫరా చేయని పర్యవసానంగా పైర్లు ధ్వంసము అవుతున్నందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 588,02,49,000/- for Power Development by. Rs. 100/-.

మెదక్ జిల్లా కొడిపల్లి మండలము శివంపేట మండలము పరిధిలో శీలాంపల్లి, కోత్తపేట, శికెండ్లాపురంలో 33/11 సబ్ స్టేషన్లు సెలక్షకు ప్రతిపాదనలు పంపించినప్పటికన్నీ ఓల్టేజ్ సమస్య తీర్చడానికి సేంక్షన్ ఇవ్వడానికి జాప్యం చేస్తున్నాందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 588,02,49,000/- for Power Development by. Rs. 100/-.

రాష్ట్రంలో ఓల్టేజ్ సమస్యను పరిష్కారం చేయడానికి రైతులకు మరియు పరిశ్రమలకు విద్యుత్ శక్తి అందించడంలో సంపూర్ణంగా విఫలమైనందుకు నిరసనగా.

Sri K. Ramulu:- Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 588,02,49,000/- for Power Development by. Rs. 100/-.

పోడూరు మండలము జగన్నాథపురం గ్రామం హరిజనపేటకు మూడవమైరు వేయమని కోరినను యింతవరకు వేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 588,02,49,000/- for Power Development by. Rs. 100/-.

పాలకొల్లు మండలము ఉల్లంపర్రు పంచాయితీ హరిజన పేటకు మూడవమైరు వేయమని కోరినను యింతవరకు వేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 588,02,49,000/- for Power Development by. Rs. 100/-.

యలమంచిలి మండలం అబ్బిరాజుపాలెం గ్రామ పంచాయితీ జవ్వాదివారి (బీ.సి. ఏరియా) ఏరియాలో సుమారు 15 పోల్స్ పడతాయి. విద్యుద్దీకరణ చేయమని కోరినను యింతవరకు చేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 588,02,49,000/- for Power Development by. Rs. 100/-.

ఆచంట వేమవరం గ్రామములో విద్యుత్ లో ఓల్టేజ్ ఉన్నందున వేరొక ట్రాన్స్‌ఫార్మరు పెట్టాలని అనేక సార్లు కోరినను యింతవరకు వేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 588,02,49,000/- for Power Development by. Rs. 100/-.

పాలకొల్లు మండలము కాపవరం పంచాయితీ బోడవరం పుంతకు విద్యుద్దీకరణ చేయమని కోరినను యింతవరకు చేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 588,02,49,000/- for Power Development by. Rs. 100/-.

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా పాలకొల్లు మండలం పూలపల్లి గ్రామం కరంటు లైన్లను పాలకొల్లు టౌనుకు కలుపమని అనేక సార్లు రిప్రజెంట్ చేసినప్పటికి యింతవరకు చేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 588,02,49,000/- for Power Development by. Rs. 100/-.

నల్గొండ, వరంగల్, పశ్చిమగోదావరి జిల్లా అప్లేండ్స్ తదితర ఏరియాలలో వ్యవసాయదారు మోటారు కెనెక్షన్లకు విద్యుత్ పుష్కలంగా సరఫరా చేస్తామని మాట యిచ్చి అమలు జరుపనందులకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 588,02,49,000/- for Power Development by. Rs. 100/-.

రాష్ట్రంలో గృహాలకు విద్యుత్ కొరత వుండదని ప్రభుత్వం వాగ్దానం చేసి గృహాలకు విద్యుత్ కొరత నిర్ధీతమైన గంటలు చెప్పకుండా యిష్టమువచ్చినట్లుగా కొరత విధిస్తున్నందుకు నిరసనగా.

Sri N. Raghava Reddy:- Sir, I move.

To reduce the allotment of Rs. 588,02,49,000/- for Power Development by. Rs. 100/-.

విద్యుత్ ఉత్పత్తి, పంపిణీని ప్రైవేటీకరించనున్నందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 588,02,49,000/- for Power Development by. Rs. 100/-.

నల్గొండ జిల్లాలో అనుమతి లేకుండా తీసుకొన్న కనెక్షన్లకు హెచ్.పి.కి. 1350 చొప్పున వేలాది మంది రైతులు డబ్బులు చెల్లించి ఏండ్లు గడుస్తున్నా, వారికి అవసరమైన మెటీరియల్, ట్రాన్స్‌ఫార్మర్లు యివ్వనిదానికి నిరసనగా.

Sri S. Veeraiah:- Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 588,02,49,000/- for Power Development by. Rs. 100/-.

ఖమ్మం జిల్లా పాలేరు నియోజక వర్గం ఏరియాలలో కరెంటు కొరత తీర్చేందుకు కూసుమంచిలో 131 కె.వి.యం. సబ్‌స్టేషన్ మంజూరు చేయనందుకు నిరసనగా.

Sri N. Narasimha Reddy:- Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 588,02,49,000/- for Power Development by. Rs. 100/-.

నల్గొండ మండలములో వెల్లుపల్లి గ్రామ సబ్ స్టేషన్లో 5 ఎం.వి.ఏ. ట్రాన్స్‌ఫార్మర్ ఏర్పాటు చేయనందుకు, డబ్బులు కట్టిన రైతులకు అవసరమైన డిస్ట్రిబ్యూషన్ ట్రాన్స్‌ఫార్మర్లు, పోల్స్, వైరు సరఫరా చేయనందుకు నిరసనగా.

Sri K. Ramulu:- Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 588,02,49,000/- for Power Development by. Rs. 100/-.

రంగారెడ్డి జిల్లా ఇబ్రహీంపటన్ నియోజకవర్గంలోని మహేశ్వరం మండలము అమీర్‌పేట గ్రామంలో సబ్‌స్టేషన్, కందుకూర్ మండలములోని లాముటూర్ గ్రామంలో సబ్ స్టేషన్ను, ఇబ్రహీంపటన్ మండలములోని రాయపోల్ గ్రామంలో సబ్‌స్టేషన్లు మంజూరు చేయనందుకు నిరసనగా.

Sri Kunja Bojji:- Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 588,02,49,000/- for Power Development by. Rs. 100/-.

భద్రాచలం నియోజకవర్గంలోని చింతూరు మండలములోని, కోడేరు, రత్నాపురం, వి.ఆర్. పురం మండలంలోని వేరవాపానికుంట, గొల్లగూడెం గ్రామాలలో ఇంతవరకు విద్యుద్దీకరించనందుకు నిరసనగా.

Sri D. China Mallaiah:- Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 588,02,49,000/- for Power Development by. Rs. 100/-.

మన రాష్ట్రంలో తీవ్రమైన విద్యుత్ కొత ఏర్పడిన దానిని నివారించలేనందుకు, విద్యుత్ సంస్థను ప్రైవేటు పరం చేయచూస్తున్నందులకు నిరసనగా.

Sri M.A. Gafoor:- Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 588,02,49,000/- for Power Development by. Rs. 100/-.

పరీక్షల సమయంలో విద్యార్థులకు చదువుకునేందుకు అటంకం కలిగేలా విద్యుత్ కోత విధిస్తున్నందులకు నిరసనగా.

Sri Baddam Bal Reddy:- Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 588,02,49,000/- for Power Development by. Rs. 100/-.

తెలంగాణా ప్రాంతంలోని అన్ని జిల్లాలలో 220 కె.వి. ఎలక్ట్రిక్ సబ్‌స్టేషన్లతో పాటు 220 కె.వి. లైన్లు యింతవరకు పూర్తి చేయనందుకు నిరసన తెల్పుచున్నాను.

To reduce the allotment of Rs. 588,02,49,000/- for Power Development by. Rs. 100/-.

హైదరాబాద్‌లోని కార్వాన్ నియోజకవర్గంలోని సీతారాంబాగ్‌లో 13 వార్డులలో సబ్‌స్టేషన్ (ఎలక్ట్రిక్) యింతవరకు నిర్మించనందులకు నిరసన తెల్పుచున్నాను.

Demand No. XLV - Science Technology Environment, Rs 37,206,000/-

Sri P. Nageswara Rao:- Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 3,72,06,000/- for Science, Technology and Environment by. Rs. 100/-

రాష్ట్రములో నాగర్జునసాగరు మరియు శ్రీకాకుళం అటమిక్స్ స్టేషన్స్ సిద్ధంచేసి కేంద్ర ప్రభుత్వంనకు పంపించి సాధించుటలో తీవ్రమైన కృషి చేయడంలో సంపూర్ణంగా విఫలమైనందులకు నిరసనగా.

Sri K. Subba Raju:-Sir, I move:

To reduce the allotment of Rs. 3,72,06,000/- for Science, Technolocy and Environment by. Rs. 100/-

విజయవాడ నగరంలో సైన్స్ కేంద్రం మంజూరుకు ప్రత్యేక చర్యలు లేనందున నగరంలో శాశ్వత సైన్స్ ఎగ్జిబిషన ఏర్పాటుకు కేటాయింపులు లేనందున.

Mr. Speaker:- Now, the House is adjourned for 15 minutes tor Tea-break.

(Then the House is adjounred at 11-17 A.M. for Tea-break.)

సభ తిరిగి 11–48 నిమిషములకు సమావేశమైనది.

(ఉపసభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో ఉన్నారు)

1995–96 సంవత్సరమునకు బడ్జెటు (ఆదాయ వ్యయపట్టిక) గ్రాంట్ల కొరకు అభ్యర్థన

శ్రీ ఎస్. సాంబయ్య (చిలకలూరిపేట) :– అధ్యక్షా, ముఖ్యంగా మేజర్ ఇరిగేషన్ చాలా గందరగోళ పరిస్థితులలో ఉంది. ప్రభుత్వం వారు వెంటనే తగు చర్యలు తీసుకోకపోతే ఆయకట్టు, దీనికి సంబంధించినటువంటి వాటర్ రిసోర్సెస్ కుప్ప కూలిపోయేటటువంటి పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి. దీనికి ఉదాహరణంగా నేను నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు తీసుకొంటాను. ఈ నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు డిజైన్ చేసేటప్పుడు సైంటిఫిక్‌గా 100 శాతం కరక్టు ఎలాగు అంటే స్ట్రిక్ట్‌గా ఉంటుంది కాబట్టి నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు ఆయకట్టు ఏరియాపైన ఐడి ఇచ్చారు. క్రింద వెట్ ఇచ్చారు. స్వేపేజ్ నాచురల్‌గా క్రింద ఉంటుంది. కాబట్టి ఇక్కడ దురదృష్టం ఏమిటంటే మన రైతుల మనోతగం కాని వారియొక్క పరిస్థితులను కాని అవగాహన చేసుకొని డిజైన్ చేసినటువంటి ప్రాజెక్టు కాదు. సైంటిఫిక్‌గా కరక్టు. అయినప్పటికి పైన నీరు కనబడే సరికి మన రైతులు ఐడి క్రాప్‌ని మొత్తం వెట్ చేశారు. క్రిందకు వచ్చేటప్పటికి స్వేపేజ్ వాటరుతో మాగాణి వేద్దామంటే నీరురాదు. మెట్ట వేద్దామంటే భూమి ఆరదు. అందువల్ల ల్యాండు పరిస్థితి ఆ విధంగా నిరుపయోగంగా అయిపోయవడం జరిగిపోయింది. 1979–80లో చెన్నారెడ్డిగారి టైములో టై ల్యాండు ఆయకట్టు ఏర్పడింది. టై ల్యాండు ఆయకట్టు కమిటీని ఒకటి ఏర్పాటుచేసి కొన్ని స్కీమ్స్ ఫారం చేయడం జరిగింది. చేసినప్పటికి అవి ఈనాటికి కూడా ఇంకా కాలేదు. ఇంకా పూర్తి అయ్యే స్టేజిలో ఉన్నవి. అయనప్పటికి నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టులో రైటు, లెఫ్టు, కెనాల్సు క్రింద బచావత్ తీర్పు ప్రకారం 132 టి.ఎం.సి.లు ఒక ప్రక్క 132 టి.ఎం.సి.లు ఇంకో ప్రక్క మొత్తం 11 లోలు, 11 లక్షలు కలిపి మొత్తం 22 లక్షల ఎకరాలు సాగు అయ్యేటట్లు కేటాయించడం జరిగింది. మన వాటర్ మ్యానేజ్‌మెంటు ఎంతదైన పరిస్థితిలో ఉందంటే 132 టి.ఎం.సి.లో 11 లక్షల ఎకరాలు సాగు చేయమంటే మనం దానిని 199, 200 టి.ఎం.సి.లు వాడుకొంటూ, అటు 200 టి.ఎం.సి.లు, ఇటు 200 టి.ఎం.సి.లు వాడుకొంటూ ఉన్నా ఈ బచావత్ తీర్పు ప్రకారం 2 వేల సంవత్సరాల తరువాత 132 టి.ఎం.సిలే మనం వాడుకోవాలి. 5, 6 సంవత్సరాలలో టైము పూర్తి, కావలసినప్పటికి ఇంకా 132 టి.ఎం.సి.లు వాడుకొనే ఉ. పరిస్థితులే లేనప్పుడు, ఇక 200 టి.ఎం.సి.లు 2 వేల సంవత్సరముల తరువాత 11.00 వాడుకోనే పరిస్థితి ఎట్లావస్తుంది? ఉన్నటువంటి ఆయకట్టులో 50 శాతం నీరు రాని పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. అందువల్ల ఇటువంటి పరిస్థిలో తొలగిపోవాలంటే, దీన్ని కూలంకషంగా మనం అర్థం చేసుకొని, దీన్ని రిఫార్ములేట్ చేయడం ఎంతతయినా అవసరం. దీనికి సొల్యూషన్ ఏమంటే, వర్గీకరించిన ఆయకట్టును మార్చితే సరిపోతుంది. ఇంతకు ముందు ఆయకట్టు 1/3 వెట్, 2/3 ఐ.డి. వుండేది. ఇప్పుడు వెట్‌ను ఐ.డి.గా మార్చుకోవాలంటే, మార్చుకొని, తరువాత, ఐ.డి. వెట్ రెండూ ఒకే కాలువ క్రిందవుంటే,

రైతు ఒకేచోట మాగాణి వేసుకోవడం చూస్తే, ఓర్వలేదు కాబట్టి, మొత్తం ఆ రెండింటిని మాగాణి క్రింద వేసుకొనే పరిస్థితి వుంది కాబట్టి, వేటిఎద్దడి ఏర్పడింది. కావున దీన్ని ఒక మేజర్ యూనిట్‌గా తీసుకొని, ఆ మేజర్ మొత్తం ఐ.డి. అయితే ఐ.డి.గానో లేక వెట్ అయితే వెట్‌గానో చేస్తే తప్ప. దీనికి మరొక మార్గం లేదు. ఇది ఎట్లా సాధ్యమవుతుందని అంటే, రిలోకలైజేషన్ చేయాలంటే, ప్రజాస్వామ్యంలో వుండే పొలిటికల్ పార్టీలుఅంటే ఏ పార్టీ అధికారంలో వుంటే వారికి నష్టము కలుగుతుందనేమో, మాగాణి వేసుకొన్న దాన్ని ఐ.డి.గా మార్చితే వారికి కోపము వచ్చే అవకాశం వుంది. అందువల్ల, అన్ని పార్టీల నాయకులతో రైతు నాయకులతో ఒక మీటింగు ఏర్పాటు చేసి, నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టుకి ఎంత నీరు ఇచ్చారు? ఎంత యూజ్ చేశారు? ఏమిటి అనే విషయం అంతా చర్చించిన తరువాత, స్థిరీకరణ చేసే అప్పుడు బాగుంటుందని అప్పుడు ఎవరు కూడా ఎదురు తిరిగే పరిస్థితి రాదు. ప్రతి సంవత్సరం ఈ నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టు సంబంధించినంతవరకు నీరు సరిపోవడం లేదని, టెయిలెండ్ ఆయకట్టు ఇప్పటికి దాదాపు 3 లక్షల ఎకరాలు వున్నందున, ప్రతి సంవత్సరం జరిగే ఈ గందరగోళానికి ఇప్పుడయినా తెరదించడానికి అవకాశముందని మనవి చేస్తున్నాను. నీటి విలువను గురించి ప్రత్యేకంగా చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. మనము ముఖ్యంగా సర్ ఆర్థర్ కాటన్ మన పాలిటి భగీరథుడనే చెప్పవచ్చు. భారతదేశానికి సంబంధించినతవరకు నీరు బంగారముతో సమానమని, నీటి సదుపాయాలు పెంచి, లభ్యమయ్యే నీటిని సద్వినియోగము చేసుకోనంత కాలం, దేశం పేదరికంలోనే మునిగిపోతుందని, ఈ పరిస్థితి తొలగించాలంటే లభించిన ప్రతి నీటి బొట్టును సక్రమంగా వాడుకోవాలని సర్ ఆర్థర్ కాటన్ చెప్పారు. ప్లానింగ్ కమిషన్ వారు చెప్పినది కూడా Irrigation would accelerate economic growth with its vast employment generating potentialities. It is vital for the development of rural areas. మనము చెబుతున్నాము రైతుకు వర్క్ అనేది మనము కలిగించాలి. ప్రజలు నిరుద్యోగులుగా వున్నారు. మన భారతదేశములో 66 శాతం మందికి పొలం వుంది. కాబట్టి, స్టాటిస్టిక్స్ ప్రకారం పొలం వున్నవారంతా పల్లెల్లో వుంటున్నారు. కాబట్టి ఈ భూమి వున్న వారికి రైట్స్‌టు వాటర్ అనే విషయం కల్పిస్తే, నిరుద్యోగముండదని మనవి చేస్తున్నాను. దీనికి నీటి వసతి కల్పించడం ఎంతయినా అవసరం. గ్రామ ప్రాంతాల్లో 75 శాతం నివశిస్తున్నారు. నిరుద్యోగము లేకుండా చేయడానికి ఇదొక సాధనమని చెప్పవచ్చు. మన ఫయినాన్స్ మినిస్టరుగారు చదివిన బడ్జెటు ప్రసంగములో "ప్రాచీన భారతదేశములో అచంచల దీక్షతో గంగా జలాలను దివి నుంచి భువికి తెచ్చిన భగీరధుడి వలెనే, నవ భారత చరిత్రలో రాష్ట్రంలోని అనావృష్టి ప్రాంతాలన్నింటికి నీరు తెచ్చిన భగీరథుడిగా ఎన్.టి.ఆర్. ని భవిష్యత్కాలపు ప్రజలు కీర్తిస్తారు, అని అన్నారు. మనకేమీ అభ్యంతరం లేదు, అపర భగీరథుడు అన్నప్పుడు దానికి తగ్గట్టుగా తెలుగుదేశం లోగడ 7 సంవత్సరాలు పాలించిన తరువాత ఏమి చేసిందని అంటే ఎక్కువ భాగము 1600 కోట్ల సబ్సిడీతో కాలక్షేపం చేశారుతప్ప, అభివృద్ధికి కావలసిన ఇరిగేషన్‌కు ముఖ్యంగా ప్రాజెక్టుకు డబ్బు కేటాయించలేదు.

కేటాయించిన చాలా కొద్ది మొత్తం మాత్రమే కేటాయించడం జరిగిందని మనవి చేస్తున్నాను. మీకు తెలిసినట్లుగా ఇప్పుడు నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టు 22 లక్షల ఎకరాల సాగు భూమిని తీసుకొని వచ్చే ఈ ప్రాజెక్టు ఖర్చు సుమారు, రు. 750-800 కోట్లు అయి వుంటుంది. అభివృద్ధి ఏమిటి, అభివృద్ధి కానిది ఏమిటి అనే విషయాన్ని తెలుసుకొని, పరిపాలన చేస్తే రాష్ట్రము పురోభివృద్ధి చెందుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. నేను తతిమ్మా విషయాల్లోకి వెళ్లడం లేదు. ప్రభుత్వము ఏ పార్టీకి చెందినదయినా, శృతిని మించి సబ్సిడీ ఇస్తే రాష్ట్రానికి ఎంతో నష్టము వస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ సబ్సిడీ ఎలాంటిదంటే ఒకసారి రియితీలు కల్పిస్తే, కోటీశ్వరులకైనా రాయితీలు కల్పించి, వాటిని తీసివేసినప్పుడు కోపము, బాధ వస్తుంది, అదేవిధంగా పేద వారికి రాయితీలు కల్పించి, తీసివేసినప్పుడు, కోపమే వస్తుంది. ఇది ఎట్లా వుంటుందంటే, టూత్ పేస్ట్ బయటికి తీసి, తిరిగి లోపలకి పంపాలంటే, ఎంత కష్టమో, ఎంత కష్టమో అట్లాగే రాయితీలు ఒకసారి ఇచ్చి మరల తిసివేస్తే ప్రజలు ఒప్పకోరు. అందువల్ల రాయితీలను కల్పించేటప్పుడు మనము కొంత సంయమనాన్ని పాటించి చేస్తేనే రాష్ట్రము అభివృద్ధి చెందుతుందితప్ప, మరొక విధంగా కాదని మనవి చేస్తున్నాను. ఇప్పుడు నాగార్జునసాగర్ కాని, తతిమ్మా కెనాల్స్ ఇరిగేషన్ సంబంధించినంతవరకు క్రియేట్ చేసినటువంటి, పొటెన్సికి, దాన్ని యూజ్ చేసుకొనే దానికి 40 శాతం తేడా వుంది. ఇది చాలా దురదృష్టకరం. 40 శాతం నీరు వేస్ట్‌గా పోతున్నది. కాలువలకు లైనింగ్ చేయనందున, నీరు ఇంకిపోయి, 40 శాతం నీరు సిపేజి క్రింది పోతున్నది. ఇక 60 శాతం వాటర్ రిలీజ్ అవుతున్నది. వాటర్ మేనేజిమెంట్ చాలా దయనీయ స్థితిలో ఉంది. మనము వాటర్‌ని ఫీల్డు చానెల్స్ ద్వారా పొలంలోకి పంపిస్తేనే బాగుంటుందితప్ప, మనము ఫీల్డు టు ఫీల్డు అంటే మనం ఒక పొలం నుండి మరొక పొలంలోకి నీటిని తెచ్చుకోవడంవల్ల, నీరుచాలా నష్టపోతుంది. నీరు, హద్దు, అపు లేకుండా వాగుల్లోకి పోతుందని మనవి చేస్తున్నాను.

నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు క్రింద మనము ఇదివరలో మెయింటెనెన్స్ క్రింద 1989-90 వరకు ఎకరానికి రు. 20 మాత్రము ఇస్తున్నాము. దానిలో రు. 17 లు ఖర్చు అయిపోతే, రు. 3 లు మాత్రము కాలువవల పనికి అవసంర వచ్చేది. 1990-91లో రు. 30 లు ఇచ్చే వారు., దానిలో రు. 24 లు ఖర్చు అయితే, నీటి కాలువలకు రు. 6 లు మాత్రము వుండేది. 1991-92లో రు. 30 లు ఇస్తే, రు. 24 లు ఖర్చు అయితే, రు. 6 లు కాలువలకు సరిపోయేది. 1992-93లో రు. 40 లు ఇస్తే, రు. 33 లు ఖర్చు అయితే, కాలువల మరమ్మత్తుకు గాను రు. 7 లు మిగిలేది. అందువల్ల ఇదంతా బాగా లేదని, నీరు సరిగ్గా రావడం లేదని, కమిటీలను చేయాలని ప్రభుత్వము ఆదేశించింది, ఒక్కొక్క పైప్ కమిటీ క్రింద 80 ఎకరాల చొప్పున ఏర్పాటు చేశారు. మొత్తం 10 వేల పైప్ కమిటీలను ఏర్పాటు చేయటానికి నిర్ణయం తీసుకొన్నారు. దీన్ని ప్రయోగాత్మకంగా 441 పైప్ కమిటీలను ఎంపిక చేశారు. దానిలో ఆఫీసర్లు 201 పైప్ కమిటీలను కానిస్టిట్యూట్ చేయగలిగారు. కానిస్టిట్యూట్ చేసిన తరువాత దాని కాలం 2 సంవత్సరాలు వుంటుంది. మరల ఎలక్షన్ పెట్టాలంటే ఎలక్షన్ పెట్టే పరిస్థితి లేదు. ఆ పైప్ లైన్

మ. 12.00 కమిటీలు శ్రద్ధ వహించడంగాని, రైతులు శ్రద్ధ వహించడం కాని లేకపోవడం వల్ల ఆ మెయింటెనెన్స్ కమిటీలు పని చేయడం కోసం అటువంటి పరిస్థితి లేకుండా పోయింది. ఈవేళ నేను ఎందుకు చెపుతున్నాను. అంటే ముఖ్యంగా ఈ కాలువల పరిస్థితి ఏ విధంగా ఉంది, ఎంత దైన్య స్థితిలో ఉన్నాయి. రైతులకు నీరు వస్తోందా, రావడం లేదా అనేటటువంటి పరిస్థితులు మీకు మనవి చేయడానికి ఇవన్నీ చెపుతున్నాను. తరువాత రైతులు వారికి వారే మెయింటెనెన్స్ కమిటీలు ఏర్పాటు చేసుకోడానికి వారికి ఇష్టం లేక ఎవరికి వారు కాలువకు గండ్లు కొట్టేసి ఎప్పటికప్పుడు నీరు పట్టేసి తలుపులు, గేట్ బాక్సులు, ఇనుప ఛానెల్స్ పీకివేయడం జరుగుతూ ఉంది. మళ్లీ తీసుకువచ్చి ఆఫీసర్స్ పెడితే మళ్లీ వాటిని పీకేస్తున్నారు. ఈ విధంగా పరిస్థితి ఉంటూ ఉంటే నాగార్జునసాగర్ కుడి కాలువ క్రిందనే దాదాపు రెండు లక్షల ఎకరాలకు నీరు అందకుండా ప్రతి సంవత్సరం నానా ఇబ్బందులు, నానా గందరగోళ పరిస్థితులు ఉన్నాయి. ప్రభుత్వం దగ్గరకు వస్తే చూస్తాము. చేస్తాము అనడం తప్ప ఇది పరిష్కరించే పరిస్థితులు లేవు. ఇటువంటి పరిస్థితులను కూలంకషంగా చర్చించి పరిష్కరించాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇకపోతే తెలుగుగంగకు రు. 200 కోట్లు పెట్టారు. మొట్టమొదట్లో రు. 636 కోట్లతో అని ప్రారంభం చేశారు 1983లో, 1989లో మద్రాసుకు నీరు రిలీజ్ చేస్తామని ఆనాడు ఒప్పందం కుదుర్చుకున్నారు. ఆంధ్రప్రదేశ్, కర్నాటక, మహారాష్ట్ర – ఈ మూడు రాష్ట్రాలు 5 టి.ఎమ్.సి.ల చొప్పున మొత్తం 15 టి.ఎమ్.సి.లు ఇస్తామని చెప్పేది ఒప్పందములో కూడా ఉంది. కాని తీరా చూస్తే, కర్నాటకను 5 టి.ఎమ్.సి.ల నీరు ఇవ్వండని అడిగితే మీరు ఆనదిలో వచ్చే నీళ్లు వాడుకోండి తప్ప మేము ప్రత్యేకంగా రిలీజ్ చేసే పరిస్థితి, తుంగభద్ర రిజర్వాయర్ నుంచి రిలీజ్ చేసే పరిస్థితి లేదన్నారు. అటువంటప్పుడు మనకు మిగిలింది ఏమిటంటే 15 టి.ఎమ్.సి.ల నీటిని భరించవలసిన పరిస్థితి ఉంది. తరువాత మూడు లక్షల ఎకరాలు సాగులోకి రావలసి ఉంది. కాని 1995 జూన్ లోపల మద్రాసుకు నీళ్లు ఇస్తామని విజయభాస్కరరెడ్డిగారు, జనార్ధనరెడ్డిగారు సంతకాలు చేసినటువంటి విషయం మనందరికి తెలుసు. చేసినప్పుడు 55 వేల ఎకరాలకు మొట్టమొదట్లో నీరు ఇస్తామన్నారు మద్రాసుకు నీరు పోయినప్పుడు, మళ్లీ రామారావుగారు ముఖ్యమంత్రి అయిన తరువాత మళ్లీ జయలలితగారితో సంధి కుదుర్చుకుంటూ సంతకాలు చేసినప్పుడు డిశంబరులో మద్రాసుకు నీరు ఇస్తామన్నారు. 1983లో రు. 639 కోట్లు అని అంచనా వేసినటువంటిది – అప్పటి నుంచి ఇప్పటివరకు రు. 325 కోట్లు ఖర్చు పెట్టగలినప్పుడు ఇప్పుడు పునర్ అంచనా వేస్తే రు. 1250 కోట్లకు పెరిగిపోయింది. ఈ సంవత్సరం దీనిలో రు. 200 కోట్లు పెట్టారు. మరి ఎన్ని సంవత్సరాలకు పూర్తవుతుంది? అసలు మూడు లక్షల ఎకరాలు ఏమవుతున్నాయి. అసలు ఎప్పుడు నీళ్లు ఇస్తారనేటటువంటిది మీకు నేను ప్రత్యేకంగా చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. మనకు ముఖ్యంగా కృష్ణా జలాలు బచావత్ తీర్పు ప్రకారం 75 శాతం విశ్వసనీయత మీద ఆధారపడి నీరు పంచడం జరిగింది. దానిలో 800 టి.ఎమ్.సి.లు వచ్చినా, కర్నాటకకు 700 టి.ఎమ్.సి.లు వచ్చినా, మహారాష్ట్రకు 560 టి.ఎమ్.సి.లు వాటికి సంబంధించినంతవరకు వారికి 96 శాతం విశ్వసనీయత ఉంది. మనకు 75 శాతం. ఇప్పుడు 15 టి.ఎమ్.సి.ల నీరు మనము మద్రాసుకు వదిలివేస్తే

మనకు విశ్వసనీయత 65 శాతానికి తగ్గిపోయే ప్రమాదం ఉంది. అందువల్ల ఇటువంటివి అన్నీ చూసి మనము ఈ నిర్ణయాలు తీసుకొనేటప్పుడు ఈ విషయాలన్నీ జాగ్రత్తగా చూసుకోవలసిన అవసరం ఎంతయినా ఉందని మనవి చేస్తున్నాను.

తరువాత గోదావరికి సంబంధించినంతవరకు మన వాటాకు 1495 టి.ఎమ్.సి.లు ట్రిబ్యునల్ తీర్పు ప్రకారం ఇందులో ఇంతవరకు 592 టి.ఎమ్.సి.లు ఇంతకుముందు వాడాము. 1980లో తీర్పు వచ్చిన తరువాత 49 టి.ఎమ్.సి.లను మనం వాడుకోవడం జరిగింది. ఇకపోగా మిగిలింది 854 టి.ఎమ్.సి.లు వృథాగా సముద్రములో కలిసిపోవడం తప్ప గోదావరి నది నుంచి మళ్లీ కృష్ణా నదికిగాని, కరువు ప్రాంతాలుగా ఉండే నల్లగొండ, మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలకు, అనంతపురం జిల్లాకు తరలించే అవకాశం ఇప్పటివరకు కలగలేదు. తరలించే ఉద్దేశం ప్రభుత్వానికి ఉన్నట్లు మనకు ఇంతవరకు కనపడడం లేదు. ఇకపోతే దీనిలో ఇచ్చంపల్లి ప్రాజెక్టు. దానికి పి.వి. నరసింహారావుగారు శంకుస్థాపన చేశారు. దానికి సంబంధించినంతవరకు 975 మెగావాట్ల విద్యుచ్ఛక్తి వస్తుందని, 470 టి.ఎమ్.సి.ల రిజర్వాయర్ కెపాసిటీ కలిగింది మనకు ఉంటుందని, తరువాత ఖమ్మం, కరీంనగర్ జిల్లాలలో ఒకటిన్నర, రెండు లక్షల ఎకరాలకు సాగుకు నీరు అందించడానికి వీలవుతుందని చెప్పడం జరిగింది. దీని మీద డబ్బులు ఎక్కువ కేటాయించడం గాని దీని గురించి పెద్దగా పట్టించుకోవడం గాని ఇటువంటివి జరగలేదని మనవి చేస్తున్నాను. అందువల్ల ఇటువంటి కార్యక్రమాలు అన్నీ కూడా కూలంకషంగా చూస్తే తప్ప మేజర్ ఇరిగేషన్‌కు సంబంధించినంతవరకు చాలా ప్రమాదములో పడే పరిస్థితి ఉంది. మరి ఇన్ని సంవత్సరాలు, శతాబ్దాలు గడిచిపోయినప్పటికి కొద్ది కొద్ది ఎమౌంట్స్ కేటాయించడం మాత్రమే జరుగుతోంది. దీని వల్ల ఎస్కలేషన్ రేట్లు పెరిగిపోయి. వేల కోట్ల రూపాయలు పెరిగిపోతున్నాయి. ఈ ప్రాజెక్టులు పూర్తి అయ్యేదెప్పుడు? దాదాపు పూర్తయినటువంటి ప్రాజక్టులు, నాగార్జునసాగర్ ప్రాజక్టు గురించి ఇంతకు నేను మనవి చేసినట్లుగా ఎటువంటి పరిస్థితి ఉందో చెప్పడం జరిగింది.

ఇక మైనర్ ఇరిగేషన్‌కు సంబంధించినంతవరకు ఎక్కువ భాగం కాంగ్రెస్ హయాములో విజయభాస్కరరెడ్డిగారి టైములో దాదాపు రు. 300 కోట్లు పెట్టారు. ఇక్కడ రు. 100 కోట్లు చూపించారు. మరి బడ్జెట్ ఎస్టిమేట్ రు. 100 కోట్లు ఉన్నా మైనర్ ఇరిగేషన్ సంవత్సరంగా డిక్లేర్ చేసి ఆ సంవత్సరం రు. 300 కోట్లు సాంక్షన్ చేయడం జరిగింది. అనేక చోట్ల వాగుల మీద వర్షాల మీద లిఫ్టు ఇరిగేషన్ పథకాలు సాంక్షన్ చేసిన విషయాలు మీ అందరికి తెలుసు. ముఖ్యంగా దీనిలో లోపించింది ఏమిటంటే ఫైనాన్స్ చూస్తే 'నాబార్డ్' కాంతవరకు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కొంత, స్టేట్ ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు ఈ మూడింటి. యొక్క సమన్వయం కుదిరినప్పుడే మైనర్ ఇరిగేషన్‌లో త్వరగా ఫలితాలు సాధించడానికి వీలవుతుంది తప్పక ఈ మూడింటి యొక్క సమన్వయం లేనందువల్ల ట్యూబ్ వెల్స్‌కి కరంటు రావడం లేదు. దానికి ఎ.పి.ఎస్.ఇ.బి. కాని, స్టేట్ గవర్నమెంటు కాని వీరందరిని కలిపి కో ఆర్డినేట్ చేస్తే తప్ప సాధ్యపడే పరిస్థితి లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇప్పుడు నేను సూచించినటువంటి, మేజర్ ఇరిగేషన్ సంబంధించినంతవరకు తగిన చర్యలు తీసుకొని సత్వరం బాగు చేసే ఏర్పాటు చేస్తే తప్ప వాటి యొక్క ఫలితాలు మనకు రావని చెప్పి మీకు మనవి చేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ సిహెచ్. విఠల్‌రెడ్డి:- అధ్యక్షా, మన రాష్ట్రం ప్రధానంగా వ్యవసాయక రాష్ట్రం అని అందరికి తెలుసు. 70 శాతం ప్రజలు గ్రామీణ ప్రాంతాలలో వ్యవసాయం పైన ఆధారపడి ఉన్నారు. ప్రాజెక్టులు లేకుండా వ్యవసాయ రంగం ఉండబోదనేది నా అభిప్రాయం. అందుకే దానికి ప్రాముఖ్యత ఇవ్వవలసిన అవసరముంది. ఒక విషయం మీ ద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. కర్నాటక రాష్ట్రం వారు ఎగువ కృష్ణా ప్రాజక్టు నిర్మించడం జరుగుతున్నది. వారికి ఇచ్చిన 700 టి.ఎమ్.సీ.ల ఉపయోగించుకోకుండా అదనముగా ఉపయోగించేటందుకు ప్లాన్ వేశారు. దాని పర్యవసానంగా మనకు రావలసిన టి.ఎమ్.సీ.ల నీళ్ళు రావడం లేదు. అది పరిశీలన చేయవలసిన బాధ్యత మన ప్రభుత్వం పైన కేంద్ర ప్రభుత్వం పైన ఉంది. ఈనాడు తెలుగుగంగ ప్రాజక్టు ప్రారంభించడం, శ్రీశైలం ఎడమ కాలువ, జూరాల ప్రాజక్టు ఈ ప్రాజక్టులన్నీ ఉన్నాయి. ఈ ప్రాజక్టులు నిర్మించుకోవలసిన బాధ్యత మనపైన ఉంది. ఎగువ కృష్ణా ప్రాజక్టు నిర్మాణం వారు చేస్తున్నారు. మనకు వచ్చే నీటితో ఈ ప్రాజక్టుల నిర్మాణం
మ. చేసుకొని సేద్యం చేసుకోవలసిన బాధ్యత మన ప్రభుత్వం పైన ఉంది. మనకు 800
12.10 టి.ఎం.సీ.ల నీళ్ళు వస్తాయన్న గ్యారెంటీ లేదు. కాబట్టి మనకు ఉన్న నీటిని సద్వినియోగం చేసుకోవేందుకు ప్రాజెక్టులు, రిజర్వాయర్లు నిర్మించి, ఆ నీటితో వ్యవసాయ రంగాన్ని అభివృద్ధి చేయవలసిన బాధ్యత మనపై ఉంది. ఇక రాయలసీమలోని అనంతపురం జిల్లా నిరంతరం దుర్భిక్షానికి ఆలవాలమైన సంగతి మీకు తెలుసు. అందువల్ల అనంతపురం జిల్లా విషయంలో నా మనవి ఏమిటంటే - తుంగభద్ర హై లెవల్ కెనాల్ ద్వారా వరద నీటిని తీసుకువచ్చి అనంతపురం జిల్లాలోని చెరువులను నింపినట్లయితే ఆ జిల్లా కరువు కాటకాలనుంచి విముక్తి అవుతుందని ప్రత్యేకంగా మనవిచేస్తున్నాను. కాని అందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏవిధమైన చర్యలూ తీసుకోవడం లేదు. హై లెవల్ కెనాల్ ద్వారా నీటిని తెచ్చి చెరువుల్ని నింపినట్లయితేనే అనంతపురం జిల్లా సస్యశ్యామలమవుతుంది, అక్కడి కరువును తీర్చగలుగుతామని మనవిచేస్తున్నాను. కానీ అందుకు ఇన్వెస్టిగేషన్ కొరకు కూడా డబ్బు కేటాయించలేదు, అనంతపురం జిల్లా సమస్య ఆవిధంగాఉంది. ఇక తెలంగాణా విషయానికి వస్తే తెలంగాణాలో ప్రధానమైంది శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు. ఇక్కడ అది ఏకైక ప్రాజెక్టు అన్నది మీకు తెలుసు. ఇది కరువుకాటకాలకు గురవుతున్న నిజామాబాద్, కరీంనగర్, వరంగల్, ఖమ్మం, నల్గొండ, అదిలాబాద్ జిల్లాలకు నీరు ఇచ్చే ప్రాజెక్టు అని మీకు తెలుసు. ఈ ప్రాజెక్టు క్రింద మొదటి దశలో 672 వేల హెక్టార్లుకూ, రెండవ దశలో 230 వేల హెక్టార్లకూ నీరు ఇవ్వవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వంపై ఉంది. కాని ఈ ప్రాజెక్టు మొదటి

దశనే పూర్తి కాలేదు. ప్రపంచ బ్యాంకునుంచి మనం అప్పు తెచ్చాం, కాని ఆ అప్పును సక్రమంగా మనం ఉపయోగించుకోలేదు, దాని పర్యవసానంగా లోన్ కూడా దాటిపోయింది, తెచ్చిన అప్పుకు వడ్డీనే కాక పెనాల్టీతో సహా తిరిగి చెల్లించవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. అలాగే రెండవ దశ ఇన్వెస్టిగేషన్ విషయంలో ఏవిధమైన దౌర్భాగ్య పరిస్థితి ఉందో మీరు ఆలోచించాలి. దాని ఎస్టిమేట్స్ 716 కోట్ల రూపాయలైతే ఇన్వెస్టిగేషన్ కొరకు కోటి రూపాయలు మాత్రమే కేటాయించారే, ఇన్వెస్టిగేషన్‌కు ఆ డబ్బు సరిపోతుందా అని ప్రశ్నిస్తున్నాను. ఈ రెండవ దశ ఏమికాబోతున్నది? మళ్లీ ప్రపంచ బ్యాంకునుంచి 1500 కోట్లు అడిగారు. కాని ఇన్వెస్టిగేషన్‌కు కేటాయించింది ఒక కోటి మాత్రమే. ఇలా చేయడం తెలంగాణాకు అన్యాయం చేసినట్లుగానే ప్రజలు భావిస్తున్నారు. కాబట్టి ఈ పరిస్థితిని మీరు అర్థం చేసుకోవలసిన పరిస్థితి ఉంది. ఆనాడు మన ప్రధాని పి.వి. నరసింహారావుగారు వరదల ప్రాజెక్టుకు ప్రారంభోత్సవం చేశారు. నేను మనవిచేసేది ఎత్తిపోతల పథకంతోపాటు శ్రీరాం సాగర్‌నుంచి కరీంనగర్, నిజామాబాద్, ఖమ్మం, నల్లగొండ, జిల్లాలకు నీరు ఇస్తామంటున్నారు, కాని శ్రీరాంసాగర్‌లో మట్టి మేటవేసింది, అలాంటప్పుడు నీరు ఎక్కడ ఉంటుంది, ఎక్కడి నుంచి నీరు ఇస్తారని అడుగుతున్నాను. కాబట్టి నా మనవి ఏమిటంటే దానిని కాలువలుగా మార్చి ఇప్పుడు వున్న నీటితో చెరువుల్ని నింపాలి. అంతేకాక తిరిగి దీనిని ఇన్వెస్టిగేషన్ చేయించవలసిన బాధ్యత మీపై ఉంది. ఏది ఏమైనప్పటికి రెండు వేల సంవత్సరం నాటికి మనం నీటిని ఉపయోగించుకోవాలి కాబట్టి ఈ ప్రాజెక్టుల్ని పూర్తి చేసుకోవలసిన బాధ్యత మనపై ఉంది. ఇక ఎత్తిపోతల పథకం విషయానికి వస్తే రిజర్వాయరును నిర్మించి నీటిని నిలువచేసి ఆ రిజర్వాయరుద్వారా కరీంనగర్ జిల్లాలో ఎక్కడెక్కడ మెట్ట ప్రాంతాలు ఉన్నాయో, ముఖ్యంగా దుర్భిక్షానికి గురవుతున్న సిరిసిల్ల మొదలైన ప్రాంతాలకు ఎత్తిపోతల పథకాం ద్వారా నీటిని అందించినట్లయితే ఆప్రాంతాలు సస్యశ్యామలమయ్యే అవకాశం ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. శ్రీరాంసాగర్ తెలంగాణాలో ఏకైక ప్రాజెక్టు. ఈ ప్రాజెక్టు కొరకు ప్రపంచ బ్యాంకు ఇచ్చిన అప్పులను మనం సక్రమంగా వినియోగించుకోవడం లేదు. మనం మ్యాచింగ్ గ్రాంట్ ఇవ్వని సర్యవసానంగానే లోన్ తీసుకొని ప్రయోజనం లేకుండా పోయింది. ఆ అప్పును వినియోగించుకోకపోగా వడ్డీ చెల్లించడమేకాక, దానిపై పెనాల్టీతోసహా అప్పును తిరిగి చెల్లించవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. కాబట్టి నా మనవి ఏమిటంటే లిఫ్టుద్వారా మెట్ట ప్రాంతాలకు నీరు అందించేందుకు చర్యలు తీసుకోవాలి. ఇక శ్రీరాంసాగర్ రెండవ దశ క్రింద మీరు వరంగల్, నల్లగొండ జిల్లాకు నీరు ఇవ్వాలని కాలువలు త్రవ్వుతున్నారే తప్ప మీరు నీరు ఇవ్వలేదు, ఎందుకంటే ప్రాజెక్టులో నీరు ఉండదు. కాబట్టి నా మనవి ఏమిటంటే మీరు ఇన్వెస్టిగేషన్ చేసి వరద నీరు వచ్చినప్పుడు ఆ వరద నీటితో చెరువులను నింపేందుకు కాలువలను ఉపయోగించుకోవాలి.

ఇక తెలంగాణాలో వున్న మరో ప్రాజెక్టు జూరాల ప్రాజెక్టు, దానికి 40 కోట్లు కేటాయించారు. కాని నా మనవి ఏమిటంటే ప్రాజెక్టు నిర్మించే సమయంలోనే కాలువలను కూడా త్రవ్వితే ఆ ప్రాజెక్టు వల్ల రైతులకు ఉపయోగం కలుగుతుంది. ఆ ప్రాజెక్టు

పూర్తి అయింది. కాలువల పనిని ఇప్పుడు మొదలుపెట్టారు. మీరు పెట్టిన లక్ష్యం ఏదైతే ఉందో అది నెరవేరదని మనవిచేస్తున్నాను. మీరు మరో విషయం చెప్పుతున్నారు. జూన్‌లో 44 వేల హెక్టార్లకు నీరు ఇవ్వబోతున్నారు, కాని కాలువలు మాత్రం పూర్తికాలేదు. కాలువల పనిని ఇప్పుడు మొదలుపెట్టి 40 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది. ఇలాంటి పరిస్థితి కాకుండా ప్రాజెక్టును ప్రారంభించినప్పుడే కాలువల నిర్మాణాన్ని కూడా ప్రారంభించాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఇక కరువు కాటకాలకు గురి అవుతున్న మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో భీమా ఎత్తిపోతల పథకం చాలా ప్రధానమైంది. దీనిద్వారా 20 టి.ఎం.సి.ల నీటిని ఉపయోగించుకోవలసిన అవసరం ఉంది. అయితే దీని ఇన్వెస్టిగేషన్ కొరకు 10 లక్షల రూపాయలు మాత్రమే కేటాయించారు. ఇది ఎంతవరకు న్యాయం? తెలంగాణాకు ముఖ్యమైన ఈ ప్రాజెక్టు ఇన్వెస్టిగేషన్‌కు 10 లక్షల మాత్రమే కేటాయించడం ఎంతవరకు సమంజసం? 600 కోట్లు ఖర్చుఅయ్యే ప్రాజెక్టు యొక్క ఇన్వెస్టిగేషన్‌కొరకు కేటాయించేది కేవలం 10 లక్షలా: కనీసం 50 లక్షల రూపాయలైనా ఇన్వెస్టిగేషన్‌కు కేటాయించి ప్రపంచ బ్యాంకు నుంచి అప్పు తీసుకొని ఈ ప్రాజెక్టు నిర్మాణాన్ని చేపట్టవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఇప్పటికే దీనిని కేంద్ర జల సంఘం ఆమోదంకొరకు పంపించారు కాని ఇంకా అనుమతి రాలేదు. ఈ ప్రాజెక్టు పరిస్థితి ఇట్లా ఉంది

ఇకపోతే శ్రీశైలం కుడి కాలువ నిర్మాణానికి డబ్బు ఖర్చుపెడుతున్నారు. అందుకు ప్రపంచ బ్యాంకునుండి ఋణం కూడా తీసుకోవడం జరిగింది. కాని తీసుకొన్న ఋణాన్ని కూడా సకాలంలో ఉపయోగించుకొనని పర్యవసానంగా కాలువ నిర్మాణం జరగడంలేదు. ఆ గడువు అయిపోయింది. అయినా మీరు మళ్ళీ 14, 15 వందల కోట్లు రూపాయలు ప్రపంచ బ్యాంకు నుంచి ఆశిస్తున్నారు. ప్రపంచ బ్యాంకు నుంచి ఋణం వస్తుందో లేదో చెప్పే పరిస్థితిలో లేము. ఈ విషయాన్ని కూడా గమనించవలసిన బాధ్యత మీపై ఉంది. ఇక ఎడమ కాలువ కొరకు 100 కోట్లు కేటాయించారు, చాలా సంతోషకరం. కాని సొరంగం నిర్మాణానికి 7, 8 సంవత్సరాలు పడుతుంది. జాప్యం జరగకుండా నల్లగొండ జిల్లాలో కరువు కాటకాలకు గురి అవుతున్న ప్రాంతాలలోని 1 లక్షా 21 వేల హెక్టార్లకు నీరు ఇవ్వాలన్నది ధ్యేయం కాబట్టి లిఫ్టు ద్వారా నీరు ఇచ్చే బాధ్యత మీపై ఉంది. మీకు తెలుసు. సొరంగం పని ఇప్పట్లో పూర్తి కాదు. మీరు 100 కోట్లు కేటాయించారు. ఆ డబ్బును ఖర్చు పెట్టి నల్లగొండ జిల్లాకు నీరు ఇచ్చే బాధ్యత ప్రభుత్వంపై ఉంది. ఇక జాతీయ నీటి యాజమాన్యం కార్యక్రమం క్రింద మనం తీసుకోవడం జరిగింది, అందుకు అంతర్జాతీయ అభివృద్ధి నిధినుంచి మనం అప్పు తీసుకోవడం జరిగింది. 10 ఉప ప్రాజెక్టులను కూడా గుర్తించడం జరిగింది. మనకు రాజోలుబండ, తాండవ రిజర్వాయరు, దిండీ, మూసి ఇలా అనేక ప్రాజెక్టులు ఉన్నాయి. ఈ ప్రాజెక్టులకు తమిళనాడు, కర్నాటక, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఈ మూడు రాష్ట్రాలు బాధ్యత వహించవలసియుంటుంది

మ. కాని అందుకు మనం చెల్లించవలసింది చెల్లించడంలేదు. నీటి విషయంలో తగినచర్య

12.20 తీసుకోవలసిన బాధ్యత రాష్ట్ర ప్రభుత్వంపై ఉంది. ఎందుకంటే మన వాటా సక్రమంగా

చెల్లిస్తున్నాము. రు. 68.72 కోట్లు ఈనాడు మనం ఈ ప్రాజక్టుకు పెట్టాము. కానీ మిగతా రాష్ట్రాల్లో దీనిని ఉపయోగించడం లేదు. రెండవది తెలుగుగంగ ప్రాజెక్టు ప్రధానమైనది. రాయలసీమలో కరువుకాటకాలకు గురి అవుతున్న కర్నూలు, కడప, చిత్తూరు, నెల్లూరు జిల్లాల్లో 2,33,000 ఎకరాలకు నీరు యివ్వాలి. మద్రాసుకు కూడా త్రాగు నీరు యివ్వాలి. ఇంతకు క్రితం ఎన్.టి. రామారావుగారు అధికారంలో వున్నప్పుడే దీనిని ప్రారంభించారు. ఆ క్రెడిట్ ఆయనదే, ఇది ఇప్పటికి పూర్తి కాలేదు. రెండు వేల సంవత్సరాలకు పూర్తి కావాలి. ఈ బడ్జెట్‌లో రు. 200 కోట్లు కేటాయించారు. కానీ మద్రాసు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యొక్క షేర్ ఎంత వస్తుందనేది చూపించలేదు. అది చూపించకుండానే రు. 200 కోట్లు ఖర్చు పెడుతున్నట్లు చూపించారు. ఆ రు. 200 కోట్లు అయినా సక్రమంగా ఖర్చు పెట్టవలసిన అవసరం వున్నది. వీటి ఆమోదానికి కేంద్రజల సంఘంకు పంపడం జరిగింది. దాని అనుమతి ఇప్పటి వరకు రాలేదు. అనుమతి వచ్చే దానికి ఈ ప్రభుత్వం ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. వంశధార ప్రాజెక్టు శ్రీకాకుళం జిల్లాలో వున్నది. దాని మొదటి దశ ఇంకా పూర్తి కాలేదు. రెండవ దశ కూడా ప్రధానమైనది. ఇది కూడా 14 టి.ఎం.సి.ల నీరు నిల్వ చేసుకునే ప్రాజెక్టు. దీని విషయంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వ అధికారులు, ముఖ్యమంత్రులు కూడా సమావేశమయ్యారు. అనుమతి లభిస్తుంది. కాని నాకు అనుమానాస్పదంగా వున్నది. ఇప్పుడు ఒరిస్సాలో కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చింది. ఇంతకన్నా ముందు వున్న ప్రభుత్వం, మన ఎన్.టి. రామారావుగారు అప్పుడు సమావేశం అయ్యారు. అనుమతి లభించిందని చెప్పారు. దీనికి రు. 25 కోట్లు కేటాయించారు. ఇది పూర్తి కావాలి. కేంద్ర జల సంఘం అనుమతి ఇప్పటికి లభించలేదు. సోమశిల ప్రాజెక్టు కూడా ఎన్నో సంవత్సరాల క్రింద నిర్మాణం పూర్తి అయింది. దానికి 16 టి.ఎం.సి.ల నీరునిల్వ చేసేటందుకు ఈనాడు రిజర్వాయర్‌ను పెంచి, దాని గేట్లు లెవల్ పెంచాలి. కాని దీనికి డబ్బులు కూడా నామమాత్రమే. రు. 8 కోట్లు రిలీజ్ చేయడం జరిగింది. ఇది కూడా పూర్తి అయ్యే అవకాశం లేదు. దీని నుంచి రిజర్వాయర్‌కు నీళ్లను నింపితే దాని ద్వారానే తెలుగుగంగకు నీరు పోతుంది. అందుచేత ఇది కూడా ముఖ్యమైనది కాబట్టి ప్రభుత్వం ఆలోచించవలసిన బాధ్యత వున్నది. డబ్బులు పెంచవలసిన బాధ్యత వున్నది. గాలేరు, నగరి సుజల స్రవంతి ప్రాజెక్టు అనేది అందరికి తెలుసు. కడప, చిత్తూరు, నెల్లూరు, జిల్లాలు తీవ్ర అనావృష్టి ప్రాంతాలు కాబట్టి అక్కడున్న మూడు లక్షల ఇరువది అయిదు వేల ఎకరాలకు నీరు యివ్వవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వంపైన వున్నది. 1990వ సంవత్సరంలో ఈ ప్రాజెక్టు ఇన్వెస్టిగేషన్ మొదలు పెట్టాము. ఇది రు. 1296 కోట్ల ప్రాజెక్టు. సాంకేతిక అనుమతి కోసం కేంద్ర జల సంఘానికి పంపడం జరిగింది. అక్కడి నుంచి అనుమతి ఇంకా రాలేదు. మరల ఇన్వెస్టిగేషన్ చేసి ఆ అంచనాలు తయారు చేస్తున్నారు. బడ్జెట్‌లో రు. 25 కోట్లు పెట్టారు. ఈ రు. 25 కోట్లు ఫౌండేషన్ వేయడానికా లేక ప్రాజెక్టు నిర్మాణం వేయడానికా? ఇక్కడేమో శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు రెండవ దశకు ఒక కోటి [illegible] పెట్టి ఇక్కడ మాత్రం రు. 25 కోట్లు పెట్టారు. ఇది న్యాయమేనా? కాబట్టి

ప్రభుత్వం ఆలోచించి అక్కడ కూడా రు. 50 కోట్లు పెట్టాలి. ఇక సుంకేశుల బ్యారేజ్ వున్నది. మైనర్ ఇరిగేషన్ క్రింద రు. 120 కోట్లు మాత్రం కేటాయించారు. దీనికి ఇంకా అదనంగా రు. 100 కోట్లు కేటాయించవలసిన అవసరం వున్నది. వర్షాలు వచ్చినప్పుడు దానిని నింపుకునే అవకాశం వుంటుంది కాబట్టి రు. 120 కోట్లు కాక ఇంకా అదనంగా రు. 100 కోట్లు కేటాయించినట్లయితే బాగుంటుంది. పులిచింతల ప్రాజెక్టు ప్రధాన మయినది. గుంటూరు జిల్లా కృష్ణా నది నీరువేస్టుగా పోయే నీటి కొరకు రిజర్వాయర్ను నిర్మిస్తే జూన్, జులై మాసాలలో ఆ నీరు నాట్లకు ఉపయోగించుకునే అవకాశం వుంటుంది. ఆ ప్రాజెక్టును ఇంకా పూర్తి చేయలేదు. దానిని పూర్తి చేయవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వంపై వున్నది. దానిని కూడా కేంద్ర జల సంఘానికి పంపించారు. కానీ ఇంతవరకు అనుమతి లభించలేదు. కర్నూలు కాలువ ఆధునీకీకరణకు జపాన్ నుంచి ఆర్థిక సహాయం లభించింది. ఇది ఏ పరిస్థితిలో వుందంటే చివరకు ఆ ఆర్థిక సహాయం పోయింది. మరల ఆర్థిక సహాయం అడుగుతున్నాము. ఈ ఆర్థిక సహాయం లభిస్తేనే మనం దీనిని ఆధునీకీకరణ చేసుకునే అవకాశం వుంటుంది. గత ప్రభుత్వం జాప్యంవల్లనో, గత ప్రభుత్వ నిర్వహణ లోపం వల్లనో ఆర్థిక సహాయాన్ని ఉపయోగించుకోలేదు. మరల ఈ ప్రభుత్వం దానిని తిరిగి అడుగుతున్నది. కాబట్టి ఆ డబ్బులు వస్తే మరల ప్రారంభించే పరిస్థితిలో వున్నాము. గాలేరు. నగరి సుజల స్రవంతి ప్రధానమైన ప్రాజెక్టు. 38 టి.ఎం.సి.ల నీరు ఉపయోగించే ప్రాజెక్టు. కానీ అనావృష్టికి గురి అవుతున్న కడప, చిత్తూరు, నెల్లూరు జిల్లాలలోని మూడు లక్షల ఇరువది అయిదు వేల ఎకరాలకు నీరుఇచ్చే ప్రాజెక్టు. దీనిని సకాలంలో ఇన్వెస్టిగేషన్ చేయలేదు. రు. 1296 కోట్లకు అంచనా వేసి పంపించాము. ఇప్పటికీ జల సంఘం నుంచి అనుమతి లభించలేదు. ఇది ఏ విధంగా పూర్తి చేస్తారో నాకు అర్థం గావడం లేదు. దీనికి 1986–90వ సంవత్సరంలో రు. 20 కోట్లు కేటాయించాము. ఈ 20 కోట్లతో ఇన్వెస్టిగేషన్ పూర్తి చేస్తారా, లేక ప్రాజెక్టు మొదలు పెడతారా?.

మ. 12.30 హంద్రీ నీవా సుజల స్రవంతి చాలా ప్రధానమైన ప్రాజెక్టు. ఈ ప్రాజెక్టు గురించి రెండు ముఖ్య విషయాలు చెప్పాలి. పంపుల ద్వారా, లిఫ్టు ఇరిగేషన్ ద్వారా ఎక్కడయితే అనావృష్టికి గురవుతున్నారో అక్కడ భూములకు నీళ్ళు ఈ ప్రాజెక్టు ఇవ్వాలి. దానికి 402 మెగా వాట్ల విద్యుచ్ఛక్తి కావాలి. అప్పుడే అనావృష్టికి గురయిన ప్రాంతాలకు మనం నీళ్ళు ఇవ్వగలుగుతాము. దాని ఎస్టిమేషన్ కాస్టు ఇన్వెస్టిగేషన్కు రు. 25 కోట్లు కేటాయించారు. ఇది ఇన్వెస్టిగేషన్కా? ఫౌండేషన్కా? దానితో ప్రాజెక్టు నిర్మిస్తారా? డబ్బు ఎక్కడి నుంచి తెస్తారు? ప్రపంచ బ్యాంకు నుంచి లోను తీసుకుంటారా? ఇవన్నీ మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పవలసిన బాధ్యత ఉంది.

పోలవరం ప్రాజెక్టు. ఈ ప్రాజెక్టు చాలా ప్రధానమైనది. ఇది గోదావరి నుంచి నీళ్ళు నిలువ చేసే ప్రాజెక్టు. అక్కడ ఎలాంటి షరతులు లేవు. గోదావరి నుంచి

వృథాగా నీరు పోయి సముద్రంలో కలుస్తుంది. ఈ ప్రాజెక్టు కట్టినట్లయితే మన రాష్ట్రం సస్యశ్యామలమై అభివృద్ధి చేసుకోవడానికి అవకాశం కలుగుతుంది. కాని ఇప్పటికీ ఇన్వెస్టిగేషన్‌లోనే ఉంది. ఇన్వెష్టిగేషన్‌కు డబ్బులు లేవా? ఎస్టిమేట్ చేయడానికి డబ్బులు లేవా? దానికి కూడా ఒక్క పైసా కేటాయించలేదు. ప్రధానంగా దీని గురించి ఆలోచించవలసిన బాధ్యత ఉంది.

సింగూరు ప్రాజెక్టు గురించి రెండు విషయాలు చెప్పి ముగిస్తాను. దీనిని ఎన్నడో నిర్మాణం చేశాము. హైదరాబాదు రాజధానికి నీళ్ళు ఇస్తున్నాము. నిజాంసాగర్‌లో ఒక్క చుక్క నీళ్ళు లేవు. నిజాంసాగర్ గతి ఏమిటి? కరువు కాటకాలకు గురి కావలసిన పరిస్థితులు వస్తున్నాయి. నిజాంసాగర్‌కు 18 టి.ఎం.సి.ల నీళ్ళు రావాలి. ఒక్క టి.ఎం.సి. నీరు కూడా రావడం లేదు. కర్నాటక ప్రాజెక్టు కట్టి ఉంది. విపరీతంగా లిఫ్టు ఇరిగేషన్ పెట్టారు. కాబట్టి సింగూరు ప్రాజెక్టుకు నీళ్ళు రావడం లేదు. రాజధానికి నీళ్ళు ఇచ్చే పరిస్థితి లేదు. కరవు కాటకాలు వస్తున్నాయి. వచ్చే నీళ్ళు సింగూరు ప్రాజెక్టులో పెట్టి నిజాంసాగర్‌కు ఇవ్వాలి. కృష్ణా నుంచి మనం రాజధానికి నీళ్ళు తేవాలి. సప్లయి చెయాలి. సింగూరు ప్రాజెక్టులో ఉన్న నీళ్ళు నిజాంసాగర్‌కు ఇస్తే కారువు కాటకాల నుంచి మనం విముక్తి చేయగలుగుతాము. కాబట్టి ఈ విషయం ప్రధానంగా ఆలోచన చేయవలసిన అవసరం ఉంది.

మధ్య తరహా ప్రాజెక్టులకు మీరు కేటాయించిన డబ్బు సరిపోదు. ఒక విచిత్రమైన విషయం ఏమంటే ఖమ్మం జిల్లాలో తలినేరు ప్రాజెక్టు పూర్తిగా కట్టారు. అంతా అయింది. కాని అటవీశాఖ వారు అభ్యంతరం తెలిపారు. ప్రాజెక్టు నుంచి నీళ్ళు రావడం లేదు. అక్కడ గిరిజన ప్రాంతం. 14 వేల ఎకరాలు సేద్యం అవుతుంది. ప్రభుత్వం ఆలోచించి అనుమతి లభించడానికి కృషి చేయాలని కోరుతున్నాను. ఖమ్మంలో గుండ్లవాగు గిరిజన ప్రాంతం. దానికి అటావీశాఖ వారు అనుమతి ఇవ్వడం లేదు. ఈ విధంగా మన కార్యక్రమం జరుగుతోంది. కాబట్టి నేను ప్రధానంగా కోరేది పెండింగు ప్రాజెక్టులను కేంద్ర ప్రభుత్వానికి జల సంఘానికి పంపించవలసిన బాధ్యత ఉంది. అంతే కాకుండా ప్రత్యేకంగా సిబ్బందిని పెట్టి మంత్రులు వెళ్ళి ఎన్ని ప్రాజెక్టులు పెండింగు ఉన్నాయో, అనుమతి లభించకుండా ఉన్నాయో వాటి కోసం ప్రత్యేకంగా పెద్ద ఆందోళన చేయవలసిన అవసరం ఉంది. అనుమతి సంపాదించవలసిన బాధ్యత ఉంది. కాబట్టి మీ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. ఈ ఆందోళన చర్యలు తీసుకునే వరకు పెండింగు ప్రాజెక్టులను అనుమతి లభించదు. కాబట్టి ప్రత్యేకమైన ఉద్యమం నడిపించాలని, ప్రజలను చైతన్యవంతులను చేయాలని కోరుతున్నాను. ఈనాడు కేంద్ర ప్రభుత్వం తన చేతులలో పెట్టుకుని సజీవంగా పారే నదులపైన ప్రాజెక్టుల నిర్మాణానికి అనుమతి ఇవ్వకుండా ఉంది కాబట్టి ప్రజలను చైతన్యవంతులను చేసి ఆందోళన చేసి తద్వారా అనుమతి సాధించడానికి ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతున్నాను. ఈ ప్రాజెక్టులన్నీ పూర్తి కావాలంటే అఖిలపక్ష కమిటీని వేయాలి. ఈ ప్రాజెక్టులను నిర్మాణం చేసుకోవడానికి, నీళ్ళు రాబట్టుకోవడానికి ఇతర రాష్ట్రాలతో సంబంధాలు

పెట్టుకుని అంతర్జాతీయంగా వచ్చే నిధులను సద్వినియోగపరచుకునే విషయంలో అఖిల పక్ష కమిటీ సభ్యులను తీసుకుని వెళ్ళి నిధులను రాబట్టుకోవడానికి ప్రయత్నం చేయాలని మీ ద్వారా కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:- అధ్యక్షా, మన ప్రభుత్వం ఈ నీటిపారుదల డిమాండ్ల మీద కేటాయించినది ఫర్వాలేదు. గత సంవత్సరం కంటే ఈ సంవత్సరం ఎక్కువగానే కేటాయించడం జరిగింది. మనకు ఉన్న ప్రాజెక్టులు, మనకు ఉన్న పరిస్థితి చూస్తే ఆన్ గోయింగ్ ప్రాజెక్టులు మాత్రం నడుస్తున్నాయి. ఈ ప్రాజెక్టులకు రు. 10 వేల కోట్లు కావాలి. అయితే రు. 1200 కోట్లు కేటాయించారు. ఈ ప్రకారంగా కేటాయిస్తూ పోతే 10 సంవత్సరాలు పడుతుంది. ఇంకా కొత్త ప్రాజెక్టులు కేంద్రం వద్ద పెండింగు ఉన్నాయి. గాలేరు-నగరి మొదలు పెట్టలేము. ఇంకో రు. 10 వేల కోట్లు కావాలి. కేంద్రం నుంచి పెండింగు ప్రాజెక్టులకు క్లియరెన్సు తెచ్చుకుంటే అప్పుఅయినా తెచ్చుకోగలుగుతాము. బడ్జెటు ఇప్పుడు కేటాయించడంలో సామాన్యంగా కనపడుతున్నాయి. గత సంవత్సరం బడ్జెటు కేటాయింపులలో మీకు ఉదాహరణ చెబుతాను. విజయభాస్కరరెడ్డిగారు పోయిన శాసన సభలో రు. 18 కోట్లు ఎస్.ఎల్.బి.సి.కి కేటాయించామన్నారు. కానీ ఖర్చు పెట్టింది మాత్రం రు. 3 కోట్లు. గడిచిన 4 సంవత్సరాలు అదే పరిస్థితి.

అలాగే పెద్ద బ్రహ్మాండంగా గోదావరి వరద కాలువ ప్రధాన మంత్రిగారు ప్రారంభం చేశారు. గత సంవత్సరం చేసిందేమంటే ఏమీ లేదు. రు. 10 లక్షలు ఖర్చు పెట్టారు. ఈ సంవత్సరం రు. 10, 20, 30 లక్షలలో అవుతుంది. ప్రారంభోత్సవాలు చేస్తున్నారు. పునాది రాళ్ళు వేస్తున్నారు. శంకుస్థాపనలు చేస్తున్నారు. నీళ్ళు వస్తున్నాయా, ప్రాజెక్టులు పూర్తవుతున్నాయా అన్నది ఎవరూ చూడడం జరగలేదు. దురదృష్టం ఏమంటే రాష్ట్రం ఎప్పటికప్పుడు మరింత కరువుకు లోనవుతోంది. పోయిన సంవత్సరం కన్న ఈ సంవత్సరం 14 జిల్లాలు మరింత కరువుకు లోనయ్యాయి. తుఫాను వచ్చినప్పుడు కొన్ని నీళ్ళు వచ్చాయి. లేకపోతే మొన్న ఎన్నికలలో ప్రజల దగ్గరకు పోయే పరిస్థితి లేదు. రోజు రోజుకు వర్షాలు వెనుకకు పోతున్నాయి. ఈ స్థితిలో నీళ్ళు ఎక్కడ నుంచి వస్తాయి? రాష్ట్రంలో నీళ్ళు లేవు. ఉన్న నీటిలో 30 శాతం మాత్రమే ఉపయోగించుకుంటున్నాం. మిగతా 70 శాతం సముద్రంలోకి పోతున్నాయి. ఒకవైపు తుఫానులో కొట్టుకు పోతున్నాము. మరొకవైపు తాగడానికి మంచి నీళ్ళు లేవు. దీనికి సరయినా ప్లాన్ చేసుకొని మొత్తం నీళ్ళను మళ్ళించి మన రాష్ట్రాన్ని సస్యశ్యామలం చేసుకోవలసిన అవసరం ప్రభుత్వానికి ఉంది. దీనికి తగిన ప్లాన్ రూపొందించుకోవలసిన అవసరం ఉంది. మీరు కొన్ని ప్రాజెక్టులకు రు. 100, 200 కోట్లు కేటాయించారు. ఈ కేటాయించినది కూడా సద్వినియోగం చేసుకోవాలి. కేటాయించినది కంట్రాక్టర్ల పాలు, ఇంజనీర్ల పాలవుతోంది. అసలు పని ఎంత జరుగుతోంది చూసుకుంటే పెద్ద భాగమే నా లెక్కలో సెరిసగం దుర్వినియోగం అవుతోంది. ఈ రకంగా ఉన్న అనుభవం మన అందరికీ

తెలుసు. కొత్తగా చెప్పవలసిన పని లేదు. గత సంప్రదాయాలు ఎంత దుర్మార్గంగా వున్నాయో చెప్పవలసిన పనిలేదు. అధికారంలో ఉన్నవారు వారే టెండర్లు వేయడం ఎవరయినా ఎదురు వస్తే వారిని తుపాకులతో పొడవడం అవన్నీ కూడా ప్రత్యక్షంగా చూశాము. అందుకని ఎంత ఖర్చు పెట్టామో చెప్పడం కాదు. ఎంత సాధించామో చెప్పవలసిన అవసరం ఉంది. గత ఐదు సంవత్సరాలుగా ఆ ప్రభుత్వము ఇరిగేషన్‌కు ప్రాధాన్యత యిచ్చినట్లుగా చెబుతూ వచ్చింది. అప్పుడు ఈ విషయంలో చర్చించిన వారము హౌస్‌లో కొందరము ఉన్నాము. మేము అడిగినప్పుడల్లా మంత్రిగారు ప్రాధాన్యత యిచ్చినట్లుగా చెబుతూ వచ్చేవారు. ఎన్ని ఎకరాల భూమికి అదనంగా నీరు యిచ్చారు అని అడిగితే సమాధానం వచ్చేది కాదు. ఎంత ఖర్చయిందీ మాత్రమే చెప్పేవారు. ఆ విధంగా కాకుండా సత్వరంగా పూర్తి అయ్యే ప్రాజెక్టులకు ప్రాముఖ్యత యిచ్చి, వాటిని త్వరగా పూర్తి చేసి నీటి వనరులు కల్పించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఎన్ని లక్షల ఎకరాల భూమికి అదనంగా నీరు యిప్పించగలిగామనేది చెప్పే విధంగా చేయవలసిన అవసరం వుంది. మరొక విషయం, పెండింగ్ ప్రాజెక్టులకు క్లియరెన్స్ ఏ విధంగా తీసుకువస్తారు? క్లియరెన్స్‌ల విషయంలో ఒక కమిటీని వేస్తే బాగుంటుంది. శ్రీరాంసాగర్ రెండవ దశను గురించి పార్లమెంట్‌లో ప్రశ్న వేస్తే వారు చెప్పింది ఏమంటే మేము రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి వ్రాశాము. ఇప్పటి వరకు జవాబు లేదు. అందుకని అక్కడే ఆగిపోయింది. అనే సమాధానం వస్తోంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం దగ్గర ఎన్ని ఆగాయి? కేంద్ర ప్రభుత్వం దగ్గర క్లియరెన్స్ కొరకు ఎన్ని ఆగాయి? ఈ వివరాలన్నీ సభ్యులకు అందజేస్తే ప్రయోజనకరంగా వుంటుంది. కనీసం అఖిలపక్ష కమిటీని వేయండి. కేంద్రంతో ఎప్పటికప్పుడు సంప్రదించి క్లియరెన్సులు సాధించడానికి మనమందరం కృషి చేయాలి. ఇప్పుడు వదిలిపెట్టి ఎక్కడో చేస్తామని అంటే అది అయ్యే పని కాదు. క్లియరెన్సులు సాధించవలసిన బాధ్యత రాష్ట్ర ప్రభుత్వంపైన వుందనే విషయం తమ ద్వారా మరొకసారి మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీరాంసాగర్ రెండవ దశకు వారు (ప్రభుత్వం) ఎటువంటి ప్రాధాన్యత యివ్వలేదు. 65 కిలోమీటర్ల కాలువను మాత్రం చూపుతున్నారు. ప్రపంచ బ్యాంకు అప్పు యిస్తే ఖర్చు చేయలేని దురదృష్టంలో మనం వుండడం ఘోరం. శ్రీశైలం కుడి కాలువ, శ్రీరాంసాగర్ రెండవ దశ కూడా ఇదే పరిస్థితిలో వున్నాయి. ఇచ్చిన డబ్బు ఖర్చు చేయలేని పరిస్థితిలో వున్నాము. మన దగ్గర డబ్బు లేదు. ఇచ్చిన డబ్బును కూడా ఖర్చు చేయలేము. ఈ పద్ధతి కాకుండా సరియగు పద్ధతిలో కేటాయింపులు చేయండి. రు. 100 కోట్లు కేటాయించారు. కాని అందుకు కావలసిన యిన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్‌ను కూడా సమకూర్చవలసిందిగా చెబుతున్నాను. అక్కడ వున్న ఇంజనీరింగ్ డివిజన్స్‌ను యిప్పటికే ఎత్తివేశారు. సాధారణంగా టెండర్స్ పిలిచి, వారు పనులు మొదలుపెట్టే లోపల వర్షాకాలం రావడం, పనులు ఆగడం జరుగుతోంది. త్వరగా ఖర్చు చేయాలి కాబట్టి సిమెంట్, సీకులు (స్టీల్) కొని, ఖర్చు పెట్టామని ఖర్చు చూపడానికి మాత్రమే పనికివస్తోంది. కానీ ఇది పద్ధతి కాదు. గత సంవత్సరం ఒక కమిటీగా వెళ్ళి జూరాల ప్రాజెక్టును చూడడం జరిగింది. అక్కడ సిమెంటు, సీకు కొని పడేసి వుంది. పని ఎందుకు జరగలేదు అని ఎంతో గొడవ చేసిన మీదట పనిలో కొంత కదలిక ఏర్పడింది. లేనట్లయితే పని కదిలేదే కాదు. కాంట్రాక్టులను తమ తమ అనుయాయులకు కాకుండా యిన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్ వున్న వారికి

కాంట్రాక్ట్లు అప్పగిస్తే పని సక్రమంగా జరుగుతుంది· మెషినరీ లేని వారికి కాంట్రాక్టు యివ్వడం, ఇతనికి మెషినరీ లేదు కాబట్టి మెషినరీ వున్న వారికి సబ్ కాంట్రాక్టు యిచ్చి అనవవసరపు ఖర్చు పెట్టించి, ఎన్నో రకాలుగా చేసే అవకాశం వుంటుంది కాబట్టి ఆ విధంగా కాకుండా ఒక పద్ధతిలో కాంట్రాక్టర్ల ఎంపిక చేయండి· ఈ విషయంలో ఒక పద్ధతిని రూపొందించవలసిందిగా కోరుతున్నాను·

చిన్న నీటిపారుదల విషయానికి వచ్చినప్పుడు, అందులో జరిగే దుర్వినియోగం చెప్పడానికి వీలులేదు· చిన్న నీటి వనరులు దాదాపు పొలిటికల్ డిపార్ట్మెంట్‌గా మారింది· ఎక్కడికక్కడ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీర్స్‌ను మంత్రులు, నాయకులు తమకు యిష్టం వచ్చిన వారిని వేయించుకోవడం, వారు వెనుకటి పనులను కెలికి తీసి బిల్లులు వ్రాసుకోవడం సర్వసాధారణం అయిపోయింది· నేను ఇటువంటివి చూపించడానికి సిద్ధంగా వున్నాను· చిన్ననీటి పారుదల సద్వినియోగం చేస్తే సత్వర ఫలితాలు రావడానికి అవకాశం వుంది· అలాగే తెగిపోయిన చెరువుల మరమ్మత్తులను వెంటనే చేపట్టాలి· ప్రతి జిల్లాలోను తెగిపోయిన చెరువులు వుంటున్నాయి· రెండు, మూడు సంవత్సరాలు వరుసగా వర్షాలు లేక చెరువులు ఎండిపోతాయి· అందులో ముళ్ల కంప పెరుగుతుంది· ఒక్క వర్షం రాగానే గట్లు కోసుకుపోతాయి· ఆ విధంగా గట్లు తెగిపోవడం జరుగుతోంది· ఆ రకంగా తెగిపోయిన చెరువులు ప్రతి జిల్లాలో వున్నాయి· వాటిని పూడ్చడం లేదు· పెర్కొలేషన్ ట్యాంక్స్ విషయంలో అంత డబ్బు కేటాయించాం, ఇంత డబ్బు కేటాయించాం అంటూ చెబుతున్నారు· మంత్రిగారు కొన్ని పెర్కొలేషన్ ట్యాంక్స్ విషయంలో, అవి తమకే కనబడడం లేదని అన్నారు· మంత్రిగారికే కనబడనివి మనకేం కనబడతాయి· అటువంటి పద్ధతి అమలు జరుగుతోంది· నేను ప్రధానంగా చెప్పేది ఏమంటే చిన్న నీటి వనరులకు కేటాయించిన డబ్బు సద్వినియోగం అయ్యే విధంగా చూడాలి· జిల్లా స్థాయి కమిటీలను వేయండి· చెరువులకు పని జరుగుతున్నది లేనిదీ పర్యవేక్షణ వుంటే మంచిది· ఇద్దరు, ముగ్గురు మంచి అధికారులను చూసి కమిటీగా వేసి పని జరిపిస్తే ఎక్కువ ప్రయోజనకరంగా వుంటుంది·

లిఫ్ట్ యిరిగేషన్ విషయానికి వచ్చినప్పుడు ఎక్కడయితే ఊట బావులకు అవకాశం వుందో, అక్కడ లిఫ్ట్ పద్ధతి పెడితే త్వరగా ఫలితానికి వస్తాయి· ఆ రకంగా కొంత సేద్యానికి అవకాశం వుంటుంది·

విద్యుత్ విషయం చూస్తే మరింత బాధాకరంగా వున్నది· ప్రభుత్వం చెబుతున్నది ఏమిటి? మనకు 6 వేల మెగావాట్ల విద్యుత్తు యిప్పుడు అందుబాటులో వున్నది· ఇంకా 14 వేల మెగావాట్ల విద్యుత్తు కావలసి వుంది· అందువలన ప్రైవేటు వారికి యివ్వక తప్పడం లేదు· ప్రైవెటైజేషన్ చేయక తప్పడం లేదు అని ప్రభుత్వం చెబుతోంది· ప్రైవెటైజ్ చేయాలంటే చేయండి, తప్పులేదు· కానీ చేసే పద్ధతి ఏమిటి అనేది ప్రశ్న· ప్రైవేటు వారిని నువ్వే ప్రాజెక్టు కట్టుకొని నువ్వే వసూలు చేసుకో అని శాశ్వత ప్రాతిపాదికన్నైన అప్పచెప్పడం శ్రేయస్కరం కాదు· ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు· ప్రభుత్వం కూడా భాగస్వాములుగా

వుండి అజమాయిషీ చేయాలి. కావలసిన పరికరాల విషయంలో కూడా దేశంలో అందుబాటులో వుండే పరికరాలను ఎక్కువ భాగం కొనమనండి. దేశంలో అందుబాటులోలేని వాటిని మాత్రమే విదేశాల నుండి తెప్పించుకోమనండి. ప్రైవేటు వ్యక్తులు పెట్టిన పెట్టుబడికి అసలు, వడ్డీ కూడా గిట్టుబాటు అయ్యే దాకా వుండి, ఆ తరువాత రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి అప్పజెప్పే విధానం చూడండి. ఆ రకంగా కొంతవరకు ఫలితం వస్తుంది. శాశ్వతంగా వారికే అధికారం వుంటే క్రమేపీ ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు కూడా వారికి అమ్ముడుపోయే ప్రమాదం వుంది. కృష్ణపట్నం, జేగురుపాడు, విశాఖపట్నం విద్యుత్ ప్రాజెక్టులు, వీటన్నింటిని ప్రైవేటు వారికి యిచ్చి, వారికి 16 శాతం లాభం వుండేలా గ్యారంటీ యిచ్చారు. బోర్డు గ్యారంటీ వుంది. బోర్డుకు ప్రభుత్వం గ్యారంటీ వుంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి తిరిగి కేంద్ర ప్రభుత్వం గ్యారంటీ వుంది. 16 శాతానికి ప్రైవేటు వారినుంచి కొనడానికి గ్యారంటీ వుంది. అవసరం వున్నా లేకపోయినా కొనడం వల్ల ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు నష్టాలపాలు అవుతుంది. వారు యింకొక వాదం చెబుతున్నారు. 'మేము గ్యారంటీ యివ్వడం లేదు. వారిని ఉత్పత్తి చేసి వారినే అమ్ముకోమని అంటున్నాము' అంటోంది ప్రభుత్వం. ప్రైవేటు వారు లాభాలకు అమ్ముకుంటారు. పరిశ్రమలకు అమ్ముకుంటారు. ఇతరత్రా సరఫరాలు ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు చేస్తోంది. ఆ విధంగా ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు దానంతట అదే దివాలా తీస్తుంది. అప్పుడు తప్పనిసరిగా ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డుకూడా ప్రైవేటు వారికి అమ్ముడు పోవలసిన పరిస్థితి వస్తుంది. ప్రైవేటు వారు ఎక్కడి నుండో డబ్బు తెస్తున్నారని అనుకోవలసిన అవసరం లేదు. పబ్లిక్ యిష్యూల ద్వారా డబ్బు స్వీకరిస్తున్నారు. ఆవిధంగా ధనసేకరణ చేసే అవకాశం ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డుకు యిచ్చి దాన్ని స్వయంగా పెట్టుబడి పెట్టే విధంగా చేసి ఎందుకు చేయకూడదు? ప్రజల నుండి డిబెంచర్ల ద్వారా అప్పు తీసుకుని అధికారం ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డుకు అప్పగించండి. మన దేశంలోని ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డులన్నింటిలో చక్కగా నిర్వహించబడుతున్న బోర్డుగా మన ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డుకు మంచి పేరు వుంది. ఇప్పటికి 3 శాతం లాభాలను ఆర్జిస్తూ వుంది. పిల్ ఫరేజ్ ను ఆపగలిగితే ఇంకా ఎక్కువ లాభాలు రావడానికి అవకాశం ఉన్నట్లుగా కనబడుతోంది. మన ప్రభుత్వం యిచ్చిన రాయితీలవల్ల ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు ప్రతి సంవత్సరం రూ. 1000 కోట్లు నష్టపడుతోంది. ప్రభుత్వం ఏమాత్రం బోర్డుకు యివ్వడం లేదు. ప్రభుత్వం యిచ్చినట్లయితే (రాయితీల) ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు మంచి లాభాల్లో నడవడానికి అవకాశం వుంది. ప్రైవేటుపరం చేస్తే ప్రైవేటు వారు మనకు యిచ్చే రాయితీ ఏమిటి? రాష్ట్రానికి ఉపయోగం ఏమిటి? నువ్వు తయారు చేసి నువ్వే అమ్ముకో అనడం "రంగమ్మ అంగడికి గాజుల కోసం వచ్చింది. డబ్బు తీసుకొని గాజులు పెట్టండి" అన్నట్లుగా వుంది. ఆమె డబ్బు యిస్తే, ఈయన గాజులు పెట్టడానికి మధ్యలో యింకొకరు చెప్పడం ఏమిటి అనేది వస్తుంది. మీరు ప్రైవేటు వారికి అప్పగించి అమ్ముకోండని అన్నారు. అందువల్ల ప్రభుత్వానికి, ప్రజలకు ఉపయోగం ఏమిటి? ఒక కమిటీని పెడతాము. ఆ కమిటీ టారిఫ్‌ను నిర్ణయిస్తుంది. ఆ టారిఫ్ రేటు ప్రకారం దొరుకుతుంది అన్నారు. కానీ ఆ రేటుకు అది దొరకదు. నాకు ఆ రేటుకు అమ్మితే నష్టం వస్తుంది, నాకు వయబుల్ కాదు అని ప్రైవేటు వాడు అంటాడు. ఆ పరిస్థితి కాకుండా కొంతవరకు ప్రభుత్వం అజమాయిషీ వుండే విధంగా చూడండి. బెంగాల్‌లో ఆ విధానాన్ని అమలు జరిపారు. బెంగాల్ కూడా

ప్రైవేటైజ్ చేస్తున్నట్లుగా వారు (ప్రభుత్వం) చెప్పారు. బెంగాల్‌లో ప్రైవటైజేషన్ ఏ విధంగా ఘుందనేది స్టడీ చేయండి. అప్పుడన్నా వారికి అర్థం అవుతుంది. అప్పు తీరగానే స్టేట్‌కు చెందే విధంగా, ఆ పద్ధతులో అక్కడ ప్రైవేటైజ్ చేస్తున్నారు. అటువంటి పద్ధతిని మన రాష్ట్రంలో కూడా రూపొందిస్తే ఉపయోగకరంగా వుంటుంది.

(బెల్)

ప్రైవేటైజేషన్ అనేది మనకు ఉన్న ఆస్తులను అమ్ముకోవడం క్రింద వుంటుంది. అందువల్ల రాష్ట్రానికి, రాష్ట్ర ప్రజలకు లాభం చేకూరదు. అందువల్ల ప్రైవేటైజేషన్ పట్ల మోజును ప్రభుత్వం మానుకుంటే మంచిది. అసలే విద్యుత్తు తక్కువగా ఉత్పత్తి అవుతోంది. విద్యుదుత్పత్తిలో దేశంలో దొరికే పరికారాలనే వాడుతే యింకా తక్కువ ధరకు విద్యుత్తు దొరికే అవకాశం వుంటుంది. ఆ రకమైన విధానం అవలంబించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

వ్యవసాయం విషయం తీసుకుంటే మీరు చెప్పిన దానిలో సగభాగం కూడా రావడంలేదు. సంవత్సరానికి ఒక లక్ష రూపాయలు యిస్తామని అంటున్నారు. యస్.సి.
మ. ఫైనాన్స్ కార్పొరేషన్, డి.ఆర్.డి.ఏ. మొదలైన వాటి ద్వారా పేదలకు అప్పులు
12.50 యిస్తున్నాము. మనం వారికి బోర్లు ఇస్తున్నాము, బావులు ఇస్తున్నాము. కాని కరెంటు లేదు. నాలుగు ఏళ్లు తీసేస్తే తగిలించి పెట్టుకుంటున్నాడు. దానికి డబ్బు 1350 కట్టమంటున్నారు. యిప్పుడు 1900 చేసినట్లు వుంది. 1350 కట్టమంటే కూడా మా జిల్లాలో దాదాపు 7 వేలు, 8 వేల మంది డబ్బు కట్టారు. ఆ 8 వేల మందికి యినాటివరకు కూడా కావలసిన తీగ, ట్రాన్స్‌ఫార్మర్స్, యివ్వలేదు. మిగతా జిల్లాల్లో కూడా యిచ్చినట్లు లేదు. అంతవరకు నడుపుతున్నదాంట్లో ముందు 60 హెచ్.పి. కెపాసిటీ వుంటే 100 హెచ్.పి. 150 హెచ్.పి.. వరకు యిచ్చారు. 150లో ఇంకా 50 యూనిట్లు తగిలిస్తే 200 అయింది. ఆ ట్రాన్స్‌ఫార్మర్ నడవడంలేదు. దానికి బాధ్యులు ఎవరు? ట్రాన్స్‌ఫార్మర్ యివ్వకుండా, ఒకపోలు, రెండు పోల్సు తీగ లేకుండా నడుపుకుంటున్నాడు. దాని వల్ల కరెంటు పిల్ఫరేజ్ కావడానికి అవకాశం వున్నది. కావలసిన తీగ, పోల్సు, ఇట్లాంటివి అన్నీ కూడా యివ్వవలసిన అవసరం వున్నది. అవన్నీ కూడా డబ్బులు కట్టిన వారికి కమిట్‌మెంటు యిచ్చారు కనుక తప్పనిసరిగా అట్లాంటివి యివ్వవలసిన అవసరం వున్నది. అట్లాగే, ఇవాళ మీ గురించి ఏమి చెప్పినా మీరు 16 గంటలు ఇస్తామన్నది సాధ్యం కావడంలేదు. నల్లగొండ జిల్లాలో చూస్తే సుమారు మూడు లక్షలు సేద్యము అయితే అందులో లక్షా 30 వేల ఎకరాలు ఎండిపోయింది. కాదంటే, ఎవరు అయినాపోయి చూడండి? లెక్కలు చేయించండి? తప్పు దొరికితే ఏ శిక్షకు అయినా బాధ్యుడ్ని. అందుకు ఏమిటంటే, పూర్తిగా నాలుగు గంటలు కూడ కరెంటు రావడం లేదు. ఎందుకు రావడం లేదు. చీఫ్ ఇంజనీరును, కలెక్టరుగారిని పెట్టారని చెప్పుతున్నారు. కాని ఆయనచూసే లోపల కొత్తగూడెం, ముద్దనూరులో పోతుంది. ఇంకొకటి పోతుంది, లైను తీగపోతుంది, రెండు రోజు అయింది అంటున్నారు. ప్రయోజనం పూర్తిగా కలుగలేదు. అందుకని

అధ్యక్షా, నేను మొదటి నుంచి ప్రిపేరేషన్‌లో వుండాలని చెప్పాను. బోర్డు చుట్టూ తిరిగాను. రానున్న ప్రమాదం చాలా తీవ్రంగా వున్నదని చెప్పాను. 20 సార్లు ఛైర్మన్‌గారిని కలిశాను. సబ్‌స్టేషన్‌లో ఓవర్‌లోడ్ వున్నది. ఫలానా చోట ఓవర్‌లోడ్ వున్నది, సవరించకపోతే ఎండిపోతుందని పదే పదే చెప్పడం జరిగింది. 20 సార్లు తిరిగాను. కొంతవరకు వారు చేయగలిగారు. మిగతా భాగం వారు కూడా చేయలేనటువంటి పరిస్థితి వున్నది. అందుకని ఒక ప్లాను వుండాలి. లేకుంటే యిబ్బంది వస్తుంది. ఈ సబ్ స్టేషన్స్, ట్రాన్స్‌ఫార్మర్సులలో ఓవర్‌లోడ్ తగ్గించే సిస్టమ్ను ఏర్పాటు చేయడానికి ప్లాను వుండాలి. అప్పుడు మాత్రమే దీన్ని సక్రమంగా చేయగలుగుతామని చెప్పి నేను మీకు మనవి చేస్తున్నాను. ఇరిగేషన్‌కుగాని, పవర్‌కుగాని సరైన ప్లాను ఉండాలి. అందుకు సక్రమమైన సిద్ధాంతాన్ని రూపొందించుకోవాలి. ఈ అవకాశాన్ని యిచ్చినందుకు మీకు ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. సుబ్బారెడ్డి:- అధ్యక్షా, ఈ సంవత్సరం తెలుగుదేశం గవర్నమెంటు ఇంతకు ముందు ఏ గవర్నమెంటు కూడా యివ్వనటువంటి బడ్జెట్ పద్దులు యివ్వడం జరిగింది. ఇరిగేషన్ మీదగాని, లేదా మైనర్ ఇరిగేషన్‌మీదగాని, విద్యుత్ కేటాయింపుల విషయంలోగాని చరిత్రను సృష్టించింది అనడానికి నేను ఏమాత్రం హెజిటేట్ కాకుండా చెపుతున్నాను. కాని, గత ప్రభుత్వం కేటాయింపులు యివ్వడమే కాకుండా వాటిని అమలు పరచేవిషయంలో కూడ శ్రద్ధ వహించలేదు. మనం యింతకుముందు చరిత్ర చూస్తే గత ప్రభుత్వంలో కేటాయించే పద్దులు, ఇరిగేషన్ కోసం, కాంట్రాక్టుల విషయంలో ఏ విధంగా నీరు కారిపోయాయో మీకు తెలుసు. ఆపార్టీ, యి పార్టీ అనకుండా యిలా కేటాయించిన నిధులు, మనలో అన్ని పార్టీల్లో వున్నటువంటి డెస్పరేట్ నాయకులు, టెండర్ల దగ్గర ఆఫీసర్లను భయపెట్టించి, కాంట్రాక్టర్లను భయపెట్టించి, వారు ఎక్కువ లాభంపొందే విధంగా కాంట్రాక్టులను ఇప్పించడం జరుగుతుంది. ఇది యిలాగే అమలు జరుగుతుంటే, ఈనాడు అధికంగా యిచ్చిన బడ్జెట్ ఫండ్సు కూడా వేస్టు అయ్యే అవకాశం వున్నది. ఆశించే అభివృద్ధి సాధించడానికి అవకాశం లేదు. మరొక్కసారి నేను చెపుతున్నాను. కనుక, ఈ డెస్పరేట్ నాయకులను కట్టుదిట్టం చేసివారికి ఎలాంటి అవకాశం కలుగకుండా చేస్తే తప్ప టెండర్లు సక్రమంగా జరగవు. వాటి కింద పనులు సక్రమంగా జరగవు. కనుక, చాలామంది సభ్యులు డెస్పరేట్ నాయకులు యి ప్రభుత్వం మీద ఒత్తిడి తెస్తున్నారు. గన్‌మెన్‌లు, పోలీసు ప్రొటెక్షన్ యివ్వాలని నానా గగ్గోలు పెడుతున్నారు. నేను ముఖ్యంగా విన్నవించేది ఏమిటంటే, వారికి ఎలాంటి గన్‌మెన్‌లు యివ్వవద్దు. అలాంటి వారు పోయి, టెండర్లు తెరిచే చోట, గన్‌మెన్‌లు, సొంత గన్‌మెన్‌లను తీసుకుపోయి అక్కడ భయానక వాతావరణాన్ని క్రియేట్ చేస్తున్నారు. వారి యిష్టమువచ్చినట్లు గవర్నమెంటు డబ్బును దుర్వినియోగం చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. We have to identify such M.L.A.s వారికి గన్‌మెన్‌లను యిస్తే వారు సంపాదించుకోవడానికి ఉపయోగించు కొంటున్నారు. I appeal to the Government not to provide gunmen to such M.L.A's They should be on par with the general public. ప్రజల

అభిమానం వున్నవాడు బ్రతుకగలుగుతాడు. లేనివాన్ని ఆయన ఖర్మకు ఆయనను వదిలివేద్దాము. I am appealing to the Government in this regard. ఏ స్కీము అయినా, ఇరిగేషన్, పవర్ డెవలప్‌మెంటుగాని, వ్యవసాయంగాని, ఏ రంగంలో అయినా ప్రభుత్వం...

Sri K.R. Suresh Reddy:- Sir, the Hon'ble Member has suggested that gunmen should not be provided to M.L.A.s does it appls to Ministers and the Chief Minister also.?

Sri K. Subba Reddy:- I have no objection if the Ministers are also treated like that. Because we are all representatives of the people and we should live like representatives of the people we should have confidence in people. మనం అన్ని డబ్బులు కేటాయించినప్పటి కూడా అనుకున్నటువంటి అభివృద్ధిని సాధించాలంటే, ప్రభుత్వ సిబ్బంది కూడా మనకు తోడ్పాటు యివ్వాలి. మనం యిచ్చిన డబ్బుల వల్ల పనులు జరిగి ప్రజలకు ఫలితం అందింపే విధంగా వారు కో ఆపరేట్ చేయాలి. వారు కూడా దేశానికి పేట్రియటిజమ్ చూపించాలి. పనుల్లో శ్రద్ధ కలిగి వారు మనతో కో ఆపరేట్ చేయాలి. ఏ ప్రభుత్వము అయినాసరె ప్రజలకు మేము యిస్తున్న డబ్బులు సక్రమంగా నిర్వహించడానికి మీరు కృషిచేసి కొంచెం పేట్రియటిజమ్, కొంచెం సిన్సియారిటీ చూపి, అభివృద్ధి పనులలో సహాయం చేసి ప్రజలకు మేము అందించవలసిన ఫలితాలను మీద్వారా అందించాలి. కనుక మీరు సహకరించాలని ప్రభుత్వ సిబ్బందిని కోరుతున్నాను. నేను యిక్కడనుంచి అప్పీలు చేస్తున్నాను. ఎందుకంటె, అధ్యక్షా. The Government employees, when compared to other sections of people in the society are in a better position. They are better placed. జనరల్ పబ్లిక్ కన్నా - I appeal to them also... కొంచెం దయచేసి పేట్రియటిజం, కొద్దిగ డెవలప్‌చేసుకుంటూ అలాగే, సిన్సియారిటీ డెవలప్ చేసుకుంటూ ఎవరో కాదు, మీ తమ్ముళ్ళు, మీ అక్కలు, మీ చెల్లెళ్ళు బాగుపడతారు. ఈ ప్రజలు అంతే, ఆ సొసైటీ నుంచి వచ్చారు కనుక మీ అందరికి సోదరి సోదరీమణులే. మీ అందరికి అప్పీలు చేస్తున్నాను. అధ్యక్షా, ప్రాజెక్టుల విషయానికివస్తే, కోకొల్లలుగా మన రాష్ట్రములో ఉన్నాయి. నీరు కూడా తగినంత వున్నది. అయితే, యి ప్రాజెక్టులకు తగినంత కేటాయింపులు సత్వరంగా కేటాయించి, పనులు చేసుకునే అవకాశం లేదు. చాలా ప్రాజెక్టులు ఉన్నాయి. ప్రాజెక్టులను అన్నిటిని అభివృద్ధి చేసుకుని, వాటి వల్ల ఫలితాలు మ సాధిస్తే తప్ప ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి మనం అనుకున్నటువంటి అభివృద్ధి సాదించలేదు.
1·00 వ్యవసాయ రంగం చాలా ముందున్న రంగం మనకు మూడు కోట్ల ఎకరాల భూమి సాగు చేయడానికి అనుకూలంగా వుంది. ఇప్పటి వరకు ఒక కోటి ఎకరాలకు మాత్రమే సాగునీరు యివ్వగలుగుతున్నాము. మిగతా రెండు కోట్ల ఎకరాల భూములకు ఒక్క తడికి సరిపడ

కూడా నీటిని యివ్వలేకపోతున్నాము. ఈరెండు కోట్ల ఎకరాల భూమి కూడా తెలంగాణా, రాయలసీమ ప్రాంతాలలో ఎక్కువగా వుంది. అది ఎక్కువగా కరువు ప్రాంతం, హైలెవెల్ ప్రాంతం. లిఫ్ట్ యిరిగేషన్ ద్వారా మాత్రమే యిక్కడ త్రాగునీరు, సాగునీరు యివ్వగలుగుతాము. సైన్స్, టెక్నాలజీ నేడు బాగా పెరిగి పోయింది. ఎంతో దూరంలో నీరు వున్నటిప్పటికి లిఫ్ట్ యిరిగేషన్ పద్ధతిలో నీరు తీసుకొని రావడానికి నూక్ అండ్ కార్నర్‌కి నీరు యివ్వడానికి అవకాశం వుంది. విదేశాల్లో కూడా ఈయొక్క లిఫ్ట్ యిరిగేషన్‌ను చక్కగా అమలుజరుపుతున్నారు ఎంత హైలెవల్ అయినా, ఎంత లోలెవెల్ అయినా లిఫ్ట్ పద్ధతిలో నీటినిని తీసుకుపోయి యిరిగేషన్‌ను అభివృద్ధి చేసి చాలా దేశాలు సౌభాగ్యవంతం అయినాయి. లిఫ్ట్ యిరిగేషన్‌కు విద్యుత్తు చాలా అవసరం. విద్యుత్తు చాలా ముఖ్య పాత్ర వహిస్తుంది. ప్రైవేటైజేషన్ ద్వారా ఎన్నో విద్యుత్ ప్రాజెక్టులు రావడానికి ప్రభుత్వం ముందుకు వచ్చింది. విద్యుత్తును ఉత్పత్తి చేయడానికి మన రాష్ట్రంలో ఎన్నో అవకాశాలు వున్నాయి. ఆ అవకాశాలను ఉపయోగించి విద్యుదుత్పత్తిని ఎక్కువ చేయడానికి ప్రాజెక్టులను చేపట్టాలి. ప్రైవేటు రంగమా లేక ప్రభుత్వ రంగమా అనేది సమస్య కాదు. మనకున్న ప్రొవిజన్స్‌ను ఉపయోగించి విద్యుత్తును ఉత్పత్తి చేసి తద్వారా లిఫ్ట్ యిరిగేషన్ చేపట్టి మన రాష్ట్రంలోని అన్ని ప్రాంతాలను సస్యశ్యామలం చేయడానికి మన ముఖ్యమంత్రి యన్.టి. రామారావుగారు ప్రయత్నం చేస్తారని నా దృఢ విశ్వాసం. నాకు తెలుసు అధ్యక్షా, ఇంతవరకు ఈ దేశంలో ఏ ముఖ్యమంత్రి కూడా ప్రజల యొక్క విషయాలలో ఈ విధంగా మనస్ఫూర్తిగా మానవత్వం కలిగి స్పందించే ముఖ్యమంత్రి రాలేదు. మన ముఖ్యమంత్రి శ్రీ యన్.టి. రామారావుగారు మానవతా హృదయంతో సామాన్య ప్రజల మేలు కొరకు ఎంతగానో స్పందిస్తున్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారి మీద వున్న కాన్ఫిడెన్సుతో, వారిది స్పందించే హృదయం కాబట్టి వారికి అప్పీలు చేస్తున్నాను అధ్యక్షా. వారి హృదయాన్ని ద్రవీభూతం చేసే విషయాలు ఎన్నో వున్నాయి. ఇరిగేషన్ విషయంలో రాయలసీమకు తెలుగుగంగ ద్వారా సహాయం చేయడానికి ముందుకు వచ్చిన రాజకీయ నాయకులలో మొట్టమొదటి నాయకుడు శ్రీ యన్.టి. రామారావు ఈనాటికి కూడా ఎన్నో ప్రాజెక్టులను ప్రపోజ్ చేస్తూ వున్నా ఎక్కడ వేసినవి అక్కడే వున్నాయి. కృష్ణా నదీ జలాల విషయంలో బచావత్ ట్రిబ్యునల్ 2 వేల సంవత్సరం వరకు నీటి పంపకం గురించి నిర్ధారణ చేసింది. నిర్ధారణ చేసిన దానినుండి డిపెండబిలిటీ 75 శాతం తీసుకొని ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు 800 టి.యం.సి. కర్నాటకకు 700 టి.యం.సీ. మహారాష్ట్రకు 560 టి.యం.సి. 2060 టి.యం.సి. నిర్ధారణ చేసింది. బచావత్ అవార్డు ప్రకారం రాయలసీమకు యిచ్చింది 122.70 టి.యం.సి. కోస్తా ఆంధ్రకు 377.47 టి.యం.సి. తెలంగాణాకు 266.83 టి.యం.సి. ఎలాట్ చేశారు. అధ్యక్షా ఆనాడు ట్రిబ్యునల్ దగ్గర మనం ఆర్గ్యు చేసింది ఏమంటే రాయలసీమలో ప్రతి సంవత్సరం కరువుకాటకాలు వస్తున్నాయి. అనంతపురం జిల్లా ఎడారి కాబోతున్నది అని. ఆ రకంగా ఆర్గ్యు చేసి ట్రిబ్యునల్‌ను ఒప్పించి అన్ని రాష్ట్రాల కంటే ఎక్కువ వాటా 800 టి.యం.సి. నీటిని తెచ్చుకున్నాము. ట్రిబ్యునల్ మన వాదనకు ద్రవించి 800 టి.యం.సి. మనకు ఎలాట్ చేసింది. 'శ్రీబాగ్' ఒడంబడిక 1937లో వచ్చింది. శ్రీబాగ్ ఒడంబడిక మేరకు రాయలసీమకు ఇరిగేషన్ విషయంలో 10 సంవత్సరాలు ప్రయారిటీ యిచ్చి, రాయలసీమలో ఇరిగేషన్, వ్యవసాయనీటి పారుదల, డ్రింకింగ్ వాటర్, ఎడ్యుకేషన్,

స్కీన్సు రంగాలలో పది సంవత్సరాల కాలం ఎక్కువ కేటాయింపులు యిచ్చి ఆ ప్రాంతాన్ని అభివృద్ధి చేయాలనేది జనరల్ ఎగ్రిమెంట్ శ్రీబాగ్ ఒడంబడిక పేరుతో జరిగింది. అందులో వున్న ఎగ్రిమెంట్ మేరకు క్లాజ్‌లు యిప్పటికి అమలుజరగడం లేదు. అవి అమలు జరుగనందుకు ఏ ప్రభుత్వాన్ని నిందించను అధ్యక్షా, రాయలసీమ ప్రాంతపు ప్రజా ప్రతినిధులు సరిగా స్పందించనందున, ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకు రానందున ఆ రకంగా రాయలసీమ ఏరియాను నెగ్లెక్ట్ చేయడం జరిగింది. కృష్ణా పరీవాహక ప్రాంతం రాయలసీమ ఏరియాలో 18.3 శాతం వుంది. కోస్టల్ ఆంధ్రాలో కృష్ణానదీ పరీవాహక ప్రాంతం 13.11 శాతం వుంది. తెలంగాణా ఏరియాలో ఆ నది పరీవాహక ప్రాంతం 68.68 శాతం వుంది. రాయలసీమకు ఎలాట్ అయిన పర్సెంటేజ్ ఆఫ్ వాటర్ 16.7 శాతం మాత్రమే. కోస్తా ఆంధ్ర ప్రాంతానికి 48.56 శాతం నీరు ఎలాట్ అయింది. తెలంగాణా ఏరియాలో పరీవాహక ప్రాంతం 68.68 శాతం కాగా 34.73 శాతం మాత్రమే నీరు ఎలాట్ అయింది. నీటి ఎలకేషన్‌లోని తెలంగాణా, రాయలసీమలకు అన్యాయం జరిగింది. కృష్ణా నదీ పరీవాహక ప్రాంతం రాయలసీమకు 18.3 శాతం వున్నా కృష్ణా నది నుండి ఆనాటి నుండి ఈనాటి వరకు ఒక్క చుక్క నీరు కూడా యివ్వలేదు. తుంగభద్ర నుండి మాత్రమే నీటిని యిచ్చారు. కె.సి. కెనాల్‌కు హై లెవెల్ కెనాల్‌కు డైరెక్టుగా తుంగభద్ర నుండి మాత్రమే నీటిని యిచ్చారు. కృష్ణా నదికి తుంగభద్ర ఉపనది అనే విషయం నేనుకూడా ఒప్పుకుంటాను. కృష్ణానది నీటి ప్రవాహం నుండి ఒక్క చుక్క నీటిని కూడా రాయలసీమకు సాగు నీటి కొరకు లేదా త్రాగునీటి కొరకు యివ్వలేదనేది చెప్పడానికి నేను చింతిస్తున్నాను. అధ్యక్షా, ఈనాడు రాయలసీమ ప్రాజెక్టులు, తెలంగాణా ప్రాజెక్టులు కృష్ణానదీ పరీవాహక ప్రాంతంలో చాలా ప్రపోజల్స్ పెట్టారు. కానీ ఒక్క ప్రాజెక్టుకు కూడా క్లియరెన్సు రాలేదు. ఏ ప్రాజెక్టుకు కూడా కేంద్ర ప్రభుత్వం క్లియరెన్సు యివ్వలేదు. క్లియరెన్సు యివ్వకపోవడానికి మన మీద పగ లేదు అధ్యక్షా, ఉన్న నిజం ఏమిటంటే 800 టి.యం.సి. ఆల్‌రెడీ అయింది. ఏ ప్రాంతానికి ఎంత ఎలకేట్ అయిందనేది యింతకు ముందే చెప్పాము. ఈనాడు మనం ప్రపోజ్ చేస్తున్న ప్రాజెక్టులకు ఎలకెటెడ్ వాటర్ ఎంత అనేది చూపించలేకపోతున్నాము. అందువల్ల సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ క్లియరెన్సు యివ్వడానికి సంసిద్ధత చూపడం లేదు. మనం ఎన్ని ప్రాజెక్టులను ప్రపోజ్ చేసినా ఎష్యూర్డ్ వాటర్ చూపలేకపోతున్నాము కనుక కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు మన ప్రాజెక్టులకు- తెలంగాణా, రాయలసీమ ప్రాంతాలలో కట్టే ప్రాజెక్టులకు -క్లియరెన్సు
మ యివ్వలేకపోతున్నారు. తెలుగుగంగకు సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ క్లియరెన్స్ లేదు హంద్రీ-
1:10 నీవా ప్రాజెక్టుకు లేదు అట్లాగే ఎస్.ఆర్.బి.సి.కి గాలేరు- నగరి ప్రాజెక్టులకు క్లియరెన్స్ లేదు. తెలంగాణా ప్రాజెక్టులలోని ఎస్.ఎల్.బి.సి.కి క్లియరెన్సు లేదు. అదే విధంగా బచావత్ అవార్డు ప్రకారం జూరాల ప్రాజెక్టుకు వాటర్ అలోకేషన్ ఏనాడో జరిగినా, ఇంతవరకు క్లియరెన్స్ లేదు. ఇన్నాళ్ళు ఎందుకు అలస్యం జరిగింది. జూరాల ప్రాజెక్టు కట్టడానికి. దీని వల్ల ఏ ప్రాంతానికి నీటి సౌకర్యం కలుగచేయాలనో, ఏ ప్రాంతాన్ని డెవలప్ చేయాలనో అనుకొన్నప్పటికీ వీల్లేకుండాపోతున్నది. ఎందుకంటే పేపర్స్ మీద వాటర్ అలోకేట్ అయినట్లు చూపించినా, ప్రాక్టికల్‌గా ఈనాడు మనం నీటిని చూపించలేక

పోతున్నాం. అస్యూర్డ్ వాటర్‌ను చూపించలేకపోతున్నాం కాబట్టి సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ నుండి క్లియరెన్స్ రావడం లేదు. సెంట్రల్ గవర్నమెంట క్లియరెన్స్ లేకుండా మనం ఎన్ని ప్రాజెక్టులు కట్టినా, వృధాయే, అందుకనే ఈ ప్రభుత్వానికి నేను హృదయపూర్వకంగా ఒక సజెషన్ ఇచ్చేదేమిటంటే, బచావత్ అవార్డును రెండు వేల సంవత్సరం తరువాత రివ్యూ చేయవలసిన ఉంటుంది. కాబట్టి ఈనాడే కర్నాటక, మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వాలతోమాట్లాడి, ఏదైనా మార్పు చేయడానికి అవకాశం ఉంటుందేమో తెలుసుకొని, అందుకనుగుణంగా ఒక అగ్రిమెంట్‌కు రావడానికి వీలువుతుందేమో చర్చించి, ఆ అగ్రిమెంట్ క్రింద వచ్చే నీటిని ఇప్పుడు ఉన్న ప్రాజెక్టులను, ప్రపోజ్ చేయబడిన ప్రాజెక్టులకు చూపించి, సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ నుండి క్లియరెన్స్ తెచ్చుకొనే అవకాశం ఉంది. ఆ విధంగా చేసినట్లయితే రెండు వేల సంవత్సరం తరువాత కూడా మరో 5 ఏండ్ల నీటిని సేవ్ చేసుకొన్నవాళ్లమవుతాం. అలా కాకపోతే, రెండు వేల సంవత్సరం అయిన తరువాత, ఇంకొక ట్రిబ్యునల్ ఏర్పడి, ఆ తరువాత ఆ కమిటీ ఎవిడెన్స్ కలెక్టు చేసి, తీర్పు ఇచ్చేటప్పటికి ఈ అయిదేళ్లు, పదేళ్లు అవుతంది. అప్పటి వరకు మనం ఏలాంటి క్రొత్త ప్రాజెక్టులను గాని, పాత ప్రాజెక్టులను, కానీ, ప్రాసెస్‌లో ఉన్న ప్రాజెక్టులను గాని చేపట్టడానికి వీలుండదు. Sir, to save time, I suggest that it is better to enter into agreement after negotiation. If we come to an agreement that is well and good.

అలా కూడ కాకపోతే, ఈనాడే సెంట్రల్ గవర్నమెంట్‌కు పిటీషన్ పెట్టి, వెంటనే ట్రిబ్యునల్ కాన్స్టిట్యూట్ చేయమని కోరవచ్చు. అలా కూడ మనకు ఇష్టం లేకపోతే, బచావత్ అవార్డు మేరకు అందులో ఉన్న క్లాజ్‌లను మార్పు చేసుకొని, వాటర్‌ను రీ-అలోకేట్ చేసుకొనడానికి మన గవర్నమెంట్‌కు అధికారం ఉంది. అధ్యక్షా, రాయలసీమ, తెలంగాణా ప్రాజెక్టులన్నీ కూడా ఫ్లడ్ వాటర్ మీద, ఎక్సెస్ వాటర్ మీద బేస్ చేసిన కట్టడానికి ముఖ్యమంత్రిగారు కూడ విన్నవించడం జరిగింది. అయితే ఈ ఫ్లడ్ వాటర్‌నుకాని, ఎక్సెస్ వాటర్‌ను కాని రెండు వేల సంవత్సరం వరకు ఆంధ్రప్రదేశ్ గవర్నమెంట్ ఉపయోగించుకోవచ్చును కాని, వాటి మీద ఏలాంటి హక్కు లేదనే క్లాజ్ స్పష్టంగా చెపుతున్నది. కాబట్టి ఈ నీటిని ఆధారంగా చేసుకొని ప్రాజెక్టులు కట్టినా, తరువాత అయినా ఎక్కడ నీరు వస్తుందనే ప్రశ్న ఉద్భవిస్తుంది. అంతేకాక, ఈనాడు ఎక్సెస్ వాటర్‌ను గాని, ఫ్లడ్ వాటర్‌ను గాని ఉపయోగించి, కృష్ణా డెల్టాలోని నాన్-ఆయకట్టను డెవలప్ చేసుకొంటున్నారు. అట్లాగే నాగార్జునసాగర్ రైట్ కెనాల్ క్రింద కూడా నాన్- ఆయకట్టును డెవలప్ చేసుకొంటున్నారు. ఈ విధంగా చేయడం వల్ల ఏమతుందంటే, రేపు రెవ్యూ కమిటీ ఫామ్ అయినప్పుడు, నాన్ – ఆయకట్టును డెవలప్ చేసుకొన్న రైతులు, "రైపేరియన్ రైట్స్" క్రింద అంటే ముందు మంచి నీటిని ఉపయోగించుకొంటున్న వారికే, తిరిగి ఉపయోగించుకోవేందుకు వారికి హక్కు కల్గడం, ఆ 300, 320 టి.ఎం.సి నీటిని తిరిగి వాళ్లకే కావాలంటారు. రైపేరియన్ రైట్స్ క్రింద మనం కోర్టుకి వెళ్లినా జయించలేము. కాబట్టి కృష్ణా డెల్టాలోని నాన్- ఆయకట్టుకు,

నాగార్జునసాగర్‌లోని రైట్ కెనాల్ క్రింద ఉన్న నాన్ ఆయకట్టును డెవలప్ చేసుకోవడానికే 300, 320 టి.ఎం.సి.ల నీటిని ఉపయోగించుకొన్నప్పుడు, ప్రస్తుతం ఉన్న ప్రాజెక్టులకు, భవిష్యత్‌లో రాబోయే ప్రాజెక్టులకు ఎక్కడ నుండి నీరు తెస్తారు?

ఇంకొక పాయింట్ చెపుతాను ఫ్యూచర్‌కి ఉపయోగపడేది అర్థ్యం. రేపు ఎప్పుడైనా రెవ్యూ కమిటీ మనకు రావలసిన 300, 320, టి.ఎం.సి.ల మిగులు జలాలను ఆంధ్రప్రదేశ్ గవర్నమెంట్‌కు ఇవ్వడానికి వీలు లేదంటే, అప్పుడు మనం చెప్పవచ్చు, ఇప్పటి వరకు మిగులు జలాలను కృష్ణా డెల్టా మరియు నాగార్జుసాగర్ రైట్ కెనాల్‌లోని నాన్–ఆయకట్టులకు ఉపయోగించాం, కాబట్టి రెండు వేల సంవత్సరం తరువాత కూడా సదరు మిగులు జలాలను రాయలసీమ, తెలంగాణా ప్రాజెక్టుల కొరకే విడిచిపెట్టాలని ఆర్గ్యు చేయడానికి అవకాశం ఉంది. ఈ విధంగా అడ్వాన్స్ ఆర్గ్యుమెంట్ చేస్తే తప్ప 300, 320 టి.ఎం.సి.ల నీరు మనకు దక్కే అవకాశం లేదు. ఇంతకు ముందు కాంగ్రెస్ నాయకులు రాయలసీమకు నీళ్ళ కావాలంటూ ఎన్నో ఉద్యమాలు సలిపారు. Water is there whether it is excess water or flood water. Water is water and it is an assured Water. అయ్యా నేను అదే ఆర్గ్యుమెంట్‌ను తిప్పి చెపుతున్నాను కృష్ణా డెల్టాకు, అలాగే నాగార్జునసాగర్ రైట్ కెనాల్‌కు ఇంతకు ముందు అలోకేట్ చేసిన వాటర్ పోతే, ఉన్న ప్రాజెక్టులకుపోతే, 800, టి.ఎం.సి.లలోని నీటిలో తెలంగాణా ఏరియాలకు, రాయలసీమ ఏరియాలకు పోతే మిగిలేది. 411 టి.ఎం.సి.లు ఈ 411 టి.ఎం.సి.ల వాటర్‌లో 300 గాని 320 టి.ఎం.సి.లుగాని నాగార్జునసాగర్ రైట్ కెనాల్‌కు, కృష్ణా డెల్టాకు ఇచ్చినా, 800 టి.ఎం.సి.ల నుండి 300 టి.ఎం.ల నీటిని తెలంగాణా ప్రాజెక్టులకు, రాయలసీమ ప్రాజెక్టులకు అవార్డు చేయమనండి. తెలంగాణా వారు, రాయలసీమ వారు బ్రదర్స్‌గా కూర్చొని అలా 800 టి.ఎం.సి.ల నుండి వచ్చే నీటినే తెలంగాణా రాయలసీమ ప్రాజెక్టులకు ఉపయోగించుకోందాం. ఎక్సెస్ వాటర్‌ను, ఫ్లడ్ వాటర్‌ను కృష్ణా డెల్టాలోని నాన్ – ఆయకట్టుకు, నాగార్జునసాగర్ రైట్ కెనాల్‌లోని నాన్ – ఆయకట్టును డెవలప్ చేసే బదులు తెలంగాణా ఏరియాకు, నాగార్జునసాగర్ లెఫ్ట్ కెనాల్ క్రింద ఉన్న ప్రాంతాలకు ఆ నీటిని తరలించి డెవలప్ చేయండి. అట్లాగే శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు క్రింద ఎస్.ఎల్.బి.సి.కి ఉపయోగించి తెలంగానా ప్రాంతాన్ని అభివృద్ధి చేయండి. అప్పుడు భేదాభిప్రాయాలు రావు. ఈ విధంగా చేసినట్లయితే, రేపు ట్రిబ్యునల్ రివ్యూ కమిటీ ముందు కూడ ఫేస్ చేసి, ఎక్సెస్ వాటర్‌ను, ఈ విధంగా ప్రాజెక్టులకు ఉపయోగించుకొన్నాం కాబట్టి, మా రాయలసీమ, తెలంగాణా ప్రాజెక్టులకు వాటర్ అలాట్ చేయండని కోరడానికి అవకాశం ఉంటుంది.

ఇక రాయలసీమ ప్రాంతాన్ని అభివృద్ధి చేయడంలో రామారావుగారు తప్ప, ఈనాటికీ, ఇప్పటికీ, ఈ క్షణం వరకు ఎవరూ సహాయం చేయలేదు. కబట్టి వారు స్పందించి తెలంగానా, రాయలసీమ ప్రాంతాలకు సహాయం చేయవలసిందిగా చేతులెత్తి మొక్కుతూ, ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ కె. దయాకర్‌రెడ్డి (అమరచింత):- బడ్జెట్‌లో ఇరిగేషన్‌కు కానివ్వండి విద్యుత్‌కు కానివ్వండి ఇప్పటి బడ్జెట్‌లో కంటూ ఎప్పుడు కూడా నిధులు కేటాయించలేదనే విషయాన్ని గుర్తు చేస్తున్నాను అధ్యక్షా, ఎన్.టి. ఆర్. నాయకత్వంలో యువ నాయకులు చంద్రబాబునాయుడుగారు ఈ రెండు రంగాలకు గతంలో కంటె ఎక్కువ నిధులు కేటాయించడం ఎంతో సంతోషించదగ్గ విషయం. అందులో ముఖ్యంగా మా జిల్లాకు చెందిన జూరాల ప్రాజెక్టుకు 40 కోట్ల రూ.లు కేటాయించినట్లు బడ్జెట్ ప్రసంగంలోని 27వ పేరాలో చెప్పడం జరిగింది చాలా సంతోషం ఈ మధ్యనే జూరాల ప్రాజెక్టును సందర్శించడం జరిగింది డబ్బు కొరత లేకుండా వుంటే, ఇంజనీర్లు గట్టిగా పనిచేస్తే ఈ జూన్, 1995 నాటికి మన ప్రియతమ నాయకులు ఎన్.టి. రామారావుగారు నీరు వదలే కార్యక్రమానికి అవకాశాలుంటాయి. నీరు వదలడంతో బాటు ప్రాజెక్టు కింద లక్షలాది ఎకరాల సాగుకు చట్టప్రకారం ఆయకట్టు ఏర్పాటు చేసి చర్యలు చేపట్టాలని తమద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఏది ఏమయినా 2000వ సంవత్సరానికి ప్రాజెక్టు అన్ని హంగులు పూర్తి చేసే ప్రయత్నం ప్రభుత్వం చేయాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

మ. 1 20

జూరాల ఫ్లో ఇరిగేషను ప్రాజెక్టు గురించి మరికొన్ని సూచనలు చేయదలచుకున్నాను.

1. Efforts have to be made for the release of water by June, 1995.

2. The Hon'ble Chief Minister should give instructions to release the water.

3. Ayacut Localisation Authroity should be set up immediately so that localisation of ayacut is completed early.

రెండవది, జూరాల స్టేజి 2 పంప్ ఎత్తిపోతల పథకం కొరకు 20 టి.ఎం.సి.ల నీరు అవసరం. సుమారు 350 కోట్ల రూపాయల ఖర్చుతో అంగీకారం కోసం సెంట్రల్ వాటర కమిషనకు పంపించినట్లు బడ్జెటులో పేర్కొన్నారు. ఈ 20 టి.ఎం.సి. లను మదింపు చేయడానికి కృష్ణా బేసిన్‌లో ప్రస్తుతం ఉన్న ప్రతిపాదనలు ఆధునికీకరించి తద్వారా ప్రతిపాదనలో 1992లోనే గత ప్రభుత్వాన్ని కోరింది. ఈ ప్రతిపాదనల విషయంలో 3 సంవత్సరాల జాప్యం జరిగినప్పటికీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చొరవ తీసుకుని 2000 ఏ.డి. నాటికి ప్రాజెక్టు రూపకల్పన నిర్మాణంలోకి తీసుకురాకపోతే అప్పుడు ఏర్పడే ట్రిబ్యునల్ మన వాదనను అంగీకరించవచ్చు, అంగీకరించకపోవచ్చు. కాబట్టి దీనిని దృష్టిలో వుంచుకోవాలి. తక్షణమే సెంట్రల్ వాటర్ కమీషనుకు క్లారిఫికేషను ప్రత్యేక అధికారిచేత పంపించి, మంజూరు తెప్పించుకోకపోతే జిల్లా ప్రజలు నష్టపోయే ప్రమాదం వుంది. మా ద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవి చేసేది, జిల్లాకు కరువు కల్పించవద్దని. అంతేకాకుండా 20

ఎం సి. తో సుమారు 400 కోట్ల రూపాయల వ్యయంతో ఈ ప్రాజెక్టుకు కేటాయించాము. తర్వాత పూర్తి చేయడానికి చాలా టైము పట్టేట్లు వుంది. ఛీఫ్ ఇంజనీర్ల కమిటీ సూచించిన విధంగా ఎత్తిపోతల 1 లేక 2 సంవత్సరాలలో ప్రారంభించి 20 వేల ఎకరాలకు నీరు అందించే అవకాశం కూడా ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఈ విషయామై సవివరమైన సర్వే చేయడానికి చంద్రగడ లిఫ్ట్ ఇరిగేషను పేరుతో ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చాం. ఈ సూచన ప్రకారం లిఫ్ట్ ఇరిగేషనుకు చర్యలు తీసుకోవాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వన్ని కోరుతున్నాను.

Sir, Jurala Stage-II has been surveyed and it was submitted to the Central Water Commission for clearance. I would like to know at what stage the proposals are? Sir, I suggest that the Sangam Banda Lift Irrigation scheme may be taken up without waiting for the clearance of Bhima Lift Irrigation Scheme from the Central Water Commission. I request the Hon'ble Chief Minister to fix up a date for laying foundation stone to the Sangam Banda Lift Irrigation Scheme. Sir, The Committee of Chief Engineers had recommended to the Government to take up small Lift Irrigation Schemes drawing water from Jurala Project Reservoir. Sir, Proposals for ten such schemes have been submitted to the Government. Sir, I wanted to know whether the Government has any proposal to get survey of Chandragada Lift Irrigation Scheme.

అదే విధంగా మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో 2 లక్షల ఎకరాలకు నీరందించే మొలచింత ప్రాజెక్టు సర్వే పూర్తి చేసుకుని రెడీగా వుంది. దానికోసం బడ్జెటులో కేటాయింపు జరిగినట్లు కనబడటం లేదు. ఈ ప్రాజెక్టు యొక్క ప్రాధాన్యత ప్రభుత్వం గుర్తించి అవసరమైన చర్యలు చేపట్టాలని మీ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. అధ్యక్షా, తదుపరి, జూరాల హెడ్‌వర్క్ ప్రాజెక్టుకు సెంట్రల్ అథారిటీ మంజూరు యిచ్చినట్లు, 500 కోట్లు అందిస్తున్నట్లు పేపర్లలో వార్తలు వచ్చాయి. అదే నిజమైతే అందులో పేచిలేవైనా వుంటే పరిష్కరించి, తొందరలోనే గౌరవ రాష్ట్రపతిగారిచేగాని, ప్రధానమంత్రిగారిచే గాని, మన నాయకులు ఎన్.టి. రామారావుగారి చేత గాని జాతికి దానిని అంకితం చేసే కార్యక్రమం చేపట్టవలసిందిగా, ఈ సూచనను సహృదయంతో ఆలోచించవలసిందిగానూ విజప్తి చేస్తున్నాను

అదేవిధంగా మా రాజోలిబండ డైవర్షన్ స్కీము మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా అలంపూర్, గద్వాల నియోజకవర్గాలలో 87,500 ఎకరాల ఆయకట్టుకు ఉద్దేశించబడిన, కెనాల్.

ప్రస్తుతం 50 వేల ఎకరాలకు మాత్రమే శిస్తు వస్తోంది· దానికి కారణం బచావత్ అవార్డు ప్రకారం 15·90 టి·ఎం·సి·లకు బదులు కేవలం 8 టి·ఎం·సి·ల నీరు మాత్రమే పారుదల అవుతోంది· పూర్తి నీరు ఈ ప్రాజెక్టుకు వచ్చే విధంగా ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను· కె·సి· కెనాల్ వారికి కూడా ఏవో అభ్యంతరాలున్నట్లు వున్నది· ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ విషయంలో చొరవ తీసుకుని వారితో సంప్రదించి తగు నిర్ణయం తీసుకోవాల్సిందిగా కోరుతున్నాను·

తరువాత, లోయర్ జూరాల హైడ్రో ఎలక్ట్రికల్ ప్రాజెక్టు పెండింగులో వుంది· This has to be surveyed by the A.P. State Electricity Board and forwarded to the Central Electricity Authority for getting clearance. ఇది కూడా ఏ స్టేజిలో వుందో తెలుపబడలేదు· ఈ విషయాన్ని సహృదయంతో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పరిశీలించి, త్రాగునీటికి, సాగునీటికి కటకటలాడుతున్న మహబూబ్‌నగరు జిల్లాను ఆదుకోవాలని మీ ద్వారా కోరుతూ, మొట్టమొదటిసారిగా ఈ సభలో మాట్లాడే అవకాశం కల్పించినందుకు అధ్యక్షులకు కృతజ్ఞతలు తెలియజేసుకుంటున్నాను·

Mr. Deputy Speaker:- The House is adjourned to meet again at 08.30 A.M. tomorrow.

(The House then adjourned at 01.30 P.M. to meet again at 08.30 A.M. on 04.04.1995)

		పేజి నెం
9.	సభా సమక్షములో ఉంచిన పత్రము	.. 444
10.	సభా సమక్షములో పెట్టిన పత్రము	.. 444
11.	ప్రభుత్వ ప్రతిపాదనలు: ప్రభుత్వ లెక్కల సమితి, అంచనాల సమితి, ప్రభుత్వ సంస్థల సమితి ఏర్పాటు గురించి.	.. 444
12.	ప్రకటన: ప్రభుత్వ లెక్కల సమితి, అంచనాల సమితి, ప్రభుత్వ సంస్థల సమితి ఎన్నికల గురించి	.. 445
13	ప్రభుత్వ బిల్లు: 1995, ఆంధ్రప్రదేశ్ మోటారు వాహనాల పన్ను విధింపు (సవరణ) బిల్లు. (ప్రతిపాదించబడినది)	.. 446
14.	1995-96 సంవత్సరమునకు బడ్జెటు (ఆదాయవ్యయ పట్టిక) గ్రాంట్ల కొరకు (మొదటి రోజు) అభ్యర్థన:	.

అభ్యర్థన నెం.	XXXVII	నీటి పారుదల.
అభ్యర్థన నెం.	XXXIX	విద్యుచ్ఛక్తి అభివృద్ధి.
అభ్యర్థన నెం.	XLV	విజ్ఞాన శాస్త్రం, సాంకేతిక విజ్ఞానం మరియు పర్యావరణం.
అభ్యర్థన నెం.	XXXVIII	చిన్న తరహా నీటి పారుదల.

(ప్రవేశ పెట్టబడినవి)